

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

56. заседание

Четвъртъкъ, 30 май 1940 г.

(Открито въ 16 ч. 6 м.)

Председателствувалъ подпредседателъ Николай Захариевъ. Секретари: Георги Михайловъ и Ангелъ Вълчевъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.

Стр.

Съобщения:

Отпуски	1703
Предложения	1703, 1740
Законопроекти	1703, 1740
Питане	1707

По дневния редъ:

Отговоръ на питаня отъ министра на финансите относно уреждане задълженията на бѣжанците	
Говорили: А. Стояновъ	1704
А. Гачевъ	1705
М-ръ Д. Божиловъ	1705

Предложения: 1) за облагане на нѣкои стоки по ст. 512в/2 на вносната митнишка тарифа и за разрешаване износа на други такива (Приемане).	1707
--	------

2) за вдигане на забраната за износа на зеленчуковитѣ консерви (Приемане)	1707
---	------

3) за разрешаване износа на 41-900 кгр. серуми (Приемане)	1708
---	------

Законопроекти: 1) за разрешаване сключването на заемъ отъ Министерството на финансите при фонда „Обществени осигуровки“ въ размѣръ на 28.000.000 л. за нуждитѣ на Министерството на войната (Първо и второ четене)	1708
--	------

2) за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за временно уреждане на наемнитѣ отношения (Първо четене)	1709
--	------

3) за военнитѣ сили въ царство България (Второ четене)	1709
--	------

Говорили: М-ръ генералъ Т. Даскаловъ	1709, 1714, 1733
--	------------------

М. Йововъ	1711
---------------------	------

Н. Мушановъ	1713
-----------------------	------

Д-ръ Н. Сакаровъ	1714
----------------------------	------

Д. Деяновъ	1715
----------------------	------

К. Божиловъ	1724, 1732
-----------------------	------------

С. Василевъ	1734
-----------------------	------

Х. Статевъ	1734
----------------------	------

И. В. Петровъ	1735
-------------------------	------

Д-ръ Н. Минковъ	1735
---------------------------	------

Е. Клангевъ	1737
-----------------------	------

Л. Полевъ	1738
---------------------	------

4) за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за трудовия договоръ. (Първо и второ четене)	1741
---	------

5) за извънбюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на строежитѣ за 1940 бюджетна година въ размѣръ на 210.000.000 л. (Първо и второ четене)	1741, 1742
---	------------

6) за разрешаване извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на фонда „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институциитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“ за 1940 бюджетна година въ размѣръ на 6.500.000 л. (Първо и второ четене)	1742, 1743
--	------------

7) за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 60.000.000 л. (Второ четене)	1743
--	------

8) за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на „Здравния фондъ по членове 243 и 244 отъ закона за народното здраве“ за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 15.000.000 л. (Второ четене)	1744
--	------

9) за бюджета за проучване на природнитѣ богатства за 1940 бюджетна година. (Второ четене)	1745
--	------

10) за допълнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ (Първо и второ четене)	1746, 1747
--	------------

Говорили: С. Андреевъ	1746
---------------------------------	------

11) за допълнение на чл. 93 отъ закона за насърчване на земеделското производство и упозване полскитѣ имоти (Първо и второ четене)	1747
--	------

12) за автомобилнитѣ съобщения (Второ четене)	1747
---	------

Говорили: Д-ръ Н. Сакаровъ	1749
--------------------------------------	------

Д. Узунъ	1749, 1755
--------------------	------------

Д-ръ Л. Дюгмеджиевъ	1749
-------------------------------	------

И. Славковъ	1750
-----------------------	------

Д-ръ П. Шишковъ	1752
---------------------------	------

Случка. Изключване за едно заседание нагодния представителъ д-ръ Л. Дюгмеджиевъ за изпълнение разпореденията на председателството	1750
---	------

Дневенъ редъ за следващото заседание	1759
--	------

Председателствувалъ Николай Захариевъ: (Звъни) Пристигватъ ужданиятъ брой народни представители. Отварямъ заседанието.

(Отсъствуватъ следнитѣ народни представители: Александъръ Гатевъ, Ангелъ Вълчевъ, д-ръ Василь Георгиевъ, Велизаръ Багárovъ, д-ръ Георги Липовански, Георги Кендеровъ, Дени Костовъ, Димитъръ Илчевъ, Иванъ Гърковъ, Рашко Атанасовъ, Сирко Станчевъ, Стоянъ Никифоровъ и Тотю Маровъ)

Имамъ да направя следнитѣ съобщения

Председателството е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

на г-нѣ д-ръ Георги Липовански — 2 дена;
на г-нѣ Димитъръ Илчевъ — 1 день;
на г-нѣ Иванъ Гърковъ — 2 дена, и
на г-нѣ Стоянъ Никифоровъ — 3 дни.

Постъпило е отъ Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията законодателно предложение за одобрение подписанитѣ на 24 май 1940 г. въ София споразумения между България и Германия.

Отъ Министерството на финансите — законопроектъ за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по Министерството на войната за 1940 бюджетна година въ размѣръ на 28.000.000 л.

Г-нъ министърът на финансите е готовъ да отговори на питанятия на господата: Ангелъ Стояновъ, Аврамъ Гачевъ, Тодоръ Поляковъ и Лазаръ Поповъ.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Ангелъ Стояновъ.

Ангелъ Стояновъ: (Отъ трибуната. Чете) „Г-не министре! Следъ злополучната за насъ свѣтовна война, изъ която България, въпреки победните си лаври, излѣзе развѣнчана въ националните си идеали, отъ всички български земи, останали подъ чужда властъ, се занизаха потоци отъ хиляди бѣжанци, които напушаха бащини стрѣхи и оставиха на произвола на сѣдбата богатата, събирани отъ нѣколко поколения, за да търсятъ прибѣжище и спасение въ свободните предѣли на царството.

Майката-отечество посрещна съ сподавена мѣжа, но съ нѣжност и любовъ прокуденитѣ отъ родните си огнища нейни чада и спроти силитѣ и възможноститѣ си погрижи се да ги приюти и да обезпечи поминѣка имъ. Грижитѣ на държавата къмъ бѣжанцитѣ се изразиха съ два закона: а) законътъ за заселване на бѣжанцитѣ и обезпечаване на поминѣка имъ („Държавенъ вестникъ“, брой 214, отъ 1920 г.) и б) законътъ за селско-стопанското настаняване на бѣжанцитѣ съ срдѣствата на тѣхъ наречени хуманитаренъ държавенъ заемъ 7% отъ 1926 г.

По първия законъ бидоха подпомогнати предимно бѣжанцитѣ въ градоветѣ, като имъ бѣ даденъ кредитъ за постройка на жилища и за обезвеждане на занятия. Съ последователните му измѣнения, включително и наредбата-законъ за уреждане заемитѣ, отпущнати по него, („Държавенъ вестникъ“, брой 166, отъ 27 августъ 1936 г.) положението на бѣжанцитѣ е облекчено съ опрощаване на частъ отъ лихвитѣ и намалението имъ до 4%. Обаче, въпреки това, бѣжанцитѣ сѣ въ пълна невъзможностъ да изплащатъ тия закони и при намалената лихва.

По закона за селско-стопанското настаняване, бѣжанцитѣ получиха инвентаръ, живъ и мъртъвъ, както и земя за земедѣлието, съ кѣща и дворъ.

Таско Стоилковъ: Шаронкитѣ.

Ангелъ Стояновъ: „Инвентарътъ и кѣшитѣ се доставиха съ срдѣствата отъ заема, а земитѣ имъ се дадоха отъ държавата — отъ държавни земи или такива, добити чрезъ закрѣпяване на общински мери, пасища, закълявѣли гори и пр. По тоя начинъ задълженията на бѣжанцитѣ за инвентаръ, кѣщи съ стопански сгради и земи останаха такива предъ държавата, а ония за двошни мѣста — предъ съответните общини.

Инвентаритѣ се купуваха за смѣтка на бѣжанеца презъ годинитѣ 1927, 1928 и 1929, когато ценитѣ имъ бѣха 3-4 пѣти по-високи отъ днешните или, по-точно казано, въ сравнение съ днешните цени на селско-земедѣлскитѣ произведения, съ постѣпленията отъ които ще трѣбва да изплащатъ тия задължения. Така, напримѣръ, единъ чифтъ коне сѣ купувани по цена срдѣно 15-18.000 л., сума, която тогава се равняваше на оная, добита отъ продажбата на около 2.000 кгр. жито. Същата сума, при днешните цени на последното, ще се добие отъ 6.000 кгр. Или, иначе казано, такъвъ чифтъ коне може да се купи за 5-6.000 л. — сума, равна на продажната цена на около 2.000 кгр. Да споменавамъ ли факти като тоя чифтъ волве, служили само нѣколко месеци, купени за 12.000 л., сѣ били продадени по реда отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка за смѣтка на бѣжанеца за 1.500 л., сумата е удържана веднага отъ банката срещу задължението на бѣжанеца, което задължение остава къмъ банката въ размѣръ 10.500 л., плусъ лихвитѣ.

Смѣщото нѣщо е и съ мъртвия инвентаръ — една кола е дадена на бѣжанеца срещу 5-6.000 л., а днесъ такава може да се купи за 1.500-2.000 л.

Земитѣ, дадени на бѣжанцитѣ, сѣ оценени презъ каквитѣ години по цени, съответни на тогавашните за земедѣлскитѣ произведения. Така, земи, които сѣ били оценени по 2.000 л. за декаръ, днесъ се продаватъ по-долу отъ 1.000 л. Тукъ трѣбва да подчертая, г-не министре, че върховната комисија при бившата Дирекция на бѣжанцитѣ за оценка на земитѣ и двороветѣ е вършила оценитѣ и следъ 1929 г. все съ смѣшитѣ норми, за да спази еднаквостъ въ задълженията на всички бѣжанци, независимо отъ оценката на имота. Това комисията е вършила при мисълта за неизбѣжното общо намаляване впоследствие на тѣзи оценки за цѣлата страна. Ето защо въ последните години е тая чувствителна разлика между оценитѣ на общинскитѣ и околийскитѣ комисији, отъ една страна, и отъ друга — тия на върховната комисија. Тукъ трѣбва да спомена още, г-не министре, че на бѣжанцитѣ

въ повечето случаи е давана най-лошата земя, а на нѣкои мѣста — съвършено негодна за обработка, а въ Караслазката низина повечето отъ половината земи, дадени на бѣжанцитѣ, ежегодно се заливатъ и не могатъ да се използватъ. Тия факти сѣ публично известни, а да нѣма нужда отъ потвърдението имъ тукъ.

Кѣшитѣ сѣщо се строиха отъ държавата (дирекцията) за смѣтка на бѣжанцитѣ, по цени двойно и тройно по-скѣпи отъ съответните цени днесъ. Достатъчно е да цитирамъ случая за оценката, която бившата Дирекция за трудовитѣ земедѣлски стопанства правѣше за кѣшитѣ, останали незаети отъ бѣжанцитѣ, когато ги приемаше отъ Дирекцията за бѣжанцитѣ, а именно: ония, които на последната струваха 64.000 л., трудовитѣ земедѣлски стопанства ги оценяваха по 20.000 л.

Таско Стоилковъ: Държавниятъ материалъ за шаронкитѣ се носѣше отъ върбацитѣ.

Ангелъ Стояновъ: „И днесъ въ много села на Карабазката низина стоятъ празни и незаети кѣщи, строени отъ бившата Дирекция за бѣжанцитѣ, защото отдѣлението за поземлената собственостъ и за комасацията при Министерството на земедѣлието, което се грижи вече за оземляване на безимотните и маломотните въ България, отказва да ги приеме по оценката на дирекцията, а предлага цена по реалната имъ стойностъ — 20.000 л.

Най-сетне бѣжанцитѣ получиха и семена, па и жито за изхранване, защото първитѣ години следъ разораване на нивитѣ рѣколтата не можеше да бѣде добра и задоволителна. Тия семена и жито за изхрана при тогавашните цени съставляватъ още едно тежко задължение за бѣжанцитѣ.

Срдѣното задължение на едно бѣжанско семейство, оземлено и окѣщено, е сега приблизително следното:

1. Кѣща и други стопански сгради около 80.000 л.
 2. Земи 30 декара по 1.500 л. — 45.000 л.
 3. Чифтъ добитѣкъ — 15.000 л.
 4. Кола и принадлежности — 6.000 л.
 5. Дворно мѣсто — 3.000 л.
 6. Семена и жито за прехрана — 3.000 л.
- Всичко 154.000 л.

Само таксителитѣ лихви (за 1937 г. насетне) и текущите такива далечъ ще надминатъ брутния приходъ на стопанството на бѣжанеца, оземленъ съ 30 декара недоброкачествена земя. А това ще рече, че семейството на такъвъ, като работи безъ да яде цѣла година, пакъ не може да плаща само лихвитѣ на задължението си.

Тукъ трѣбва веднага да прибавя, че онова бѣжанско семейство съ 3-4 деца преди 10 години, оземлено съ 30 декара земя, днесъ вече се е превърнало въ 3-4 такива и, следователно, тая земя е съвсемъ недостатъчна да ги изхрани даже за половинѣ година, а за плащане лихви и погашения на задълженията и мисълъ не може да има.

При това положение отчаянието всрдѣ бѣжанцитѣ е пълно, и за издѣлжаване мислятъ малцина измежду тѣхъ.

Потрѣбно е, следователно, да се събуди върата на бѣжанеца въ собственитѣ му сили — въра, че ще може, макаръ и чрезъ странични доходи на членоветѣ отъ семейството му, да се изплащатъ постепено задълженията и да се запази така имотътъ за него, за да му послужи все пакъ за опора, колкото и малка да е тя, както и държавата да получи сигурностъ за вземането си, ако то е сведено до възможностъ за плащане, ако то е справедливо намаляно.

Бѣжанцитѣ ценятъ и благодарятъ за всички облекчения, които имъ сѣ дадени досега, обаче обстоятелството, че срещу едно задължение повече отъ 2.500.000.000 л., тежашо кръгло върху 32-тѣ хиляди семейства, сѣ внесени досега само 160.324.842 л. (въ брой 31.678.842 л. и въ облигации и купони отъ държавенъ заемъ 1932 г. — 128.046.000 л.) показва, че даденитѣ облекчения не разрешава проблемата, която продължава да тежи на душитѣ на тия родолюбиви и трудолюбиви българи, че даже правото да изплащатъ тия задължения съ облигации отъ 6% държавенъ заемъ 1932 г. по тѣхната номинална стойностъ, когато борсовата имъ стойностъ е съ 40-50% по-долу, не може да се използва отъ бѣжанцитѣ, защото и за закупуването на облигации трѣбватъ срдѣства, които тѣ не могатъ по никой начинъ да отдѣлятъ (изключвамъ отъ тая категория бѣжанцитѣ отъ Македония подъ грѣцко, които само можаха да изплатятъ задълженията си съ облигации, каквито получиха отъ държавата за имотитѣ си по спогодбата Молдовъ-Кафандаристъ).

Предвидъ на изложеното и за да се внесе успокоение всрѣдъ хилядитѣ бѣжанци въ България, имамъ честь да Ви запитамъ, г-не министри, не намирате ли, че е крайно време:

1. Да се извърши основна преоценка на всички земи и дворни мѣста, дадени на бѣжанцитѣ по закона за селско-стопанско настаняване, като се сведатъ ценитѣ до днешнитѣ такива.
2. Да се направи сѣщо такава преоценка на инвентара и къшитѣ, дадени на бѣжанцитѣ.
3. Да се разсрочатъ задълженията имъ за 40 години, направени въ равни годишни вноски.
4. Да се опростятъ всички лихви на бѣжанцитѣ, подпомогнати съгласно съ спомератитѣ закони.
5. Изплатенитѣ лихви отъ бѣжанцитѣ за задълженията имъ да се спаднатъ отъ главницитѣ.
6. Задълженията на земитѣ на бѣжанцитѣ отъ Източна Тракия да се опростятъ напълно, тъй като тѣхнитѣ земи сѣ заплатени напълно на нашата държава отъ турската по ангорския договоръ.
7. Да се положатъ грижи и усилия за оземляването, настаняването и обезпечаването поминѣка на останалитѣ бѣжански семейства, броятъ на които надвишава онѣя, за които се разхотва по-големата частъ отъ бѣжанския заемъ, и
8. До справедливото и окончателно разрешение на този голѣмъ социаленъ въпросъ, който основателно възбужда и смущава духоветѣ на много хиляди съществуващия, да се спре принудителното събиране на бѣжанскитѣ задължения къмъ държава и общини.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Аврамъ Гачевъ, за да прочете питането си.

Аврамъ Гачевъ: (Отъ трибуната. Чете)

„Г-да министри! Отъ края на 1913 г. до 1926 г., поради катастрофални войни, които правителствата презъ 1913—1918 г. лекомислено водиха — у насъ се приютиха повече отъ 1.000.000 бѣжанци. За облекчение на тѣхното положение се създадоха редици закони, чрезъ които се смѣташе да се облекчи положението имъ. Товъз, обаче, не стага, поради причини, които по-долу ви излагамъ.

Бѣжанцитѣ у насъ, г-да министри, сѣ две категории. Първа категория — селско-стопански бѣжанци, настанени въ селата, на които вънъ отъ живия и мъртъвъ инвентаръ сѣ отстъпени по 40-50 декара отводнена земя и кредитъ за жилища. Втората категория — бѣжанци, настанени въ селата, като имъ се отпуснута кредитъ само за жилища. И едната, и другата категория бѣжанци не сѣ въ положение да се издължатъ както къмъ държавата и държавнитѣ банки, тъй и къмъ частни лица, защото първата категория бѣжанци ползуватъ само половината отъ земята, която имъ е отпусната поради подпочвената вода, а втората категория, живущи въ градищата, въ грамадната си частъ сѣ работници съ низки надници и безработни.

Щомъ това е тъй, щомъ бѣжанцитѣ въ грамадната си частъ не сѣ въ положение да се наплатятъ на държавата, държавни банки и частни лица, а законътъ за отлагане плащанията по сѣдебенъ редъ изтича на 28 априлъ т. г., патата се за отстранение на опасността бѣжанцитѣ да се лишатъ отъ подслонъ и земя, да се взематъ съответнитѣ мѣрки отъ страна на почитаемото правителство, защото страната дължи на бѣжанцитѣ съответното обезщетение поради това, че тѣ сѣ тукъ не по свое желание, а по причини, които се коренятъ далече отъ тѣхъ.

Всичко гореноизложено като се има предъ очи отъ г-да министритѣ, моля ги най-настоятелно да ми отговорятъ, ако това е възможно още днесъ, защото време нѣма:

1. Какво смѣта почитаемото правителство да стори по въпроса за удължение срока за събиране по сѣдебенъ редъ задълженията на бѣжанцитѣ, който срокъ изтича на 28 априлъ т. г., съ още нѣколко години?
2. Докато изтече новиятъ срокъ, който правителството трѣбва да даде на бѣжанцитѣ, не смѣта ли, че е крайно време да внесе законъ за анулиране всецѣло задълженията имъ, особено на онѣзи, които иматъ доходъ до 24000 л.?”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Питането, което г-нъ Ангелъ Стояновъ доста отдавна ми отправилъ, заслужава всичкото сериозно внимание на правителството, защото се отнася за 55.000 бѣжански

семейства, или за 260 000 бѣжанци. И ако досега азъ не отговорихъ на него, то е не отъ нежелание да отговори, а затуй защото, съвмѣстно съ г-нъ Стояновъ, трѣбваше да се направятъ нѣкои проучвания, за да може правителството да вземе правилно становище по нѣкои отъ поставенитѣ отъ него въпроси.

Както и г-нъ Стояновъ въ самото си питане излага, бѣжанцитѣ могатъ да се раздѣлятъ на две категории: тѣзи по закона отъ 1920 г., заселени въ градове, и тѣзи по закона за селско-стопанското настаняване на бѣжанци съ така наречения хуманитаренъ заемъ отъ 1926 г. Докато по първия законъ има депозиранъ вече законопроектъ, съ който се правятъ нѣкои измѣнения, по втория законъ отъ 1926 г. има още доста въпроси, по които трѣбва да се извършатъ подготовителни работи. Въ всѣки случай преди закриване на сесията азъ смѣтамъ за нужно да дамъ ако не най-подробни изяснения, то поне едни изяснения, които да внесатъ успокоение всрѣдъ бѣжанцитѣ по въпроситѣ, които засѣга г-нъ Стояновъ.

За първата категория бѣжанци се внесе законопроектъ, съ който се иска да се спратъ изпълненията, да имъ се направи разсрочка, да имъ се дадатъ улеснения въ изплащанията, да се прокара и единъ другъ принципъ, желанъ отъ нѣкои, нежеланъ отъ други: улесняване въ случай на отчуждение. Но различни сѣ самитѣ искания на бѣжанцитѣ, и идваме до положение, като че въ днешното болно време да не може да се вземе окончателно решение по отчужденията. И затова като че най-справедливо ще бѣде да се продължи така нареченото положение за непроданаемостъ на имотитѣ на бѣжанцитѣ отъ частни кредитори за още една година може би, презъ което време да можемъ да намѣримъ едно обединяващо разрешение, отговарящо на интереситѣ на повече отъ заинтересуванитѣ бѣжанци.

Проблемата за бѣжанцитѣ у насъ е голѣма, защото, отъ една страна, както казахъ, засѣга 55.000 семейства, около 260.000 души. Отъ друга страна, отъ тѣхъ се дължатъ около 1.600.000.000 л., и то следъ като сѣ вече опростени 800.000.000 л. лихви и следъ като отъ даденитѣ улеснения за изплащане съ така нареченитѣ бѣжански облигации може да се очаква и друго облекчение отъ 640.000.000 л. И при все това ние виждаме, че тѣзи облекчения не задоволяватъ бѣжанцитѣ, че тѣ се възбуждатъ, че само нѣкои отъ тѣхъ сѣ се възползвали отъ даденитѣ имъ облекчения и че мнозина отъ бѣжанцитѣ, настанени нецелесъобразно или пъкъ неуспѣли да се приспособятъ къмъ условията, даже сѣ продали притежаванитѣ отъ тѣхъ облигации за ликвидирани имъ имоти, за да могатъ съ тѣзи срѣдства да живеятъ, и не сѣ се възползвали отъ дадената имъ възможностъ да се издължатъ съ тия облигации къмъ държавата.

Нѣма да бѣде излишно да ви дамъ нѣкои данни, за да се има представа колко голѣма е проблемата и колко различни сѣ исканията въ зависимостъ отъ това, кои облекчения се даватъ на тая или оная категория бѣжанци.

Този въпросъ мина презъ много перипетии. Азъ нѣма да се спирамъ да излагамъ историческото му развитие, за да не губимъ повече време, но ще ви кажа въ нѣколко думи, че следъ мъчителнитѣ усилия презъ 1926 г. и при несигурната политическа атмосфера въ следвоенна Европа, най-подире се успѣ да се сключи подъ егидата на Обществото на народитѣ така наречениятъ български държавенъ 7% заемъ отъ 1926 г. за настаняване на бѣжанцитѣ и се създаде известната главна дирекция за тѣхното настаняване. На тая дирекция се възложи задачата до обедини, съгласно съ предписанията на чл. VI отъ протокола на Обществото на народитѣ, всички служби, които дотогава поѣко или косвено се занимаваха съ настаняването на бѣжанцитѣ, да опредѣли функциитѣ на тия служби, както и да установи принципитѣ, по които ще става това настаняване. По смисъла на чл. 2 отъ закона, помощитѣ, които се отпуснаха на бѣжанцитѣ, имаха за целъ да улеснятъ окончателното и сигурно селско-стопанско настаняване на бѣжанцитѣ, при условие тѣ да възвѣрнатъ тия помощи въ бѣдеще при известни условия.

Задачата на така създадената Главна дирекция за настаняване на бѣжанцитѣ, наистина, бѣше огромна и трудна, поради крайно разнообразния характеръ на работитѣ, които трѣбваше да извърши, мъчителнитѣ, които трѣбваше да преодолѣе при своитѣ действия и при контакта съ други държавни органи — Дирекцията за трудовитѣ земеделски стопанства, горски власти, общинитѣ и пр. — тъй като при комплектуване на 132.000 хектара земя, съгласно съ чл. 9, бѣха засегнати чувствително интереситѣ на общини и частни лица, които земи бѣха включени въ поземления фондъ, който следваше да се

предаде на Главната дирекция за настаняване на бѣжанците.

При тази сложност на проблема, съ който имаше да се справя Дирекцията за настаняване на бѣжанците, много обяснимо е, че можеха да настанат нѣкои тежки послѣдствия, които да са чувствували сега отъ настанените бѣжанци, които да затрудняват издѣлжаването изцѣло или отчасти поне на задълженията имъ къмъ държавата.

При тая постановка Дирекцията за настаняване на бѣжанците работи отъ 1 октомврий 1926 г. до 31 декемврий 1932 г. Тѣзи 1.600.000.000 л., които ви казахъ, че сѫ изразходвани и се дължатъ отъ бѣжанците, могатъ да се специфициратъ въ следните по-големи разходи.

Разходи за прѣко обзавеждане на бѣжанците: за новопостроени бѣжански жилища — 11.080 къщи, около 640 милиона лева; за работенъ добитѣкъ — 183 милиона лева; за семена за посѣвъ — 76 милиона лева; за земеделски инвентаръ — коли, плугове и пр. — 54 милиона лева.

Разходи отъ общъ характеръ въ връзка съ настаняването: за земи — за измѣрване и парцелиране — 41 милиона лева; за изкореняване на горски площи и разораване — 37 милиона лева; за осушаване на блата и помпени станции — 132 милиона лева.

Разходи за хигиената: за борба съ малариата — 18 милиона лева; за водоснабдяване на бѣжанските селища — 37 милиона лева; за пѣтиши и шосета — 14 милиона лева; за желѣзнопътната линия Раковски—Хасково—Мастанли — 300 милиона лева.

Зарегистрираното бѣжанско население, пришло въ България следъ балканската война, до учредяването на Дирекцията за настаняване на бѣжанците — края на 1926 г. — се разпредѣля по мѣстопроизходъ, както следва: отъ Мала-Азия сѫ дошли 1.625 домакинства съ 7.296 членове; отъ Източна Тракия — 14.293 домакинства съ 62.998 членове; отъ Западна Тракия — 9.375 домакинства съ 42.308 членове; отъ Македония, останала подъ грѣцка власт — 17.474 домакинства съ 79.369 членове; отъ Македония, останала подъ сръбска власт — 4.942 домакинства съ 20.323 членове; отъ Западните покрайнини — 2.483 домакинства съ 11.104 членове; отъ Добруджа — 5.372 домакинства съ 27.912 членове; отъ разни мѣста — 226 домакинства съ 1.060 членове; или всичко 55.790 домакинства съ 252.370 членове. Това сѫ само бѣжански семейства, които сѫ били регистрирани като такива до края на 1926 г. Всѣмъ броятъ на бѣжанските семейства много по-голямъ, защото има много бѣжанци, които по една или друга причина не сѫ регистрирани, а освенъ това следъ 1926 г. принуденото на бѣжанци, макаръ и на малки групи, не е преставало.

Ще отида въ много големи подробности, ако ви дамъ сведения за настаняването на бѣжанците въ различните области, което е сѣщо отъ значение, защото именно то поражда различие въ интереситъ и различие въ исканията на отделните бѣжанци. Докато нѣкъде се е постигнало най-сполучливо настаняване и оземляване, има случаи, където действително ще трѣбва да се признае, има явни грѣшки. Има бѣжанци настанени по върхове, дадени имъ необработваеми земи или пратени тамъ, където никой не би могълъ да намѣри що-годе сносенъ животъ.

Следъ тия предварителни общи бележки относно появяването и уреждането на бѣжанския въпросъ, наложително е да се направятъ известни поправки въ посоченитъ отъ г-нъ Ангелъ Стояновъ цифрени данни и сѣждения, въ смисълъ, че преоценките, за които той повдига въпросъ, не е така наложително да станатъ при всички случаи, защото има мѣста, където сѫ дадени земи при оценка 1.500 л. декарътъ, а сега струватъ много повече. Вѣрно е, обаче, че повечето отъ даденитъ земи сѫ сега съ по-ниска цена отъ първоначалната оценка. Нѣма да се впускамъ въ подробности да ви изброявамъ всички случаи, обаче признавамъ, че доминиратъ случаитъ, където първоначалната оценка е по-висока отъ сегашната пазарна цена.

По отношение инвентара, живъ и мъртъвъ трѣбва съ нѣкои малки корекции да приемемъ за истинна изтъкнатото отъ г-нъ Стояновъ. Действително този инвентаръ — коли, плугове, добитѣкъ — е даденъ на по-високи цени, отколкото сѫ сегашните пазарни цени.

По отношение на жилищата сѫ направени нѣкои грѣшки въ смисълъ, че бѣжанците сѫ били заселени въ мѣста, постройката въ които е струвала скѣпо и където бѣжанците не могатъ да намѣрятъ достатъченъ помѣстъ за своето препитание и, следователно, не могатъ да живеятъ единъ що-годе сносенъ човѣшки животъ, а камоли да мислятъ за изплащане на своитъ задължения.

По отношение на работния добитѣкъ, на мъртвия инвентаръ и на семената, безъ да ви отрупвамъ съ излишни цифри, трѣбва да повтора още веднажъ, че ценитъ тогава действително сѫ били по-високи, отколкото сегашните. Разбира се, че оттогава е станало подновяване на инвентара, не може да се каже, че бѣжанците използватъ дадения имъ живъ и мъртъвъ инвентаръ и сега, и не може да се прави преоценка на този инвентаръ съ огледъ на тогавашните и сегашните цени. Всѣтаки, сръдно взето, за по-големата частъ отъ дадения живъ и мъртъвъ инвентаръ констатацията на г-нъ Стояновъ е сѣщо вѣрна.

Срещу тия задължения на бѣжанците отъ 1.600.000.000 л., трѣбва да констатирамъ, че досега сѫ постѣпили едва 160 милиона лева, т. е. 10%. Сравнително слабиятъ процентъ на постѣпленията се дължи главно на следните причини: първо, даване на два пѣти — презъ 1932 и 1937 г. — разсрочки на плащанията; второ, настѣпилото следъ 1929 г. сѣщо обезценяване, главно на земеделските продукти, и трето, пакостната пропаганда на заинтересуваните и неотговорни лица, които подхранватъ у бѣжанците надеждата за опрощаване на задълженията имъ и съ това ги подстрекаватъ къмъ въздържане и неплащане, защото непременно щѣло да дойде 100% опрощаване. Съ това и тия, които могатъ да платятъ нѣщо, не правятъ това, въпрѣки своето добро желание, защото има хора, които агитиратъ между тѣхъ да не правятъ това.

Какви облекчения се направиха досега? За да даде възможностъ на тия новообразувани слаби земеделски стопанства да закрепнатъ, държавата презъ 1932 г. имъ даде нови срокове за плащане, а презъ 1937 г. съ специална наредба-законъ за облекчение на бѣжанците имъ даде втори пѣтъ не само ново разсрочване, но и чувствителни облекчения. Тия облекчения се изразиха въ следното.

Първо. Опростиха се всички дължими отъ бѣжанците лихви до 31 декемврий 1936 г., които къмъ казаната дата възлизаха кръгло на 800.000.000 л., или 50% отъ дадената въ началото обща сума за подпомагане.

Второ. Начиная отъ 1 януарий 1937 г. бѣжанците ще изплащатъ задълженията си съ 4% проста лихва, вмѣсто 8 1/2%, въ срокъ 20 години съ полугодишни вноски, равни на 1/40 отъ дължимата главница плусъ лихвитъ върху неиздѣлжения капиталъ.

Трето. Всички длъжници по закона за селско стопанското настаняване на бѣжанците получиха право да се издѣлжаватъ съ така нареченитъ бѣжански облигации. Сѣщо и тѣзи отъ бѣжанците, които не се използваха съ облигации за собственитъ си ликвидирани имоти, можеха, ако желаятъ, да си купятъ такива облигации. Тѣ не се възползуваха не поради това, че не си разбирайтъ интереситъ или че не желаятъ да се издѣлжатъ, но затуй защото въ първитъ години и тѣзи отъ тѣхъ, които имаха облигации, за да се обезвѣдатъ по-добре, бѣха принудени да продадатъ облигациитъ си. Правото за плащане на дълговетъ съ облигации дойде малко по-късно и поради това бѣжанците не можаха да се възползуватъ отъ него.

Г-да народни представители! Както казахъ, проблемътъ е голѣмъ и сложенъ, касае се за много хора, за много семейства; касае се за дохода на тия семейства; касае се за единъ примѣръ, който трѣбва да се даде въ този моментъ. Касае се, отъ друга страна, за едно задължение, надвишаващо общо съ лихвата сумата 2 милиарда лева. При все това, макаръ да преживяваме тежки моменти, макаръ да не можемъ да намѣримъ едно трайно и справедливо разрешение на всички въпроси около настаняването на бѣжанците, азъ трѣбва да заявя, че правителството се отнася съ всичкото внимание и сериозностъ къмъ тѣзи въпроси — макаръ, може би, моятъ отговоръ на конкретно поставенитъ отъ г-нъ Стояновъ точки въ питането му да не покрива сто на сто желанието, изразено въ сѣщото питане.

Конкретно на поставенитъ искания въ питането на г-нъ Стояновъ въ този моментъ мога да отговоря съ следното:

Първо. Преоценка на земи и дворнитъ мѣста не следва да се прави, защото е видно, че даденитъ отъ дирекцията оценки сѫ напълно нормални и въ много пунктове сѫ даже далечъ подъ днешните пазарни цени. Независимо отъ това, при изплащане съ облигации тѣ вече получаватъ 40% намаление отъ първоначалнитъ оценки. Достатъчно е тѣзи бѣжански семейства, като се стабилизиратъ, да купуватъ отвреме-навреме отъ бѣжанските облигации и по такъвъ начинъ свърше даденото облекчение да плащатъ дълга си 40% по-ниско.

Второ. Въпросътъ за преоценката на инвентара, живъ и мъртъвъ, който частъ отъ бѣжанците сѫ похабили,

дори продали и набавили новъ такъвъ, а също и за жилищата, новопостроени и емигрантски, ще бъде грижливо проученъ и, каквото може, ще бъде направено въ рамките на закона.

Трето. Следъ опрощаване на близу 800 милиона лева лихви презъ 1937 г. и намаляние на лихвения процентъ, ново опрощаване на лихви не следва да се прави. Въ този моментъ едва ли бихъ могълъ повече да обещая.

Четвърто. Задълженията на източнотракийци за земитъ сж намалени служесн съ 50%. Пълното опрощаване ще ги постави въ по-благоприятно положение въ сравнение съ другитъ бѣжанци отъ Западнитъ покрайнини, Добруджа и отъ Западна Тракия, които нѣматъ ликвидирани имоти, а това не бива да с допуска, защото ще предизвика по-големо раздразнение между бѣжанскитъ срѣди, нѣкои отъ които поради различни причини и безъ това бедствуватъ и се явяватъ съ противоречиви интереси и противоречиви искания.

Пето. Останалитъ ненастанени бѣжанци, които не сж могли да се възползуватъ отъ закона за селско-стопанското настаняване на бѣжанцитъ, могатъ да бѣдагъ настанени по закона за трудовитъ земеделски стопанства.

Шесто. Досега не е имало принудителни действия срещу бѣжанци, освенъ въ отдѣлни изолирани случаи и то само срещу упорито недобросѣствитни длѣжници.

Седмо. Отъ името на правителството трѣбва да ви направя декларация, че въ следващата сесия ще се постави на разрешение този проблемъ, по който досега се е работило и сега продължаваме да работимъ за подготовката, проучването и категоризирването на материала по начинъ, за да се приближатъ и да се примирятъ исканията на отдѣлнитъ групи. Заявявамъ, обаче, че дотогава на действително затрудненитъ бѣжанци нѣма да се позволи да се продава нито инвентарътъ, нито недвижимиятъ имотъ.

Това мога да заявя въ този моментъ въ отговоръ на питането на г-нъ Стояновъ. (Рѣкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министъръ на финанситъ е готовъ да отговори на питането на народния представител г-нъ Тодоръ Поляковъ. — Нѣма го.

Преци да минемъ къмъ дневния редъ, съобщавамъ, че е постѣпило питане отъ народния представител г-нъ Никола Джанковъ относно доставката на синъ камъкъ въ Провадийска околия.

Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за облагане на нѣкои стоки по ст. 512в/2 на вносната митнишка тарифа и за разрешаване износа на други такива.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретаръ Атанасъ Цвѣтковъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за облагане на нѣкои стоки по ст. 512в/2 на вносната митнишка тарифа и за разрешаване износа на други такива.

Г-да народни представители! 1. Съ писмо № 718, отъ 9 май 1940 г., общинското стопанско предприятие „Ветеринарна служба“ въ гр. Ст. Загора моли да се облажатъ съ намалено мито, т. е. по ст. 512в/2 на вносната митнишка тарифа, съ 8% върху стойността имъ, машинитъ, хладилнитъ елементи, апаратитъ, резервнитъ части, помпите и всички други съорѣжения и принадлежности, които сѣщото предприятие ще внесе въ страната за облажаване на хладилника при халитъ въ казанския градъ.

Въ закона за митницитъ, обаче, нѣма законоположение по силата на което да се извърши облагането, за което е дума по-горе, поради което това трѣбва да стане въз основа на специално законодателно решение.

2. Съ писмо № 6908, отъ 11 май 1940 г., Министерството на войната, орѣйна инспекция, моли да се разреши на фирмата Братя Габровски, акционерно дружество, представителство на А. Опелъ, акционерно дружество, Рюселсхаймъ (М. — Германия), да изнесе единъ повреденъ цилиндровъ блокъ отъ автомобилни шаси за замѣняването му съ здравъ такъвъ.

Следъ получаването на здравия блокъ, сѣщиятъ щѣлъ да бѣде предаденъ на Военното министерство.

За този износъ, който трѣбва да стане въз основа на законодателно решение, се моли, понеже металческитъ издѣлци сж забранени за износъ съ указъ № 22/1939 г., „Държавенъ вестникъ“, брой 195 отъ сѣщата година.

3. Съ писмо № 12098-47-V, отъ 10 май 1940 г., Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията, Дирекция на изповѣданията, съобщава, че арменскитъ

епархийски духовенъ съветъ въ София моли да му се разреши да изнесе 2 чифта обуца, 12 чифта тънки вълнени чорапи, 12 броя тънки вълнени фланели, 12 чифта гащи-егеръ, 6 броя вълнени елеци, 6 метра вълненъ платъ за зимни палта, 12 метра платъ за расо и 12 метра тънъкъ платъ за долни дрехи за нуждитъ на монаситъ отъ арменския манастиръ въ гр. Ечмиядзинъ, Армения.

Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията, като съобщава това, и то моли да се разреши износътъ на въпроснитъ дрехи и платъ.

Този износъ, обаче, трѣбва да се извърши въз основа на законодателно решение, понеже на изброенитъ предмети е забранено изнасянето съ укази № 20, 22 и 53 отъ 1939 г., „Държавенъ вестникъ“, броеве 191, 195 и 278 отъ сѣщата година.

Горното като излагамъ, моли ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта решение.

Гр. София, май 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за облагане на нѣкои стоки по ст. 512в/2 на вносната митнишка тарифа и за разрешаване износа на други такива.

Одобрява се:

1. Да се облажатъ по ст. 512в/2 на вносната митнишка тарифа съ 8% върху стойността имъ, машинитъ, хладилнитъ елементи, апаратитъ, резервнитъ части, помпите и всички други съорѣжения и принадлежности, които общинското стопанско предприятие „Ветеринарна служба“ въ гр. Стара-Загора ще внесе за облажаване на хладилника при халитъ въ сѣщия градъ.

2. Да се разреши на фирмата Братя Габровски, акционерно дружество, София, да изнесе за чужбина единъ повреденъ металически цилиндровъ блокъ отъ автомобилно шаси, срещу вносъ на новъ такъвъ блокъ.

3. Да се разреши на арменския епархийски духовенъ съветъ въ София да изнесе 2 чифта обуца, 12 чифта тънки вълнени чорапи, 12 броя тънки вълнени фланели, 12 чифта гащи-егеръ, 6 броя вълнени елеци, 6 метра вълненъ платъ за зимни палта, 12 метра платъ за расо и 12 метра тънъкъ платъ за долни дрехи, за нуждитъ на монаситъ отъ арменския манастиръ въ гр. Ечмиядзинъ, Армения.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които одобряватъ решението за облагане на нѣкои стоки по ст. 512в/2 на вносната митнишка тарифа и за разрешаване износа на други такива, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка втора отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за вдигане забраната за износ на зеленчуковитъ консерви.

Моли г-на секретаря да го прочете.

Секретаръ Атанасъ Цвѣтковъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за вдигане забраната за износ на зеленчуковитъ консерви.

Г-да народни представители! Съ VII-то си постановление, взето въ заседанието му отъ 23 май 1940 г., протоколъ № 80, Министерскитъ съветъ е взелъ решение въ смисълъ, да се вдигне забраната за износ на зеленчуковитъ консерви, при условие, че ще се внесатъ предварително бѣлото тенеке и калятъ, необходими за опаковката имъ.

Това като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете въ настоящата сесия на Народното събрание представеното ви за целта решение.

Гр. София, май 1940 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за вдигане забраната на износ на зеленчуковитъ консерви.

Одобрява се да се вдигне забраната за износ на зеленчуковитъ консерви, при условие, че ще се внесатъ предварително бѣлото тенеке и калятъ, необходими за опаковката имъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които одобряватъ предложението за вдигане забраната за износ на зеленчуковитъ консерви, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка трета от дневния ред:

* **Одобрение на предложението за разрешаване износа на 41-900 кгр. серуми.**

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретарь Атанасъ Цвѣтковъ: (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за разрешаване износа на 41-900 кгр. серуми.

Г-да народни представители! Съ заявление от 7 май 1940 г., Б. Теръ-Фарма, акционерно дружество, София, моли да му се разреши да изнесе за чужбина 41-900 кгр. бруто разни серуми, срокът на които е изтекълъ.

За този износъ, съ XXV-то постановление, взето въ заседанието му от 28 май 1940 г., протоколъ № 82, Министерският съветъ е взелъ решение въ смисълъ, да се внесе за разглеждане и гласуване въ Народното събрание законодателно предложение за разрешаване на казаното дружество да изнесе за чужбина 41-900 кгр. разни серуми, срокът на които е изтекълъ, при условие, че същото дружество ще внесе други прѣсни серуми, вмѣсто изнесенитѣ такива.

Горното като излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете въ настоящата сесия на Народното събрание представеното ви за целта решение.

Гр. София, май 1940 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване износа на 41-900 кгр. серуми.

Одобрява се да се разреши на Байеръ-Фарма, акционерно дружество, София, да изнесе за чужбина 41-900 — четиридесетъ единъ килограма и 900 грама серуми — срокът на който е изтекълъ, при условие, че същото дружество ще внесе други прѣсни серуми, вмѣсто изнесенитѣ такива.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които одобряватъ предложението за разрешаване износа на 41 900 кгр. серуми, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка четвърта от дневния редъ.

Първо четене на законопроекта за разрешаване сключването на заемъ отъ Министерството на финанситѣ при фонда „Обществени осигуровки“, въ размѣръ на 28.000.000 л., за нуждитѣ на Министерството на войната.

Които сѣ съгласни да се прочете само текстът на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафанловъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване сключването на заемъ отъ Министерството на финанситѣ при фонда „Обществени осигуровки“, въ размѣръ на 28.000.000 л., за нуждитѣ на Министерството на войната.

Чл. 1. Разрешава се на Министерството на финанситѣ да сключи, а на фонда „Обществени осигуровки“, смѣтка „Инвалидност и старостъ“, да отпусне на същото министерство заемъ въ размѣръ на 28.000.000 л., за нуждитѣ на Министерството на войната.

Чл. 2. Заемътъ ще се отпусне подъ формата на текуща смѣтка при 6% годишна лихва. Тая смѣтка се превръща на датата на последното теглене на сумитѣ, което трѣбва да стане най-късно на 1 юний 1941 г., въ анюитетен заемъ, платимъ въ срокъ отъ петъ години, при същата лихва, съ равни шестмесечни вноски, съдържащи лихви и погашения, съ падежи 1 юний и 1 декемврий всѣка година.

Първата вноска ще се направи най-късно на 1 декемврий 1941 г.

Чл. 3. Необходимитѣ кредити за изплащане на лихвитѣ и погашенията по заема ще се предвиждатъ ежегодно въ бюджета на държавнитѣ дългове.

Чл. 4. Тоя заемъ се приспада отъ разрешенія кредитъ на Министерството на войната съ законъ, обнародванъ въ „Държавен вестникъ“, брой 248, отъ 7 ноемврий 1938 г.

(Ето и мотивитѣ към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за разрешаване сключването на заемъ отъ Министерството на финанситѣ при фонда „Обществени осигуровки“, въ размѣръ на 28.000.000 л., за нуждитѣ на Министерството на войната.

Г-да народни представители! Предвидъ особеното международно положение, въ което се намираме, доставянето на една частъ отъ санитарнитѣ материали, нуждни за войската, съ изплащане за срокъ отъ 5 години, както е предвидено въ гласувания законъ за разрешаване на министъра на войната да поеме задължение, за нуждитѣ на народната отбрана, въ размѣръ на 4.250.000.000 л., платими за повече отъ 3 години, не може да се извърши по невявяване на доставчици, чуждестранни и мѣстни.

За да се даде възможност на Министерството на войната да набави тѣзи материали въ най-близко време, необходимо е изплащането да става въ брой, поради което се налага да се осигурятъ нуждитѣ срѣства, чрезъ сключването на заемъ въ размѣръ на 28.000.000 л.

За тая целъ се изготви представениятъ ви законопроектъ за сключване на заемъ отъ фонда „Обществени осигуровки“, въ размѣръ на 28.000.000 л., който законопроектъ, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате.

Гр. София, май 1940 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за разрешаване сключването на заемъ отъ Министерството на финанситѣ при фонда „Обществени осигуровки“, въ размѣръ на 28.000.000 л., за нуждитѣ на Министерството на войната, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, по спешностъ, да се гласува сега и на второ четене.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситѣ предлага, законопроектътъ да се гласува по спешностъ на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафанловъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрешаване сключването на заемъ отъ Министерството на финанситѣ при фонда „Обществени осигуровки“, въ размѣръ на 28.000.000 л., за нуждитѣ на Министерството на войната.

Чл. 1. Разрешава се на Министерството на финанситѣ да сключи, а на фонда „Обществени осигуровки“, смѣтка „Инвалидност и старостъ“, да отпусне на същото министерство заемъ въ размѣръ на 28.000.000 л., за нуждитѣ на Министерството на войната.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафанловъ: (Чете)

Чл. 2. Заемътъ ще се отпусне подъ формата на текуща смѣтка при 6% годишна лихва. Тая смѣтка се превръща на датата на последното теглене на сумитѣ, което трѣбва да стане най-късно на 1 юний 1941 г., въ анюитетен заемъ, платимъ въ срокъ отъ петъ години, при същата лихва, съ равни шестмесечни вноски, съдържащи лихви и погашения, съ падежи 1 юний и 1 декемврий всѣка година.

Първата вноска ще се направи най-късно на 1 декемврий 1941 г.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафанловъ: (Чете)

Чл. 3. Необходимитѣ кредити за изплащане на лихвитѣ и погашенията по заема ще се предвиждатъ ежегодно въ бюджета на държавнитѣ дългове.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„Чл. 4. Тоя заемъ се приспада отъ разрешения кредитъ на Министерството на войната съ законъ, обнародванъ въ „Държавен вестникъ“, брой 248, отъ 7 ноември 1938 г.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка пета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за временно уреждане на наемнитѣ отношения.

Които отъ г-да народнитѣ представители приематъ да се прочетатъ само мотивитѣ на законопроекта, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете мотивитѣ.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за временно уреждане на наемнитѣ отношения.

Г-да народни представители! Наредбата-законъ за уреждане на наемнитѣ отношения отъ 1 августъ 1935 г., както и съществуващиятъ преди тая наредба времененъ законъ за уреждане на наемнитѣ отношения отъ 1 юлий 1933 г., се наложиха, както знаете, отъ особената стопанска конюнктура, съществуваща по онова време. Действието на тая временна наредба съ нѣколко законодателни актове бѣше продължавана нѣколко пѣти и сега е въ сила до 31 този месецъ, следъ която дата тая наредба-законъ автоматически престава да съществува, като влиза въ действие общото право — законътъ за задълженията и договоритѣ, съгласно съ които ще трѣбва да се уреждатъ за въ бъдеще наемнитѣ отношения. Нѣма съмнение, че връщането на всички правоотношения, въ това число и наемнитѣ, къмъ режима на общото право е най-хубавото и най-желаното положение. Обстоятелствата, обаче, които наложиха създаването на тая наредба-законъ, както и на по-ранния времененъ законъ за наемнитѣ отношения, въпрѣки предвиджанията и очакванията на законодателя, не сѣ се промѣнили по начинъ, който да позволява пълното възвръщане на режима на общия законъ, предназначенъ за нормални времена. По тоя пунктъ нѣма какво да се мотивираме. Налага се, прочее, още продължаване на действието на наредбата-законъ, за която е речъ. Заедно съ това проектътъ предвижда намаление на процентитѣ, съ които фиксирани въ тая наредба-законъ наемни цени на помѣщения, строени презъ и преди 1929 г., презъ 1930 г. и презъ 1931/1932 г. сѣ намалени споредъ сега действащия законъ, така: отъ 40% въ п. „а“ на 30%, отъ 30% въ п. „б“ на 20%, отъ 20% въ п. „в“ на 15%. По този начинъ правителството се надѣва, че чрезъ постепенностъ ние ще можемъ да преминемъ къмъ нормалнитѣ, свободнитѣ наемни цени за тия помѣщения, отъ една страна, и, отъ друга, ще приближимъ тия наемни цени къмъ ония на помѣщенията, попадащи подъ режима на тая наредба-законъ.

Наредъ съ това, съществуващата днесъ стопанска конюнктура налага да се взематъ мѣрки за стабилизирането на наемнитѣ цени и на помѣщенията, строени следъ 1932 г., за да се предпазятъ наемателитѣ отъ неоправдани и неумѣстни повишения на наемнитѣ цени или отъ произволно изваждане, на които особено дава възможностъ днешното положение на нѣщата. Чл. 3 отъ проекта отговаря именно на тая нужда.

Заедно съ това и все по сѣщитѣ съображения проектътъ запрещава увеличаването на наемнитѣ цени и на жилищнитѣ помѣщения, безразлично кога сѣ строени, като взема за база наемнитѣ цени, плащани на 31 май 1940 г.

Що се отнася до последната наредба на проекта, нуждата отъ нея е очевидна и се налага отъ самосебеси.

Правителството се надѣва, че, до изтичането на новия срокъ, то ще има възможностъ да приготви цѣлостенъ законъ за наемнитѣ отношения, който да урегулира тия отношения, така че еднакво да бѣдатъ запазени, както интереситѣ на наемателитѣ, така и интереситѣ на наемодателитѣ, нѣщо, което се налага въ интереса на стопанския животъ въобще.

По всички тия съображения, моля ви, г-да народни представители, да приемете и гласувате тукъ приложения законопроекта.

Министъръ на правосѣдието: В. Митакъвъ

(Ето и текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за временно уреждане на наемнитѣ отношения.

Чл. 1. Действието на наредбата-законъ за временно уреждане на наемнитѣ отношения се продължава до 31 декември 1940 г. включително.

Чл. 2. Въ чл. 1: въ пунктъ а цифрата 40% се замѣнява съ цифрата 30%, въ пунктъ б цифрата 30% се замѣнява съ цифрата 20%, въ пунктъ в цифрата 20% се замѣнява съ цифрата 15%.

Чл. 3. Членъ 3 се измѣнява така:

„За помѣщенията, предвидени въ чл. 1, построени следъ 1932 г., както и за всички жилищни помѣщения, независимо отъ това кога сѣ строени, наемнитѣ цени не могатъ да бѣдатъ по-големъ отъ тия, които сѣ имали на 31 май 1940 г., безразлично при това, дали договорътъ за наемъ е сключенъ преди или следъ тая дата, дали помѣщението е ремонтирано или преустроено или не“.

Чл. 4. Следъ чл. 11 се прибавя новъ

Чл. 11б. Наемнитѣ договори за всѣкакъвъ видъ помѣщения не могатъ да бѣдатъ развалени по каквато и да било причина, ако наемателътъ е повиканъ на военно обучение или мобилизиранъ презъ всичкото време, докато трае военното обучение или мобилизацията и до единъ месецъ следъ освобождаването му.)

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за временно уреждане на наемнитѣ отношения, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Василь Митакъвъ: Предлагамъ да се приеме законопроектътъ сега и на второ четене по спешностъ.

Председателстващ Никола Захариев: Г-нъ министърътъ на правосѣдието предлага, законопроектътъ да се приеме и на второ четене по спешностъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Моля, искамъ думата по чл. 1.

Председателстващ Никола Захариев: Моля Ви сѣ! — Които приематъ предложението на г-на министра на правосѣдието за спешностъ на законопроекта, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Нека да отиде законопроектътъ въ комисията.

Министъръ Василь Митакъвъ: Оттеглямъ искането си за гласуването на законопроекта по спешностъ. Да отиде въ комисията.

Председателстващ Никола Захариев: Добре. Законопроектътъ отива въ комисията.

Г-нъ министърътъ на правосѣдието, въпрѣки гласуването спешностъ на законопроекта, е съгласенъ сѣщиятъ да отиде въ комисията.

Минаваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за военнитѣ сили на царство България.

Има думата г-нъ министърътъ на войната.

Министъръ генералъ Теодоси Даскаловъ: (Отъ трибуна. Посрещнатъ съ продължителни ржкоплѣскания) Уважаеми г-да народни представители! При разглеждането на законопроекта за военнитѣ сили на царство България въ комисията азъ дадохъ необходимитѣ пояснения по всички по-интересни положения въ него. Тамъ, обаче, нѣмаха възможностъ да присѣтствуватъ болшинството отъ г-да народнитѣ представители, а има въпроси, по които е добре да имамъ всички установено мнение. Затова сътохъ за необходимо сега да засегна, макаръ и съвсемъ накратко, тукъ, въ пленума, тѣзи именно интересни въпроси.

Безспорно, най-интересниятъ въпросъ е въпросътъ за организацията на Шаба на войската и за взаимноотношенията между министра на войната и началникъ-шаба.

Уважаемитѣ г-да народни представители и бивши министри, г-нъ Цанковъ и г-нъ Мушановъ, съ истинска загриженостъ и доброжелателство зададохъ въпроса, дали не е добре да се издигне значението на генералния шабъ, да се даде по-голема самостоятелностъ и стабилностъ на

началник-шаба, за да не бъде зависим от министра на войната — който все пак е политическо лице — та по този начин да държи войската далеч от политиката и да я предпази от сътресенията, които честити смъни на министрите докарват.

Г-да народни представители! Въпросът за значението и функциите на генералния шаб или, по-право, на началник-шаба не е разрешен еднакво във всички държави. Там, где министърът на войната е цивилно лице, началникът на общия генерален шаб, който е компетентният по военните въпроси, е отговорен за военната подготовка на войската; той е бдещият главнокомандуващ и затова нему е дадена голяма свобода и независимост. Там министърът на войната е главно наблюдател и административен началник. Така е във Франция, така е и във Турция. И за да се види какво представлява началник-шаба в турската армия, например, ще ви кажа, че при погребението на Кемал Ататюрк в погребалната процесия вървяха така: първо — председателят на републиката, след него министър-председателят, началник-шаба и председателят а народното събрание, а след това вървяха в една редица всички министри, включително и министърът на войната. Там, где министърът на войната е военно лице, компетентно по военните въпроси, той е наговареният и отговорният за военната подготовка на войската. Генералният шаб и началник-шаба са негови без съмнение много ценни помощници.

Въ време на война главнокомандуващ е Държавният глава или назначено от него лице. Шабът и началникът му са негови помощници. Шабът и началник-шабът са помощници нкъде на министра на войната, другаде — на главнокомандуващия.

При това положение да се издига съ закон значението на генералния шаб, да се даде самостоятелност и независимост на началник-шаба, да се възложи нему отговорността за боената готовност на войската, не е нищо полезно, нито необходимо. Най-първо по този начин ще се р. имеси дейността на двата често пъти еднакво компетентни по военните въпроси висши офицери — министърът на войната и началник-шаба — и ще се наруши принципът на единоначалието в войската. Независимо от това началник-шаба ще се постави да работи при една независимост и самостоятелност, която не ще има през време на война; а добре е всеки да се готви при онова положение и за онова, което ще има да върши въ време на война. Добре е генералният шаб и началникът му да се готвят за овази дейност, която имъ предстои. Генералният шаб е най-ценният помощен орган на главнокомандуващия.

Въ войската, и особено въ време на война, принципът на единоначалието, на едноличната заповедна воля има особено голямо значение. Затова личността на командувачия не тръбва да се замъглява, а, напротив, тръбва да се издига съ всички срѣдства. Затова и шабът, и началник-шаба тръбва да работят денонощно, но анонимно и за смѣтка на главнокомандуващия.

У насъ никога не се е отдавало по-голямо значение на шабовете, отколкото днесъ. Никога не се е работило съ тѣзи шабове повече, отколкото днесъ. И никога тѣзи шабове въ цѣлата войскава иерархия не са били повече готови за работа, отколкото днесъ. Ала принципът, който от редъ години се прокарва и който е насаденъ вече дълбоко, е този — да се работи въ шаба денонощно, но анонимно, и само за смѣтка на командира. Затова считаме, че нашитъ генерал-шабни офицери отъ цѣлата иерархия ще изпълнятъ своя дългъ най-добре, ще издигнатъ значението на шабовете най-добре, като сътрудничатъ на командира за спечелване на победата и за покриване на тѣхния началник съ слава. Затова и въ закона е казано, че министърът на войната се грижи и отговаря за всестранната подготовка и готовност на военнитъ сили, а началник-шаба го подпомага въ неговата дейност по устройството, подготовката и готовността на военнитъ сили. По този начинъ началник-шаба се поставя въ същото положение на сътрудникъ на министра, въ което ще бъде поставенъ въ време на войн: на главнокомандуващия. По този начинъ нему се дава най-добре възможност да работи и да се подготви за дейността, която му предстои — да бъде сътрудникъ на главнокомандуващия. Важното е той да бъде единствениятъ сътрудникъ и съветникъ и да нѣма между него и главнокомандуващия друго лице, било то дори и помощникъ.

Поставенъ така въпросът, ясно е, че у насъ нѣма нужда да се издигатъ съ законъ значението и авторитетът на Генералния шаб или началник-шаба. Той ще се пов-

дигне неминуемо чрезъ тѣхната дейност и работоспособност.

Страхътъ отъ това, че военниятъ министъръ е все пакъ политическо лице, е съвсемъ неоснователен. Вездѣ известно е, че войската е инструтъ на политиката. У насъ военниятъ министъръ е билъ, е и сега и винаги дотолкова политикъ, доколкото да може да приспособи най-сполучливо този инструментъ — войската — за нуждитъ на политиката, на външната политика, разбира се. Той е политикъ дотолкова, доколкото е необходимо да съгласва нуждитъ на войската съ възможноститъ и изискванията на стопанството. Той е дотолкова политикъ, доколкото е необходимо да извади войската отъ военния кръгъ въ кръгъ на професионална изолация и интереси и да я свърже съ обществения животъ, нужди и тежнени.

Днесъ правителството не прави партийна политика, та да се боимъ, че войската ще бъде увлечена въ услуга на партии. Днесъ то води държавна политика и тѣкмо поради това военниятъ министъръ, като членъ на кабинета, може да я постави най-сполучливо и най-цѣлно въ услуга на държавата.

Не бива да се забравя още, че министърът на войната у насъ, като воененъ, е прямо подчиненъ на Държавния глава и че той — военниятъ министъръ — се явява предъ всичко като изпълнител на директивитъ на Върховния вождъ на войската и като такъвъ ще стои на поста си дотогава, докогато ще може съ успѣхъ да провежда тия директиви.

Другъ въпросъ, който се засегна тукъ, бѣше въпросътъ за трудовата повинност. Трудовата повинност се създаде у насъ следъ Ньойския договоръ, тогава когато намъ бѣше забранено да имаме наборна войска. За да може да се продължи въпрѣки този договоръ военното възпитание, за да може да се продължи обществената подготовка, общественото възпитание и за да може да се работи по възстановяването на страната ни, създаде се трудовата повинност.

Следъ Солунското споразумение се яви въпросът, дали да съществува трудовата повинност такава, каквато е, или тя да стане войска. Имаше много предложения и настояване да премахнемъ трудовата повинност и всички младежи да минатъ презъ казармата.

Г-да народни представители! Не е невъзможно да минаватъ всички младежи презъ казармата, обаче това би увеличило твърде много мирновременитъ кадри, а едновременно съ това и бюджета на държавата, а, отъ друга страна, намъ не са ни необходими толкова много запасни войници. Затова Министерството на войната остави трудовата повинност извънъ войската, за да може, като дава военно и обществено възпитание, да продължава тя работата си по благоустройството на страната и да струва много по-евтино на държавата.

Уважаемиятъ г-нъ проф. Цанковъ повдигна въпроса, дали не би било добре да използваме опита на германцитъ, дали не би било добре да направимъ, щото всички да минаватъ презъ трудовата повинност.

Г-да! Азъ познавамъ добре въпроса въ Германия и, споредъ мене, това предказармено обучение чрезъ трудовата повинност не е нищо друго, освенъ политическо възпитание на младежта. Ние засега у насъ нѣмаме нужда отъ това. Независимо отъ туй, такъ би се продължилъ твърде много срокътъ на всички, които минаватъ казармата, а това би струвало твърде скъпо на държавата. И затова, както ви казахъ, у насъ е установено, онѣзи младежи, които не могатъ да минатъ презъ казармата, да минатъ презъ трудовата повинност. По такъвъ начинъ тѣ ще получатъ военно възпитание и ще работятъ за благоустройството на нашата страна. Може да ставатъ преливания: когато военнитъ нужди изискватъ, повече младежи ще отиватъ въ войската; когато военнитъ нужди преминатъ, повече младежи ще отиватъ въ трудовата повинност да работятъ за стопанското издигане на нашата страна.

Моятъ гредшественикъ, изайки предвидъ задачитъ, които са поставени на трудовата повинност — предъ всичко възпитанието — нареди, щото трудовитъ началници да бъдатъ облечени въ военна форма, да станатъ офицери. Съ това дисциплината въ тѣзи части се издигна на завидна висота, а и производството се засили твърде много. Не бѣше уреденъ въпросътъ за попълване на трудовата повинност съ офицери. Нѣкои взводни командири работѣха по 17 години въ единъ и същи чинъ, на една и съща длъжност, защото всѣка открита ваканция се заемаше отъ офицеръ отъ запаса. Азъ уредихъ този въпросъ чрезъ специална школа и чрезъ специални випуски — както е въ войската. Всѣка година известно число младежи отъ школата за запасни офицери следъ конкурсъ постѣпватъ въ специалната школа и следъ като я завър-

шатъ постъпватъ на вакантните мѣста и по-нататъкъ авансиратъ. Това подобри духа и резултатитѣ отъ работата още повече. Оставаше, обаче, да се уреди положението на тѣзи трудови офицери, които бѣха облѣчени въ офицерска форма, положението на които, обаче, не бѣше уредено съ никакво законоположение. Ето, представениятъ тукъ законопроектъ узаконява положението на трудовитѣ офицери, което тѣ фактически иматъ.

Стана дума тукъ, дали би трѣбвало да предвидимъ трудовъ генералъ. Г-да! Трудовъ генералъ има само единъ — това е началникътъ на трудовитѣ войски. Днесъ този постъ се заема отъ единъ офицеръ, който съ гордостъ може да носи генералския погонъ. Но въ закона е предвидено, щото полковитѣ длѣжности и командирската длѣжностъ да се заематъ отъ офицери отъ действителната служба. Така че, ако отъ трудовитѣ офицери има такъвъ, който може да бѣде удостоенъ за командиръ на трудовитѣ войски, следователно, може да бѣде произведенъ генералъ, той ще бѣде произведенъ. Ако нѣма такъвъ по нѣкаква случайностъ, тогава такъвъ ще бѣде назначенъ отъ войската. По такъвъ начинъ, смѣтамъ, нѣма никаква опасностъ да бѣде предвидено, че ще има трудовъ генералъ началникъ на трудовитѣ войски.

Ще трѣбва да ви кажа нѣколко думи за ориентировка и върху положението на трудовитѣ офицери въ войската. Въ 1936-1937 г. всички запасни офицери, които бѣха на служба въ войската като завеждащи прехраната, завеждащи орѣжикто, домакинъ и т. н., облѣкоха униформа и станаха и тѣ наравно съ другитѣ трудови офицери. Това е необикновено, неестествено положение, съ което тукъ въ закона е предвиденъ начинъ какъ да се справимъ. По силата на единъ членъ отъ законопроекта, тѣ оставатъ временно като трудови офицери. Постепенно, обаче, тѣ ще бѣдатъ прехвърлени въ трудовитѣ войски и по такъвъ начинъ трудови офицери ще бѣдатъ само ония, които сѣ въ трудовитѣ войски. Въ войската ще останатъ само действущи офицери.

Другъ въпросъ, върху който се спрѣха нѣкои отъ г-да ораторитѣ, бѣше за музикантскитѣ офицери. Г-да! Това сѣ капелмайсторитѣ, които сега иматъ всички висше образование, които свършватъ Школата за запасни офицери и които сѣ винаги начело на частитѣ било въ походъ, било въ бой. Досега тѣ бѣха чиновници. Тѣхнитѣ подчинени всички до единъ, и фелдфебелитѣ имъ, бѣха военни лица, а тѣ само чиновници — чиновници, които взематъ участие въ всички походи и въ всички боеве на частъта, въ която служатъ. Неестествено бѣше положението досега на тѣзи държавни служители и затова въ законопроекта се предвиди да се нарекатъ музикантски офицери съ право да авансиратъ до чинъ капитанъ. Тѣ иматъ и подготовка, и компетентностъ, и интелигентностъ, и ще могатъ да командуватъ своитѣ взводове.

На нѣкон направи впечатление, че въ законопроекта нѣма голѣми подробности по организацията на частитѣ. Ясно е, че е добре, съ огледъ запазване на тайната, най-напредъ, да нѣма такива подробности по организацията, каквито имаше въ стария законъ. Но не толкова тайната ни е накарала да избѣгнемъ това подробно указание на частитѣ, а промѣната, която става въ организационно отношение. Вие виждате, сега особено, какъ бързо става тази промѣна. Затова добре е да не се обвързваме чрезъ този законъ съ едно точно опредѣляне на организацията.

Повдигна се и другъ интересенъ въпросъ въ комисията: да се задѣлжатъ младежитѣ, следъ свършване на гимназия, преди да постъпятъ въ висше учебно заведение, да изслужатъ военната си служба. Този въпросъ е обмисленъ въ Министерството на войната много добре. Много добре би било, ако можеше да се приложи това искане, затова защото отъ наблюденията, които ние имаме, ония младежи, които сѣ преминали военната служба и постъпватъ въ Университета, сѣ много по-узрѣли и много по-съзнателно работятъ. Тази мѣрка би била много полезна и би измѣнила дори съвсемъ вида на нашитѣ висши учебни заведения. И ако досега не се е прибѣгвало до тая мѣрка, то е билъ затова, защото би трѣбвало да вземаме младежитѣ по-млади. Най-малкото би трѣбвало да ги гледа комисия, когато сѣ на 18 години, когато сѣ не особено развити, когато може би ще стане нужда да се отлагатъ мнозина, и да ги караме да губятъ две, даже три години между гимназията и Университета. Затова се възприе да се предвиди въ правилника, на основание на единъ членъ отъ закона, споредъ който Министерскитѣ съветъ може да намалява възраститѣ, тѣзи, които желаятъ и които отговарятъ на условията, да могатъ да постъпватъ на военна служба и по-млади отъ 20 години; веднага, щомъ завършатъ гимназия, да постъпватъ въ казармата, да свършатъ службата си и следъ това да продължатъ образованието си.

Повдигна се въ комисията следниятъ въпросъ. Въ чл. 216 е казано така: „Лицата, неуредили задѣлженията си по този законъ, не могатъ да бѣдатъ назначавани на държавна, автономна, общинска, обществена служба и на служба въ частни предприятия“. Изгъкна се тамъ, че мнозина нѣматъ възможностъ да платятъ задѣлженията си. Между, впрочемъ, тукъ думата задѣлжение е употребена не само въ смисълъ на парично задѣлжение, но и въ смисълъ, да се яви въ комисията, да бѣде обложенъ съ данѣкъ и пр. Предвидъ на това, че мнозина не могатъ да платятъ данѣка си, затова защото нѣматъ работа, реши се, щото въ правилника да се постанови задѣлжение на работодателитѣ да удържатъ известна частъ отъ надницитѣ или отъ заплатитѣ за изплащането на данѣка. Срещу това задѣлжение пѣкъ да се позволи приемането на работа, било въ държавни учреждения, било въ частни предприятия, на такива, които по този начинъ ще изплатятъ своето задѣлжение. Азъ поехъ ангажиментъ да направя тукъ тая декларация, за да бѣдатъ всички сигурни и спокойни, че това ще бѣде прокарано въ правилника.

Това сѣ, г-да народни представители, уясненията, които съетохъ, че е добре да ви дамъ за ваше освѣтление. Това не сѣ обяснения въ защита на законопроекта, защото отъ такава защита азъ не почувствувахъ абсолютно никаква нужда. Законопроектътъ се приема отъ всички съ пълното убеждение за неговата навременностъ. Мене ми бѣ оказано пълно съдействие въ комисията. Всички използваша законопроекта, за да дадатъ изразъ на своята привързаностъ и любовъ къмъ войската. Това държане на г-да народнитѣ представители ни твърде много окуражава. Но не само това — то ни и задѣлжава. То ни кара да работимъ всички въ войската съ удвоена енергия, за да оправдаемъ очакванията на българския народъ, за да изпълнимъ нашия дългъ къмъ родината съ успѣхъ. И ние вѣрваме въ този успѣхъ, защото вѣрваме въ младостта на нашия Върховенъ вождъ, защото вѣрваме въ храбростта на българския народъ и защото вѣрваме въ тържеството на свѣтовната правда. (Бурни и продължителни рѣкопѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за военнитѣ сили на Царство България.

Общи нареждания.

Чл. 1. Военнитѣ сили на царството се съставляватъ отъ всички мѣжко население отъ българско поданство на възраст отъ 17 до 65 години включително.

Службата въ тия сили се изпълнява по реда, установенъ въ този законъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Михайлъ Йововъ.

Михайлъ Йововъ (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Съ законопроекта, който разглеждаме тукъ и който урежда въпроситѣ за строежа на военнитѣ сили на страната, а именно тѣхната численостъ, тѣхнитѣ поддѣления, организация, се осигурява непосредствено свободата и независимостта на българския народъ. Ето затова азъ считамъ, че този законопроектъ е не само важенъ, но той е и жизненъ, и затова той не само трѣбва да бѣде приетъ, но трѣбва да бѣде и прочувствуванъ отъ всинца ни.

Следъ хубавитѣ думи на г-на министра на войната, ако все пакъ вземамъ думата по първия членъ, по поводъ на който ми се дава право да разгледамъ общо законопроекта, азъ правя това, за да изгъкна основнитѣ принципи, върху които се изграждатъ едни модерни военни сили, за да може всѣки отъ насъ да направи лична преценка на законопроекта и да го приеме съ пълно убеждение въ неговата целесъобразностъ, навременностъ и необходимостъ; вземамъ думата и за да отговоря косвено на нѣкои въпроси, които се повдигнаха тукъ. Азъ ще бѣда много кратъкъ, съ рискъ дори да бѣда нѣкъде непълненъ и повърхностенъ въ изложението си.

Г-да народни представители! Решението за числеността, за поддѣление на разни категории на военнитѣ сили, за тѣхното организиране, за командването, за снабдяването имъ не е резултатъ на случайно хрумване; то е резултатъ на дълбоко проучване на военно-политическата задача на страната, а за момента, който се преживява, то е резултатъ на дълбоко и всестранно проучване на цялостната обстановка, при която ще се решава тази задача; и най-после то се съобразява всѣкога съ постоянни норми,

които сж резултатъ на миналия боевъ и миренъ опитъ и на здравата човѣшка логика. Безъ да се подценява значението на нито една отъ тия данни за формиране на това решение, трѣбва да кажа, че военно-политическата задача има огромно влияние при установяването на военната система и на военните сили. Другитѣ данни иматъ само коригиращо значение.

И наистина, уважаеми г-да народни представители, една страна, която нѣма никакви политически и териториални аспирации, чиято територия е осигурена чрезъ вѣковни международни договори, такава страна може да направи много компромиси при създаването и строежа на своята военна сила. Но една страна, която има политически и териториални аспирации и която по географското си положение е на кръстопътя на много тежнениа, на много интереси, такава страна трѣбва да направи всичко, за да си осигури здрава и мощна военна сила, върху която да опре националната си отбрана и националнитѣ си тежнениа.

Територията на страната също така оказва голѣмо влияние върху военнитѣ сили съ своето положение, пространство, характеръ и съ дължината и характера на границитѣ. Наистина, една тѣсна територия, която може да се пропизва отъ силни враждебни въздушни сили, ясно е, че налага развитие на противовъздушната отбрана на военнитѣ сили, развитие също и на въздушнитѣ сили. Най-после — създаване, развитие и заздравяване въобще на сигуренъ тилъ на военнитѣ сили. Една територия, която е изложена на удари отъ всички посоки, налага развитие на транспортни и моторизирани войски, а така също развитие на пътната мрежа, развитие и на пътнитѣ войски и въобще маневреността на войската. Най-после една планинска територия — ясно е за всички — иска планински войски предъ всичко. Една дълга гранична линия, налага създаването на многочислена военна сила, която въ нѣкои случаи може да бѣде намалена въ живия си елементъ чрезъ една силна механизация и чрезъ създаване на съответни укрепени райони. Една гранична линия разнотипна — напримеръ, рѣчна или морска — налага да се създадатъ и такива войски, но въ крайно ограниченъ размѣръ, за да могатъ да бѣдятъ брачени тия граници поне пасивно.

Вътрешното управление и държавното устройство даватъ също така отпечатѣкъ на военнитѣ сили. Едно старо демократично управление, каквито бѣха миналитѣ управления; едно старо държавно устройство съ присѣжитѣ му недѣли, състоящи се главно въ поставяне по нѣкога на частното надъ общото, въ едно безогледно изравняване на правата на всички граждани и всички служачи, въ едно своеобразно схващане и разбиране на задълженията на гражданитѣ къмъ държавата, въ безграничната свобода, която граничеше съ свободията на мисълта, на словото, на дейността, въ раздробението на народа на различни партии и др. — всичко това създаваше обща слабостъ на военнитѣ сили. Въ такива военни сили можеха лесно да проникнатъ по пътя, по канала на лѣже-демократията разнитѣ крайности, да намѣрятъ тамъ почва да се развиятъ и да изиграятъ врѣдъ тѣхъ своята пакостна роля. Въ такива военни сили можеха да изникнатъ и болезненитѣ амбиции на отдѣлни честолюбци, които можеха да разбиятъ и най-здравата дисциплина въ войската.

Противъ тия смъртни опасности за военнитѣ сили има нѣколко срѣдства: най-главно е да се избѣгва на всѣка цена излишната демократизация на военнитѣ сили и особено на тѣхнитѣ мирновременни кадри, които трѣбва да се предпазятъ безусловно съ всички срѣдства отъ всѣкаква политизация; силни кадри на офицерския и подофицерския съставъ, който трѣбва въ всѣко отношение да бѣде добре поставенъ и възнаграденъ; тамъ, където е възможно, може да има и специални професионални части, обаче безъ да бѣдятъ огнище и мѣсто на различни привилегии; здрава дисциплина, солидно възпитание, цѣлостна организация и безпосадно прилагане на най-строги санкции къмъ похителитѣ и мародеритѣ на моралнитѣ ценности на войската. (Ржкоплѣскания) Въобще, трѣбва да се приложатъ всички ония срѣдства, които сж присѣщи на една здрава държавна организация — държавната организация на новата демокрация, на новата държава. (Ржкоплѣскания)

Върху решенията за военнитѣ сили въ страната, г-да народни представители, оказватъ решително влияние също така и въоръженитѣ сили на съседитѣ. Тѣзи въоръжени сили трѣбва всѣкога да бѣдятъ добре проучвани, добре преценявани. Всѣкога е желателно, щото собственитѣ военни сили да превъзхождатъ въ всѣко отношение, количествено и качествено, противниковитѣ военни сили. Обаче когато това е невъзможно, особено въ числено отношение, тогава трѣбва да се създаде поне едно относително

числено превъзходство, което все пакъ ще може да се използва въ време на война за успѣшно прилагане принципа на частичната победа.

Срѣдствата за това сж две: едното е създаване на крепостни военни сили или, както ние бихме могли да ги наречемъ, укрепителни войски, другото е създаване на здрави укрепени линии и райони, които днесъ въ модерната национална отбрана сж една съществена необходимостъ.

Най-после върху решенията за военнитѣ сили, г-да народни представители, оказватъ голѣмо влияние и постоянни норми, които, както казахъ, сж извлѣчени отъ миналия боевъ и мирновремененъ опитъ. Наистина, тѣ сж твърде много разтежими, но все пакъ, поради бавното имъ измѣняване, могатъ да се считатъ почти постоянни. Азъ ще се спра на тѣхъ съвършено накратко.

По отношение поддѣленията на военнитѣ сили прието е тѣ да се дѣлятъ на четири главни категории: действащи войски, съ тѣхния запасъ, трудови войски, вътрешни войски и резервни войски. Действащитѣ войски сж, които водятъ операциитѣ, било вънъ, било вътре въ страната. Трудовитѣ войски — подчертавамъ това, както го подчерта и г-нъ министърътъ на войната — сж такива че безъ тѣхъ днешното водене на войната е невъзможно, е изключено. Тѣ подпомагатъ действащитѣ войски въ трудово отношение. Вътрешнитѣ войски създаватъ спокойствието и реда, които сж така необходими особено при днешната военна обстановка и при ония голѣми смущения, които могатъ да се създадатъ въ страната. И, най-после, резервнитѣ войски, които попълватъ всички други войски съ нуждитѣ хора и срѣдства.

Г-да народни представители! Въ цѣлокупната организация на военнитѣ сили голѣмо значение иматъ действащитѣ войски. Числеността на тѣзи войски, тѣхното количество, покраятъ другитѣ конкретни условия, се определя още и отъ широчината на фронта, на който ще се развърнатъ въ една евентуална война и отъ широчината на дивизионния фронтъ. Азъ нѣма да влизамъ въ подробности при разглеждането на този въпросъ. Азъ само го зачеквамъ, за да може всѣки да си прави заключението. Количеството на отбранителнитѣ войски зависи отъ случитѣ, въ които тѣ ще бѣдятъ употребени.

Силата и мощта на действащата войска зависи отъ два елемента: отъ нейното изкуство за маневриране и отъ нейната маса, но по-скоро отъ качеството на масата, а не отъ нейното количество. Наистина, туй количество, което всѣки пътъ е било най-любимото нѣщо на военнитѣ организатори-фантазори, които смѣтатъ, че силата на войската се базира върху количеството на населението, е било често измамливо. Една многочислена войска, но съ недостатъчни качества, е била всѣкога опасна за държавната военна организация и за държавата. Примѣръ: Русия въ миналата война. Качеството, напротивъ, е отъ голѣмо значение. Това качество, което се състои въ творчество въ командването, въ създаване на здрава доктрина и насаждането ѝ въ войската, въ солидното възпитание, въ цѣлостната организация, то, г-да народни представители, е по-важното, то трѣбва да се насажда дълбоко въ действащата армия, защото само то може да направи армията годна за бойнитѣ условия, за да се използватъ широко нейнитѣ възможности, а така също и да стане аполитична, за да се противопостави на всички разлагателни елементи, които биха могли да влѣзатъ въ нейния организъмъ.

Колкото се касае до цѣлостната организация, азъ трѣбва да кажа, че този въпросъ действително е твърде специаленъ и техниченъ, но, въпрѣки това, ще хвърля върху него съвършено кратѣкъ и бързъ погледъ.

Цѣлостната организация на действащата войска изисква: а) постоянниятъ кадъръ на офицерския и подофицерския съставъ и въобще на професионалния съставъ да се увеличи; б) отношението между постоянния кадъръ и промѣнливия съставъ да се намали по-долу дори отъ 1/5, отъ 1/6; в) развърщането на мирновременната действаща войска да не става значително и широко по отношение на мобилизираната войска. Допуска се най-много до петъ за активнитѣ войски, а при позиционни войски и действия — най-много до 10.

Продължителността на военната служба трѣбва да се базира върху необходимото време за подготовка на личния съставъ за приложение на новата техника, върху количеството на подлежащитѣ на наборъ войници, върху количеството на годишния контингентъ и върху потребната численостъ на военнитѣ сили въобще.

Отношението между машинната и живата сила да се измѣни. Модерната война изисква да се увеличи това отношение въ смисълъ, машинитѣ да се увеличатъ за

смътка на живитѣ сили. Гжстотата на артилерийскитѣ машини също така трѣбва да се увеличи.

Въобще, г-да народни представители, по отношение на организацията трѣбва да се спазватъ най-старателно две основни условия: тѣсна специализация и професионализация на мирновременната войска, условия, които само и единствено ще дадатъ възможностъ да се прилагатъ изкусно и въобще да се използватъ срѣчно и добре на война срѣдствата, съ които разполага войската. А въ мирно и военно време същитѣ тия условия ще направятъ армията здрава, за да не могатъ да проникнатъ въ нея ония разлагателни елементи, които навѣрно ще използватъ каналитѣ на ширещата се още стара демокрация и да я рушатъ.

Що се касае до трудовата армия, трѣбва да се каже, че тя има огромно значение за военнитѣ сили до такава степен, че почти е невъзможно да се изградятъ военни сили безъ трудови войски. Въ миналата война никога не се е загубвало сражение поради липса на хора, но много боеве и сражения сѣ свършвали неуспѣшно поради липса на снабдяване и поради липса на устроенъ тилъ. Трудовитѣ войски включватъ въ себе си не само трудовитѣ войски, които сѣ организирани, но и ония производствени сили въ страната, които облекчаватъ производството въ страната. Разбира се, че тѣзи последнитѣ производствени сили въ никакъв случай не могатъ да иматъ чисто военна организация, но все пакъ тѣ трѣбва да се милитаризиратъ отчасти и да се ограничатъ въ нѣкои отношения, а именно, въ работната плата, въ работнитѣ часове и да се подлагатъ при нужда на наказателни санкции. Самата трудова войска трѣбва да бѣде организирана пѣкъ по чисто воененъ образецъ, съ една разлика само, че тукъ каточели сѣ нежелателни и ненужни много голѣми поддѣления, защото, както видѣхме, назначението на трудовитѣ войски е особено — да работятъ, да подпомагатъ действащата войска, да я тласкатъ напредъ, да поправятъ тила ѝ, пѣтищата и всички разрушения, които сѣ извършени въ укрепленията, да строятъ укрепления и пр., за които не сѣ нужди наистина голѣми организационни поддѣления. Вътрешната войска се организира въ малки поддѣления, силно снабдени съ машини и професионални служаци. Тя се създава независимо и вънъ отъ полицията.

Резервната войска, г-да народни представители, служи пѣкъ за попълване съ всичко на войскитѣ, които се намиратъ напредъ. Ясно е, че тя трѣбва да бѣде организирана и да разполага съ достатъчно контингенти, които да се дѣлятъ на съответни категории, за да може да попълва войската и да изпълнява всички назначения, които ѝ се възлагатъ.

Ако, г-да народни представители, презъ тази призма на критерия, който азъ изтъкнахъ накратко за устройството на една модерна военна сила, прегледаме представения ни законопроектъ, ние трѣбва да дойдемъ до заключението, че той е разрешилъ много правилно всичкитѣ въпроси. Наименованията на поддѣленията, макаръ и да сѣ различни, сѣ почти същитѣ по назначение и отговарятъ на изискванията на съвременната бойна и военна обстановка. Подлежащитѣ на наборъ хора създаватъ войската въ достатъчно количество, нужно за нашата действителностъ. Продължителността на службата е съобразена съ теорията и съ изискванията на нашата обстановка. Обърнато е голѣмо внимание на техническата подготовка на военнитѣ сили, а така също и на избора на началнически персоналъ. Развитието на родовитѣ войски е също така съобразено съ изискванията на нашата обстановка. И, най-после, при попълването на военнитѣ сили съ войници, сѣ съблюдаени традиционнитѣ начала, върху които и въ миналото се е изграждала нашата войска. Трѣбва да се предполага, че и ония решения, които ще уреждатъ въпроситѣ, които не сѣ зачекнати въ този законопроектъ, а ще се уредятъ съ правилници, също така ще бѣдатъ правилни.

Въобще, г-да народни представители, законопроектътъ, както каза и г-нъ министърътъ на войната, намѣри подкрепата на всички членове на парламентарната комисия и на ония народни представители, които присѣтствуваха тамъ при разглеждането на законопроекта, защото той действително създава една военна сила, която и по количество, и по качество ще изпълни военно-политическия задачи, които ѝ се поставятъ.

Затова ние трѣбва да гласуваме този законопроектъ съ пълното убеждение, че заедно съ закона за гражданската мобилизация, който гласувахме по-рано, ние още повече засилваме и стабилизираме нашата сигурностъ и независимостъ.

Г-да народни представители! Отъ тая трибуна много пъти се каза, ще го кажа и азъ, че ние не желяемъ вой-

ната, че ние ще направимъ всичко, за да я избѣгнемъ. Но избѣгването на войната не зависи само отъ насъ, възможно е да ни се наложи. Ето защо ние трѣбва да се готвимъ за войната съ неотстъпното прилагане на всички постановления на този законопроектъ, който урежда военнитѣ сили на нашата страна. Ние не можемъ да се съмняваме, че българскиятъ народъ ще изпълни своя дългъ. Българскиятъ държавникъ, обаче, трѣбва да подпомогне народа ни въ това отношение. Той не трѣбва да заспива никога, както бѣ направилъ това преди нѣколко години, въ сладкия и спокоенъ сънъ, въ който го поставятъ нѣкои договори за приятелство или пѣкъ други нѣкои въобще увѣрения, откъдето и да идатъ тѣ. Той, българскиятъ държавникъ, трѣбва да постави въ основата на своята политика топлия грижи за военнитѣ сили на своята страна и главна за тѣхнитѣ кадри. Най-после той трѣбва да помни, че войната всѣкога може да дойде и да готви народа си за нея, да кове неговитѣ военни сили, които да сложатъ орѣжието си последни, ако единъ день се наложи това, по силата на общото разорѣжение. Защото въ тоя красивъ, но оспорванъ кѣтъ на свѣта, въ който сѣ ни довели нашитѣ велики правдѣди, само върху острието и върху устата на орѣжето може да се изгради свободата и независимостъта на българския народъ. (Ржкоплѣскания)

Да, г-да народни представители, здрави и мощни военни сили, вдъхновявани отъ непобедимия духъ на безгранична обичъ къмъ родината и на безкрайна саможертва за нея, могатъ да ни спасятъ отъ горчивитѣ разочарования на бѣдещето и да ни дадатъ възможностъ, да ни дадатъ опора да изграждаме сигурна, свободна и независима България, която да преживѣе презъ вѣковетѣ. (Продължителни ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Никола Мушановъ.

Никола Мушановъ (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ говорихъ по законопроекта, когато го дебатирахме по принципъ, и не бихъ взелъ думата сега повторно, ако нѣмаше единъ въпросъ, който не е уясненъ, който не се повдигна даже и въ комисията и който азъ смѣтамъ, че е отъ такава важностъ, че не може Парламентътъ и, най-главно, военниятъ министъръ да не каже мнението си по него.

Г-да народни представители! Единодушието, което се прояви при гласуването на законопроекта по принципъ, както и при разглеждането му въ комисията, констатирано тъй добре и съ такива добри думи отъ страна на военния министъръ, трѣбва да радва всички ни. И азъ не съмъ излѣзълъ сега тукъ на трибуната да внасямъ разногласие или да потъмня нѣкакви тоя ентузиазъмъ, съ който се гласува законопроектътъ на първо четене. Преговорившиятъ, единъ отъ нашитѣ уважавани генерали, който познава добре техническитѣ въпроси, каза думата си по тѣхъ, и азъ нѣма да се занимавамъ съ тѣзи въпроси. Мене ми направи впечатление само това, че той употреби известни термини, съдържанието на които азъ не можахъ да разбера. Не можахъ да разбера каква е била организацията на армията при старата демокрация и каква е сега при новата демокрация. Това не сѣ въпроси, които могатъ да се дебатиратъ сега. Принципътъ въ организацията на армията при старата демокрация бѣше дисциплината. Азъ смѣтамъ, че същиятъ принципъ е легналъ въ организацията на армията и при новата демокрация, същиятъ принципъ ще бѣде и при не зная каква си демокрация. Винаги този ще бѣде принципътъ въ организацията на армията — дисциплината. А каква ще бѣде самата организация на армията, зависи отъ времето. Както виждате, новата организация на армията сега се обуславя отъ новитѣ съвършенствувания на орѣжията, въобще отъ новитѣ условия, които сѣ създадени въ международния животъ, както имахъ честта да говоря за това при дебатитѣ по принципъ.

Има, обаче, единъ въпросъ, който се поставя: отношението на военната организация спрямо Парламента. Въ закона за въорѣженитѣ сили отъ 1904 г. имаше специаленъ отдѣлъ, въ който се определяше кои се освобождаватъ отъ военна служба въ време на война. Първитѣ граждани, които се освобождаваха отъ задължението да се явяватъ на военна служба, даже на обучение, било въ мирно време, било въ военно време, бѣха народнитѣ представители, следъ това главнитѣ секретари на министерствата, кметове, стражаритѣ и т. н. Сега въ законопроекта, който разглеждаме, нѣма текстъ, съ който да се определя отношението спрямо народното представителство.

Аз пакъ повтарямъ, въ комисията не се повдигна тоя въпросъ; ако бѣхме го повдигнали и бѣше разрешенъ тамъ, нѣмаше тукъ да ви занимавамъ съ него нѣколко минути. Новиятъ законъ за военнитѣ сили, както всички съществували досега закони, урежда военната организация. Въ последния чл. 220 не е показанъ законътъ отъ 1904 г. Но тъй, както е този членъ, съ който се отминаятъ изброенитѣ тамъ закони, смѣтамъ, че всички закони сѣ унищожени.

Сега какви сѣ отношенията на тоя законопроектъ спрямо народното представителство? Доколкото разбирамъ чл. 207 на сегашния законъ, кждето се казва: „По решение на Министерския съветъ може да се освобождаватъ отъ явяване въ частитѣ си опредѣлени служебни и частни лица“, се разрешава въобще въпросътъ за освобождаването на всички граждани, включително и народното представителство отъ мобилизиране.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че това не е добре уредено. Това е даже вредно. Азъ нѣма какво да споря съ уважаемитѣ господа, които тукъ отъ трибуната сѣ такъвъ патосъ поддържаха гледище, свършено противно на моето. Кой знае дали това схващане не е резултатъ на „новата демокрация“! Азъ, съ рискъ да ме смѣнатъ, че не съмъ патриотъ, ще се опѣлча срещу това схващане. Мене ми се чини, че въпросътъ трѣбва да се разбере по-сериозно, защото е конституционенъ въпросъ. Много е лесно и азъ да кажа нѣколко патриотични думи, че военната служба е задължителна за всички. И така трѣбва да бѣде. Може би за ограниченията, които се премахваватъ за стражаритѣ и други, мотивътъ е правъ, защото имаме опита отъ миналото, когато често пѣти хората се стремѣха да заематъ ония служби, на които титуляритѣ се освобождаваха отъ участие въ войната. Такива случаи е имало и, може би, сега се иска да се удари тази бивша практика, да не се допускатъ гражданитѣ, които ще искатъ злонамерено да се освободятъ отъ военнитѣ тежести, да получатъ служби, на които титуляритѣ се освобождаватъ въ военное време отъ мобилизация. Но съ това не можемъ да разрешимъ главния въпросъ за независимостта на законодателното тѣло, което има толкова повече значение въ военное време, отколкото въ мирно време. А въпросътъ за неприкосновеността на Парламента не е въпросъ на личността на народнитѣ представители, а за съществуването на Парламента. И ако азъ излѣзохъ да повдигна този въпросъ, то не е, защото бихъ желалъ да бѣда и азъ освободенъ отъ мобилизация, защото съмъ изключенъ по предѣлна възраст; тъй че азъ не педирамъ моя лична кауза. Този въпросъ е сериозенъ и не може да се остави да се урежда отъ изпълнителната властъ.

Г-да народни представители! Въ последно време, когато споримъ за разграничение между изпълнителната властъ и Парламента, има наклонност да се смѣта, че Парламентътъ е ненуженъ. Азъ не зная нѣкое правителство, което да смѣта, че Парламентътъ е ненуженъ и да иска да мобилизира народнитѣ представители и по тоя начинъ да унищожи една отъ основнитѣ власти въ страната. Съ този въпросъ азъ смѣтамъ, че г-нѣ министърътъ на войната и правителството сѣ занимавали. Вашитѣ подбуждения, г-не министри, сѣ били много добросъвестни, когато сте казали, че Министерскиятъ съветъ ще реши съ постановление, да кажемъ, че народнитѣ представители ще бѣдатъ освободени. Но азъ нѣмамъ сигурност, когато се остави изпълнителната властъ да реши съдбата на Парламента, а тя е най-важниятъ въпросъ.

Ето защо, безъ много мотивировки или обяснения, азъ бихъ желалъ г-нѣ министърътъ на войната да приеме са народното представителство — то ме интересува дотолкова, доколкото е една отъ тритѣ власти и съществуването на което, като единъ отъ главнитѣ фактори, е съществено съществуване на държавата — въ този членъ да се прибави една забележка, въ която да се каже, че народнитѣ представители сѣ освободени отъ мобилизация, както бѣше въ стария законъ. Затова взехъ думата и ви отнехъ нѣколко минути. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нѣ министърътъ на войната.

Министъръ генералъ Теодоси Даскаловъ: Г-да народни представители! Никога Военното министерство не е имало намѣрение да мобилизира народнитѣ представители. Такова намѣрение не е имало и правителството. Ако това не е вписано въ законопроектъ, то е единъ пропускъ. Мотивитъ, за да не се впишатъ другитѣ служби, ги каза г-нѣ Мушановъ, но това не могатъ да бѣдатъ мотиви за народнитѣ представители, за да се изключатъ тѣ отъ законопроектъ. Правителството държи на независимостта на

Народното събрание отъ изпълнителната властъ, затуй азъ съмъ напълно съгласенъ съ това предложение — да се постави новъ членъ, ако щете, или нова забележка — за освобождаване на народното представителство отъ повикване при мобилизация. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нѣ д-ръ Никола Сакаровъ.

Д-ръ Никола Сакаровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ съмъ направилъ предложение по чл. 207, въ смисълъ на това, което казаха г-нѣ военниятъ министъръ и г-нѣ Никола Мушановъ. Става безпредметно говоренето по това предложение. Понеже г-нѣ Мушановъ взе думата по чл. 1, желателно е да се изчерпи принципално още сега този въпросъ, следъ декларацията на г-на министра на войната. Азъ само ще обясня предложението, което правя, и ако г-нѣ министърътъ го намира за приемливо, Народното събрание да го гласува въ сѣщия текстъ, или, ако обича г-нѣ министърътъ, нека направи текста, който предлагамъ. На това не държа. За мене важи целта.

Въпросътъ е следниятъ. Следъ алинея първа на чл. 207, който именно визира случая за правото на Министерския съветъ да освобождава съответни служебни и частни лица отъ мобилизиране, да се предвиди текстъ съ забележка или отдѣлна алинея — не е необходимо отдѣленъ членъ, макаръ въпросътъ да заслужава това, за да не се пренумеруватъ всички членове на законопроектъ и за да се запази редътъ на другитѣ членове — „Народнитѣ представители се освобождаватъ отъ явяване въ частитѣ си въ случай на обща и частична мобилизация“.

Има, обаче, и вторъ въпросъ, който е свързанъ също съ въпроса, по който говориха г-нѣ Мушановъ и г-нѣ министърътъ на войната и който също трѣбва да се реши съ тази забележка или алинея. Въ действащия досега законъ за устройството на въоръженитѣ сили въ страната отъ 1904 г., въ чл. 22, точка „в“, въпросътъ е решенъ изчерпателно и изрично, за да се избѣгнатъ всѣ какви тълкувания.

Прочее, азъ мисля още, че трѣбва да се прибави и следната втора часть: „Също така се освобождаватъ народнитѣ представители отъ явяване въ частитѣ си, докато трае сѣсията на Камарата и въ случай на повикване на временно обучение“.

Г-да народни представители! Не може да се даде право на правителството или на Военното министерство, въ случай, когато има сѣсия Народното събрание, да бѣдатъ повиквани народнитѣ представители на обучение. Предлагамъ това да бѣде втора половина на забележката или алинеята. Духътъ, отъ който се ръководи г-нѣ министърътъ на войната, напълно оправдава тази втора половина на забележката. Имаше гласове, свързани съ други, нѣмаше нищо общо съ насъ, организации въ Европа, които искаха да проявятъ нѣкакъвъ свръхпатриотиченъ духъ, като обезлюдятъ Народното събрание. Това у насъ въ този видъ досега не бѣше поддържано отъ никого. И ако до момента на декларацията на г-на министра на войната можеше да се предполага, да се подозира нѣщо, смѣтамъ, че сега този въпросъ е изчерпанъ и нѣма никакво основание да се дава ухо на каквито и да било внушения антиконституционни. Затова да се предвидятъ изрични текстове.

Азъ поддържамъ, въ чл. 207 да се прибави и тоя текстъ, за да се реши въпросътъ пълно. Азъ ще го дамъ на г-на министра на войната. Ако той намѣри, че нѣкоя дума трѣбва да се измѣни или прибави, нека го направи. Важното е въпросътъ да бѣде уреденъ. Не се касае за амбиция кой кога и що е предложилъ. Голѣмитѣ въпроси се решаватъ съ огледъ интереса на страната.

Г-да народни представители! Ние имаме факти. Въ балканската война нѣколко депутати поискана доброволно да бѣдатъ мобилизирани. Единъ отъ тѣхъ, който бѣше артилеристъ, остана по-дълго време. Други, по силата на сѣщитѣ съображения, които разви г-нѣ Мушановъ, по силата на факта че тъкмо правата и задълженията на депутатитѣ въ България сѣ ясни по нашата конституция, се върнаха по-рано. Г-нѣ военниятъ министъръ обясни мѣстото на войската, нейнитѣ функции и ролята на правителството, на изпълнителната властъ. Народното събрание и Държавниятъ глава, представенъ отъ правителството, като ръководители на политиката на държавата, решаватъ за миръ и война, решаватъ тия въпроси въ интереса на страната, отъ името на народа. Тукъ е дълбокиятъ смисълъ на предложениия текстъ.

Въ европейската война също имаше такива случаи и единъ депутатъ биде убитъ. Така се случи, азъ лично искахъ да взема участие въ главното тилово управление.

Щомъ искатъ доброволно, могатъ да се мобилизиратъ. Представихъ докладъ на главната квартира, че желая да ме мобилизиратъ за кратъкъ периодъ, за да имамъ право да взема участие въ главното тилово управление за следене на стопанската му работа. И действително, даде се нареждане по реда, и азъ бѣхъ повиканъ като запасенъ офицеръ, поручикъ. Поставихъ само едно условие: понеже ще бѣда въ Народното събрание презъ това време, не е удобно да нося униформата, и, второ, не мога да получавамъ жалване, заплата. Това се прие. Следъ два месеца дойдохъ тукъ и казахъ какво е ставало тамъ. Въ резултатъ — нѣкои хора се преселиха въ затвора. (Оживление) Искамъ да кажа, че се случватъ такива работи въ време на война.

Таско Стоилковъ: Чернопѣевъ загина на Криволакъ като депутатъ.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Зная. — Както казахъ, азъ ще дамъ предложението си на г-на министра. Моля г-да народните представители да иматъ предвидъ тия съображения, които изтъкнахъ, и да одобратъ предложението въ моя текстъ или подобенъ текстъ, който би одобрилъ г-нъ министрътъ, за да се постигне целта.

Азъ вземамъ почина, както и г-нъ Мушановъ, за това предложение, защото младитъ депутати могатъ да бѣдатъ подозрѣни въ лична кауза. Понеже ние, като офицери, сме вънъ отъ строя, позволено ни е да направимъ това предложение. (Рѣкоплѣскания).

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Деянъ Деяновъ.

Деянъ Деяновъ: Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че наистина това, което предлагатъ г-нъ Никола Сакаровъ и г-нъ Никола Мушановъ, е умѣстно. Въ закона трѣбва да има изриченъ текстъ, съ който се освобождава народното представителство въ време на война. Азъ моля и васъ, и г-на военния министръ това да бѣде не нѣкаква алинея къмъ нѣкой текстъ, въ който се говори, че Министерскиятъ съветъ има право да освобождава народните представители, но да бѣде единъ самостоятеленъ членъ, а въ забележка да остане правото на Министерскиятъ съветъ да освобождава. Насъ законътъ ни освобождава, а не Министерскиятъ съветъ. Прочее, това освобождаване трѣбва да предшества въѣкакво освобождаване на други. Следъ това да следватъ алинеи и забележки. Правото да бѣдатъ освобождавани народните представители трѣбва да бѣде изриченъ текстъ въ закона. (Рѣкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 2. Личниятъ съставъ на военнитъ сили се състои отъ:

а) военни лица — офицери, замѣстникъ-офицери (за въздушнитъ войски), подофицери, войници, възпитаници на Военното на Негово Величество училище, Морското на Негово Величество училище, Телеграфопощенското училище, Желѣзнопѣтното училище и музикантски ученици;

б) трудови офицери, трудови подофицери и трудови войници;

в) музикантски офицери;

г) военни чиновници.

Задълженията, правата и службата на личния съставъ се определя съответно съ този законъ, правилницитъ къмъ него и други закони.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 3. Военнитъ сили на царството се дѣлятъ на:

а) действаща войска — състояща се отъ мирновремени части и запасъ, и

б) първо и второ народно опълчение.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Чл. 4. Военнитъ сили на царството сѣ предназначени:

а) действаща войска — да действа по разнитъ оперативни театри, както въ предѣлитъ на царството, така и вънъ отъ тѣхъ;

б) народното опълчение — да подпомага действащата войска като при нужда първото опълчение действа въ предѣлитъ на царството и вънъ отъ тѣхъ, а второто опълчение само въ предѣлитъ на царството“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 5. Мирновременнитъ части на действащата войска сѣ предназначени да обучаватъ населението на военна служба“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 6. Въ военно време на мѣстата на мирновременнитъ части се образуватъ допълващи части, които продължаватъ мирновременната имъ дейностъ и попълватъ военнитъ сили“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 7. Всички правилници по прилагането на този законъ се утвърждаватъ съ указъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ЧАСТЪ I.

УСТРОЙСТВО НА ВОЕННИТЪ СИЛИ

Глава I.

Устройство.

Чл. 8. Действащата войска се състои отъ следнитъ родове войски: пехота, артилерия, конница, въздушни, морски, инженери, свързачни и спомагателни войски (интендантски, обозни, санитарни, трудови и др.) и военни учреждения“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 9. Съставътъ и разпредѣлението на мирновременнитъ части и на тѣхнитъ командувания, както и на военнитъ учреждения и на тѣхнитъ управления, се определя съ шатове“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 10. Мѣстопребиваванията и наименованията на мирновременнитъ части и на тѣхнитъ командувания, както и на военнитъ учреждения и на тѣхнитъ управления, се определя съ указъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 11. Устройството на военнитъ сили въ военно време, тѣхното разврѣщане и попълване се изврѣща по височайше утвърденъ планъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 12. Устройството и дейността на военните сили и длъжностите и правата на всички лица отъ състава имъ се определятъ съ съответни правилници“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава II.

Разпределение територията на царството на дивизионни
области и военни окръжия.

Чл. 13. За попълване на военните сили съ войници, те-
риторията на царството се дѣли на дивизионни области,
а всѣка дивизионна област — на военни окръжия.

Подѣлянето територията на царството на дивизионни
области и военни окръжия става съ указъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 14. Дивизионните области и военните окръжия сѣ
военно-административни подѣления:

- а) по производство на наборитѣ;
- б) по разпределение на младитѣ войници;
- в) по водене отчетността на запаса на действащата
войска и народното опѣчение;
- г) по водене отчета за животнитѣ, превознитѣ срѣд-
ства и всичко необходимо на военните сили и
- д) по мобилизацията на военните сили“.

Комисията замѣни думата „органи“ съ думата под-
дѣления.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 14, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка.
Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава III.

Военни учреждения, командувания и управления.

Министерство на войната.

Чл. 15. Министерството на войната е най-висшето военно-
административно учреждение въ царството, чрезъ което
се привеждатъ въ изпълнение всички разпорѣдби и пред-
намерения на изпълнителната военна власт, по устрой-
ството и командването на военните сили“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 16. Министерството на войната се състои отъ:

- а) Щабъ на войската;
- б) Канцелария;
- в) Военно-интендантска служба;
- г) Оръжейно-снабдителна служба;
- д) Инженерно-снабдителна (Инженерна инспекция)
служба;
- е) Свързочно-снабдителна (Свързачна инспекция)
служба;
- ж) Военно-санитарна служба;
- з) Военно-ветеринарна служба;
- и) Военно-сѣдебна служба;
- к) Юрисконсултска служба;

Съставътъ на Министерството на войната и на поддѣ-
ленията му се определя съ щатове.

Устройството и дейността на поддѣленията на Мини-
стерството на войната и длъжностите и правата на всички
лица отъ състава имъ се определятъ съ съответни пра-
вилници“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 17. Министерътъ на войната се грижи и отговаря
за всестранната подготовка и готовност на военните
сили“.

Въ своята дейностъ той се подпомага отъ началникъ-
щаба на войската, началника на канцеларията, начални-
ците на съответните служби и висшия воененъ съветъ.

На министра на войната сѣ непосредствено подчинени
командиритѣ на армийте, на въздушнитѣ, на морскитѣ и
на трудовитѣ войски“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 18. Висшиятъ воененъ съветъ е съвещателенъ
органъ на министра на войната

Съставътъ и дейността му се определя съ правилникъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 19. Щабътъ на войската е единъ за всички военни
сили. Той се грижи за устройството, подготовката и дей-
ността на военните сили.

Щабътъ на войската се състои отъ Генераленъ щабъ
и инспекции на родоветѣ войски.

Командуването на Щаба на войската принадлежи на
началникъ-щаба на войската“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 20. Канцеларията на Министерството на войната
урежда службата и положението на личния съставъ на
военните сили“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 21. Военно-интендантската служба снабдява воен-
нитѣ сили съ всичко необходимо за тѣхното съществуване
и се грижи за запазването му. Тя се грижи и за специал-
ната подготовка на интендантскитѣ войски“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 22. Оръжейно-снабдителната служба снабдява воен-
нитѣ сили съ оръжия и всички необходими за него боѣни
припаси, инструменти, уреди, моторни коли и разни други
материали и се грижи за запазването имъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 23. Инженерно-снабдителната служба (Инженерна
инспекция) снабдява военните сили съ всички необходими
за тѣхната дейностъ по инженерно-строителнитѣ работи
инструменти, уреди, моторни коли и разни други мате-
риали и се грижи за запазването имъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 24. Свързочно-снабдителната служба (Свързачна
инспекция) снабдява военните сили съ всички необходими
за тѣхната дейностъ по свързачнитѣ работи инструменти,
уреди, моторни коли и разни други материали и се грижи
за запазването имъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 25. Военно-санитарната служба се грижи за запаз-
ване здравето и лѣкуване на личния съставъ на воен-
ните сили“.

нитѣ сили и за специалната подготовка на санитарнитѣ войски. Тя снабдява военнитѣ сили съ всички необходими инструменти, уреди, лѣчебни и други материали и се грижи за запазването имъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 26. Военно-ветеринарната служба се грижи за за-
пазване здравето и лѣкуване на животнитѣ на военнитѣ
сили и за специалната подготовка на ветеринарнитѣ вой-
ски. Тя снабдява военнитѣ сили съ животни и всички необ-
ходими инструменти, уреди, подковни, лѣчебни и други ма-
териали и се грижи за запазването имъ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 27. Военно-сѣдебната служба се грижи за дис-
циплината въ военнитѣ сили и за специалната подготовка
на личния съставъ отъ военно-сѣдебнитѣ учреждения“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 28. Юрисконсултската служба подпомага министра
на войната и началницитѣ на поддѣленията на Министер-
ството на войната по всички въпроси отъ правенъ ха-
рактеръ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 29. Инспекциитѣ на родоветѣ войски (пехотна, ар-
тилерийска, инженерна, свръзвачна и конна) се грижатъ
за специалната подготовка на съответнитѣ родове войски“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 30. Орѣжейно-снабдителната, военно-санитарната,
военно-ветеринарната, военно-сѣдебната и юрисконсулт-
ската служби сѣ общи за всички родове войски.

Военно-интендантската, инженерно-снабдителната и
свръзвачно-снабдителната служби сѣ общи за всички ро-
дове войски, освенъ за въздушнитѣ, морскитѣ и трудо-
витѣ войски, за които има отдѣлни такива служби, стоящи
подъ техническото ръководство и контролъ на съответ-
нитѣ служби при Министерството на войната“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Военни командувания и управления.“

Чл. 31. Учредяватъ се командувания: на армия, на ди-
визия, на бригада, на полкъ, на дружина, на рота, на взводъ
и на приравненитѣ къмъ тѣхъ и на въздушнитѣ, на мор-
скитѣ и на трудовитѣ войски и управления на учрежде-
нията.

Начело на всѣко отъ тия командувания или управления
стои командиръ или началникъ, подпомогнатъ отъ съот-
ветенъ щабъ и служби или отдѣление за командване.

Командиритѣ на армийтѣ и пехотнитѣ дивизии сѣ сѣ-
щевременно и началници на армейскитѣ и дивизионнитѣ
области“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 32. Длъжноститѣ и правата на командиритѣ и на-
чалницитѣ по командването на подчиненитѣ имъ части,

области и военни окрѣжия и длъжноститѣ и правата на
всички лица отъ състава имъ се опредѣля съ съответни
правилници“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Военно-учебни учреждения.“

Чл. 33. Военно-учебни учреждения сѣ: Военната акаде-
мия, Военното на Негово Величество училище, Школата за
запасни офицери, Школата за подготовка на трудови офи-
цери, Въздушното на Негово Величество училище, Мор-
ското на Негово Величество училище, Телеграфопощен-
ското училище и Желѣзнопѣтното училище.

Устройството и дейността на тѣзи учреждения се опре-
дѣля съ закони и правилници.

Съставътъ имъ се опредѣля съ щатове“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 34. За получаване специално висше образование
(техническо, юридическо и друго), офицеритѣ следватъ
висши учебни заведения въ царството или чужбина,
съгласно съответни правилници“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 35. За даване нуждитѣ знания за разнитѣ служби,
опрѣсняване добититѣ такива на лицата отъ състава на
военнитѣ сили и запознаването имъ съ новоститѣ на нау-
ката, военното дѣло и техниката, се образуватъ съответни
школи и необходими курсове, следването и завършването
на които се извършва по реда, опредѣленъ въ съответнитѣ
за устройството и дейността на тия школи и курсове
правилници“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 36. Положението на лицата отъ състава на воен-
нитѣ сили, завършили Военната академия или висши учи-
лища (университети, политехники, академии) и разни
школи и курсове, се урежда съ правилници“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ЧАСТЪ II

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ВОЕННАТА СЛУЖБА.

Отдѣлъ I.

• Общи нареждания.

Чл. 37. Всѣки български поданикъ отъ мъжки полъ
изпълнява военната си служба;

а) като служи лично въ военнитѣ сили, ако е намѣ-
ренъ годенъ за това, и

б) плаща воененъ данѣкъ, ако е негоденъ лично да
служи въ военнитѣ сили, но способенъ съ личенъ трудъ
да се прехранва“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 38. Не изпълняватъ военна служба лично и не пла-
щатъ воененъ данѣкъ българскитѣ поданици отъ мъжки
полъ, които, поради физически, душевни или умствени
недостатѣци, сѣ намѣрени негодни за военна служба и
неспособни лично да се прехранватъ“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 39. Всъщност е предвидено да служи в мирновременните части е длъжен до навършване тридесетгодишна възраст включително да почне да изслужва военната си служба.

Тъзи, които не са почнали до тази възраст да служат военната си служба, се облагат с военен данък“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 40. Попълването на мирновременните части с млади войници е предимно териториално — по дивизионни области, т. е. всяка дивизионна област дава млади войници за войсковите подразделения, влизащи в състава на дивизията и на частите, пребиваващи в дивизионната област.

Попълването от военното окръжие е предимно местно за пехотата и от цялата дивизионна област за другите родове войски“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 41. Морските войски се попълват с млади войници предимно от крайморските и крайдунавските дивизионни области“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 42. Въздушните войски и общовойсковите части се попълват с млади войници от всички дивизионни области“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 43. Службата в действащата войска се дели на служба в мирновременните части и служба в запаса.

Службата в мирновременните части за лицата, които нямат право на облекчение, е:

а) за пехотата, артилерията, конницата въздушните войски (без летателния състав), инженерните, свързващите и спомагателните войски (без трудовите) — 2 години;

б) за летателния състав и специалната техническа школа на въздушните войски и морските войски — 3 години;

в) за трудовите войски — 1 година.

Службата в мирновременните части за лицата, които имат право на облекчение, е 7 месеца“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 44. Войниците служат:

а) в действащата войска до 40-годишна възраст включително за всички родове войски, с изключение на летателния състав на Въздушните войски, срокът за които е до 38-годишна възраст включително, и се разделя на два срока: първи срок, в който се числят летците първите пет години след уволнението им от мирновременните части, и втори срок, който започва след изтичането на първия срок и трае до навършване 38-годишна възраст;

б) в първото народно опълчение до 44-годишна възраст включително за всички и

в) в второто народно опълчение до 46-годишна възраст включително за всички“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 45. Подофицерите служат:

а) в действащата войска до 50-годишна възраст включително и

б) в народното опълчение до 55-годишна възраст включително“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 46. Офицерите служат:

А. Висшите офицери, офицерите с висше военно и специално висше образование, санитарните и ветеринарните офицери:

а) в действащата войска — до 60-годишна възраст включително и

б) в народното опълчение до 65-годишна възраст включително.

Б. Старшите офицери:

а) в действащата войска — до 54-годишна възраст включително и

б) в народното опълчение — до 60-годишна възраст включително.

В. Младшите офицери:

а) в действащата войска — до 45-годишна възраст включително и

б) в народното опълчение — до 55-годишна възраст включително.

Г. Заместник-офицерите:

а) в действащата войска — до 50-годишна възраст включително и

б) в народното опълчение — до 55-годишна възраст включително“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 46, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 47. Всички лица по този закон, след навършване на предвидената възраст, определена за служене в народното опълчение, се изключват от служба в военните сили“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 47, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 48. При нужда, по решение на Министерския съвет, одобрено с указ, определените в членове 44, 45, 46 и 59 възрасти може да се увеличават или намаляват в размерите на чл. 1.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 48, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 49. Причисляването или отчисляването на военните лица от мирновременните части в запаса, от запаса в опълчението и изключването на същите от опълчението се извършва към края на всяка година с указ“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 49, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 50. Всички, който постъпва на служба в военните сили, дава задължително следната клетва:

„Обещавам се и се кълна в името на Всемогъщия Бог, че аз, който съм постъпил в редовете на войската на българското царство, ще служа честно и вярно на Царя и отечеството и няма да пожая живота си, както в мирно време за запазване реда и законите на стра-

ната, тъй и въ време на война против враговетъ на мѣсто отечество — въ свидетелство на което цѣлувамъ кръста и думитъ на светото евангелие. Аминъ.”

Забележка: Последното изречение отъ клетвата за постъпилитъ на служба отъ други въоръжавания се замѣня и допълва съобразно религиозното имъ въоръжаване.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 51. Военнитъ и общинскитъ власти водятъ отчет-
ность за всички лица, които ще изпълняватъ военната си
служба.

Отъ тази отчетность трѣбва да се вижда колко и кои
лица:

- а) подлежатъ на прегледъ отъ наборнитъ комисии;
- б) отъ прегледанитъ: подлежатъ на служба въ мир-
новременнитъ части; обложени съ воененъ данѣкъ и ос-
вободени напълно отъ служба и воененъ данѣкъ;
- в) намиратъ се на служба въ мирновременнитъ части;
- г) числятъ се въ запаса на действащата войска;
- д) числятъ се въ първото народно опълчение и
- е) числятъ се въ второто народно опълчение.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Отдѣлъ II.

ПОПЪЛВАНЕ ВОЕННИТЪ СИЛИ СЪ ВОЙНИЦИ.

Глава I.

Подготовка за извършване на набора.

Чл. 52. Въ всѣка община се води наборна книга, въ ко-
ято се записватъ всички младежи български поданици,
които сѣ на постоянно мѣстожителство въ общината и
презъ изтеклата календарна година сѣ навършили 17-го-
дишна възраст.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 53. Наборната книга се попълва подъ контрола на
кмета отъ съответното длъжностно лице, което отговаря
за истинността на вписанитъ въ нея данни.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 54. Следъ ежегодното попълване на наборната
книга (най-късно до 31 мартъ), по разпореждане на
кмета, се разлепватъ на публични мѣста въ общината спи-
сѣци съ имената на вписанитъ младежи въ наборната
книга, навършили презъ изтеклата календарна година 17-
годишна възраст.

Младежитъ, които не намѣрятъ името си или го намѣ-
рятъ съ погрѣшно нанесени данни, сѣ длъжни най-късно
до 15 априлъ сѣщата година да заявятъ лично или чрезъ
свои близки на съответнитъ длъжностни лица, за да бѣ-
датъ записани имената имъ или поправени грѣшкитъ.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 55. На всѣки младежъ, записанъ въ наборната
книга, се издава отъ общината наборно удостоверение,
въ което се отбелязва поредниятъ нумеръ и годината на
вписването.

Безъ такова удостоверение младежътъ не може да
бѣде приетъ въ учебно заведение; да получи паспортъ за
напускане временно предѣлитъ на страната; да постѣпи
на служба кждето и да било и да бѣде прегледанъ отъ
наборната комисия.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 56. Въз основа на наборната книга всѣка година,
отъ 1 до 31 януарий, се съставятъ отъ общинскитъ власти
наборни списѣци, които най-късно до 15 февруарий се
обявяватъ публично на заинтересуванитъ.

Въ наборнитъ списѣци се записватъ имената на младе-
житъ: отложени отъ миналитъ наборни комисии; отло-
жени отъ приемателнитъ комисии въ частитъ и навърши-
ли презъ текущата календарна година 20-годишна въз-
растъ.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 57. Въ окончателно изготвенитъ наборни списѣци
се нанася годишниятъ размѣръ на поземления данѣкъ и
половината размѣръ на данѣкъ-сгради, съ които сѣ обло-
жени младежитъ, родителитъ и съпругитъ имъ, както и
годишниятъ доходъ на семейството, безъ този, полученъ
отъ личния трудъ на младежа.

Наборнитъ списѣци се изпращатъ най-късно до 10
мартъ сѣщата година на началника на съответното во-
енно окръжие.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 58. Началникитъ на военнитъ окръжия, следъ като
провърятъ представенитъ отъ общинитъ наборни спи-
сѣци, изпращатъ ги на съответнитъ данѣчни началници
за провѣрка и нанасяне сбора на прѣжитъ данѣци, нало-
жени въ полза на държавата, на младежитъ, родителитъ
и съпругитъ имъ. Данѣчнитъ началници връщатъ тия спи-
сѣци на съответнитъ началници на военнитъ окръжия най-
късно до 1 юлий сѣщата година.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 58, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава II.

Извършване на набора.

A. Наборни комисии въ царството.

Чл. 59. Попълването на мирновременнитъ части съ млади
войници се прави всѣка година чрезъ редовни набори.
Тѣзи набори се извършватъ въ периоди и продължител-
ность, опредѣлени съ указъ.”

Въ края на втория редъ, следъ думата „набори“, коми-
сията прибави думитъ „отъ младежитъ, навършили 20-го-
дишна възраст.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 59, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка.
Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 60. Наборътъ се произвежда отъ наборни комисии
въ военнитъ окръжия по заповѣдъ на министра на вой-
ната.”

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 61. Наборната комисия се състои отъ: председателъ
— началникътъ на военното окръжие и членове: единъ
офицеръ, околийскитъ данѣченъ началникъ (или неговъ
представителъ), кметътъ на съответната община (или по-
мощникътъ му), единъ воененъ и единъ граждански лѣ-
кари.

Съставътъ на наборнитъ комисии при нужда може да
бѣде увеличенъ по заповѣдъ на министра на войната.”

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 61, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 62. Следъ получаване на министерската заповѣдъ за произвеждане на набора, началникитъ на военнитъ окръжия правятъ разписания за днитъ и мѣстата, въ които ще заседаватъ наборнитъ комисии.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 62, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 63. Веднага съ получаване на разписанието, кмето-
ветъ съобщаватъ на всички младежи, вписани въ набор-
ния списъкъ, кога и къде да се явятъ, а така също и
всички нареждания, които трѣбва да се спазватъ за по-
лучаване право на освобождаване, отлагане или облек-
чение.“

Забележка. Врѣчването на съобщенията става
применително — по реда, установенъ въ закона за гра-
жданското сѣдопроизводство, членове 121, алинея първа,
122, 123, 124 и 125.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 63, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 64. Въ определенитъ по разписанието дни и ча-
сове кметътъ представя лично предъ наборната комисия
младежитъ отъ своята община.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 64, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 65. Кметоветъ представятъ на председателитъ на
наборнитъ комисии писмени декларации, въ които удосто-
вѣряватъ, че сѣ съобщили на всички младежи кога и
къде да се явятъ на прегледъ. Въ тѣзи декларации тѣ
вписватъ имената и на младежитъ, на които не сѣ съоб-
щили да се явятъ предъ комисията и причинитъ за това.“

На тѣзи, на които е съобщено, но които по нѣкои при-
чини не сѣ могли да се явятъ предъ наборнитъ комисии,
кметоветъ представятъ документи, или съобщаватъ дан-
нитъ, отъ които да се вижда защо младежитъ не сѣ могли
да се явятъ.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 65, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 66. Отъ явяване предъ наборнитъ комисии се осво-
бождаватъ:

а) тежко болнитъ младежи, за които домашнитъ или
кметоветъ представятъ на комисиятъ удостоверение отъ
лѣкаръ на държавна или общинска служба, или отъ общи-
ната (когато нѣма лѣкаръ въ общината), че не сѣ въ съ-
стояние да се явятъ. Съжитѣ, ако оздравѣтъ преди при-
ключване действията на контролната наборна комисия, се
явяватъ на прегледъ предъ нея, и

б) младежитъ, които следватъ въ учебни заведения и
сѣ редовно отложени по този законъ, както и поелитъ за-
дължение да се посветятъ въ духовно звание и подстри-
жатъ въ монашески чинъ, ако представятъ необходимитъ
за целта документи.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 66, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 67. Наборнитъ комисии извършватъ медицинско
освидетелствуване на младежитъ, съгласно „упътване за
медицинското освидетелствуване на младежитъ и разписа-
ние за болеститъ“, утвърдено отъ министра на войната.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 67, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 68. Наборнитъ комисии възъ основа на вписанитъ
въ наборния списъкъ данни, резултата отъ медицинското
освидетелствуване и представенитъ документи, взематъ
съответни решения, написани саморѣчно отъ председате-
литъ на комисиятъ.“

Тѣзи решения се съобщаватъ веднага на явилитъ се
младежи срещу подписъ и дата, а на неявилитъ се — пи-
смено чрезъ кметоветъ на самитъ тѣхъ, или на родите-
литъ, или на съпругитъ имъ.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 68, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 69. Решенията на наборнитъ комисии може да се
обжалватъ предъ контролната наборна комисия (чрезъ
председателя на наборната комисия или началника на во-
енното окръжие) въ тридесетдневенъ срокъ, считанъ отъ
деня на съобщението.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 69, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Б. Наборни комисии въ чужбина.

Чл. 70. Живущитъ въ чужбина български поданици се
явяватъ на прегледъ предъ легационнитъ наборни коми-
сии, заседаващи въ царскитъ легации.

Съставътъ на тѣзи комисии и времето, презъ което
заседаватъ, се опредѣля съ заповѣдъ на министра на вой-
ната.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 70, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 71. Легационнитъ наборни комисии преглеждатъ
всички живущи временно или постоянно въ чужбина бъл-
гарски поданици, отложени и подлежащи на наборъ. Тѣ
действуватъ по реда, предвиденъ за наборнитъ комисии
въ царството.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 71, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 72. Намиращитъ се на постоянно мѣстожителство
въ чужбина български поданици, ако не изпълнятъ воен-
ната си служба, се облагатъ съ $\frac{1}{2}$ отъ пълния размѣръ
воененъ данѣкъ, по реда, опредѣленъ въ този законъ,
като освенъ това заплащатъ и глобална сума отъ 6.000 л.

Ако тѣ се завърнатъ и установятъ на постоянно мѣсто-
жителство въ царството преди навършване на 30-годишна
възраст, се взематъ на военна служба на общо основа-
ние. Ако ли пъкъ сѣ платили опредѣления имъ воененъ
данѣкъ и глобалната сума, служатъ съкратенъ срокъ во-
енна служба.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 72, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 73. Опредѣлениятъ отъ легационната наборна ко-
мисия воененъ данѣкъ на живущитъ на постоянно мѣсто-
жителство въ чужбина младежи се увеличава отъ набор-
ната комисия въ царството съобразно даннитъ за прѣ-
житъ данѣци, които младежитъ, родителитъ и съпругитъ
имъ плащатъ въ царството.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 73, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 74. Решението на легационнитъ наборни комисии
може да се обжалва предъ контролната наборна комисия
(чрезъ съответнитъ председатели на легационнитъ наборни
комисии) въ тридесетдневенъ срокъ отъ деня на прегледа
имъ.“

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 74, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„В. Контролни наборни комисии.

Чл. 75. За провеждане дейността на наборните коми-
сии и разглеждане жалбите срещу решенията им, се
учредяват контролни наборни комисии, въ составъ: пред-
седател — началникът на дивизионната област или
неговъ заместникъ, и членове: единъ командиръ на полкъ,
областният данъчен началникъ или неговъ заместникъ,
единъ воененъ и единъ граждански лѣкари и кметътъ
(или помощникътъ му) на общината, гдето заседава ко-
мисията.

Началниците на военните окръжия присъствуватъ на
заседанията на контролните наборни комисии за даване
сведения и обяснения, безъ право на гласуване“.

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 75, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 76. Контролните наборни комисии действуватъ
като наборни комисии при прегледа на младежите, които
по разни причини не сѣ явили на прегледъ предъ на-
борните комисии.“

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 76, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 77. Контролните наборни комисии не разглеж-
датъ никакви въпроси за смѣтка на други контролни на-
борни комисии.“

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 77, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 78. Контролните наборни комисии действуватъ по
разписания, изготвени отъ председателитъ имъ. Тѣзи раз-
писания се изпращатъ на кметоветъ за разгласяване и за
съобщаване срещу подписъ на младежите, които следва
да се явятъ предъ контролните наборни комисии. Съоб-
щенията ставатъ по реда, установенъ въ забележката
къмъ чл. 63.“

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 78, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 79. Контролните наборни комисии издаватъ реше-
ния, които сѣ окончателни и не подлежатъ на никакво
обжалване.

При двойно облагане съ воененъ данѣкъ, заличаване
на едного облагане, както и прегледъ на вѣзлитъ въ за-
конна сила решения на контролните наборни комисии, се
допуска само при явни фактически грѣшки и се извършва
отъ самитъ контролни наборни комисии“.

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 79, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава III.

**Изпълнение решенията на наборните комисии и контрол-
ните наборни комисии.**

Чл. 80. Решенията на наборните комисии и контрол-
ните наборни комисии се изпълняватъ отъ началникитъ
на съответните военни окръжия по реда, определенъ въ
правилника за прилагането на частъ II отъ този законъ“.

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 80, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 81. Най-късно до 1 февруарий на следната ка-
лендарна година началникитъ на военните окръжия из-
пращатъ на съответните околийски съдилища преписи-
извлѣчения отъ протоколитъ на наборните комисии и кон-
тролните наборни комисии за сѣдене на всички младежи,
неявили се предъ наборните и контролните наборни ко-
мисии и неоправдали се предъ контролните наборни ко-
мисии“.

Протоколитъ на наборните комисии и контролните на-
борни комисии съставляватъ пълно доказателство — до
доказване противното, и то само съ писмени доказател-
ства.

Съдилищата сѣ длъжни да разгледатъ образуванитъ
дѣла най-късно до 1 юлий сѣщата година и да известятъ
за резултата съответните началници на военните окръжия“.

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 81, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава IV.

**Повикване, приемане и постѣпване на военна служба въ
мирновременните части.**

Чл. 82. Повикване на младежитъ на военна служба
става чрезъ повиквателни заповѣди, издадени отъ начал-
никитъ на военните окръжия“.

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 82, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 83. Началникитъ на военните окръжия изпращатъ
на съответните части общи списъци на младежитъ, наз-
начени на служба въ тѣхъ, а чрезъ кметоветъ — повиква-
телни заповѣди за самитъ младежи“.

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 83, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 84. Следъ получаване повиквателнитъ заповѣди
кметоветъ сѣ длъжни да употребятъ всички законни срѣд-
ства за своевременното имъ предаване на младежитъ (срещу
разписка), заедно съ удостоверение за безплатно пътуване
съ държавнитъ превозни срѣдства до най-близката до
частта станция.“

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 84, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 85. Младежитъ сѣ длъжни да се явятъ въ частта,
въ която сѣ повикани, на определената въ повиквателната
заповѣдъ дата. Неявилитъ се на определената дата безъ
законни причини се сѣдятъ и наказватъ отъ военните съ-
дилища по военно-наказателния законъ за отклонение отъ
служба.“

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 85, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 86. Неповикнатитъ на служба младежи се снабдяватъ
отъ войсковитъ части съ удостоверение за безплатно пъ-
туване съ всички държавни превозни срѣдства до най-
близката до мѣстожителството имъ станция.“

Председателстващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 86, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 87. Лица, заемали служби въ държавни, държавно-
автономни, общински и обществени учреждения, постѣ-
пили въ войската, за да отслужатъ мирновременната си
военна служба, се считатъ въ безплатенъ служебенъ от-
пускъ до изслужване задължителния срокъ на службата.“

На мѣстата на такива лица могат да се назначават временни замѣстници, които, обаче, не получават възнаграждения и помощи по чл. 70 от закона за държавните служители и по членове 7 и 8 от закона за бюджета на държавата за 1935 г.

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 88, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 88. Запазватъ мѣстата си до изслужване на военната си служба само тѣзи учители които сѫ били назначени или утвърдени на постоянно мѣсто.

Учителитѣ, назначени на постоянни мѣста до 14 септември на годината, ако бѣдат повикани до отслужатъ военната си служба, запазватъ мѣстата си до края на учебната година, а не до изслужване на военната служба.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 88, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 89. Замѣстницитѣ на учители, отишли да отслужватъ военната си служба, се назначаватъ.

а) до края на учебната година, ако замѣстватъ учители-войници, които сѫ били назначени на постоянно мѣсто до 14 септември на годината, съгласно чл. 88, алинея втора, и

б) до завършването на учителитѣ-войници, ако последнитѣ сѫ имали постоянно мѣсто.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 89, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава V.

Уволняване войницитѣ отъ служба въ мирновременнитѣ части.

Чл. 90. Уволнението на войницитѣ отъ служба въ мирновременнитѣ части се извършва следъ изслужване опредѣления въ този законъ срокъ.

Забележка 1. Министерътъ на войната може да уволни войницитѣ и преди опредѣления за изслужване срокъ.

Забележка 2. По решение на Министерския съветъ, подлежащиятъ на увольнение наборъ може да бѣде задържанъ на служба до 6 месеца следъ изслужване опредѣления въ закона срокъ.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 90, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 91. Уволнениотъ отъ служба войници се снабдяватъ отъ частта съ военна книжка и удостоверение за безплатно пътуване съ държавнитѣ превозни сръдства до най-близката до мѣстожителството имъ станция.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 91, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 92. Презъ време на службата войницитѣ могатъ да бѣдатъ увольнявани:

а) по болестъ;

б) при промѣна на семейното положение, когато останатъ единствени работоспособни членове на семейството, но само следъ като сѫ изслужили предвидения срокъ за съкратена служба, и

в) по присѣда съ лишаване отъ права.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 92, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава VI.

Воененъ данѣкъ.

Чл. 93. Военниятъ данѣкъ се състои отъ основенъ воененъ данѣкъ и допълнителенъ воененъ данѣкъ.

Сборътъ на тия два данѣка съставлява пълния размѣръ на годишния воененъ данѣкъ, съ който се облага младежътъ.

Този данѣкъ се плаща ежегодно въ продължение на шестъ последователни години.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 93, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 94. Размѣрътъ на основния воененъ данѣкъ е 1.000 л.

Размѣрътъ на допълнителния воененъ данѣкъ се състои отъ:

а) единъ пѣтъ сбора на всички годишни прѣки данѣци, наложени въ полза на държавата (безъ военния);

б) единъ годишенъ размѣръ отъ поземления данѣкъ и

в) 50% отъ годишния данѣкъ-сгради, съ който сѫ облажени младежътъ, родителитѣ и съпругата му.

Забележка. Когато младежътъ, родителитѣ или съпругата му сѫ временно освободени отъ нѣкои отъ горнитѣ данѣци по силата на нѣкои специални закони, то следващиятъ за изплащане такъвъ данѣкъ се взема подъ внимание при опредѣляне на военния данѣкъ.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 94, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 95. При опредѣляне на военния данѣкъ на младежъ, чийто родители или съпругата сѫ на държавна или общинска служба или пенсионери военниятъ данѣкъ се допълва още съ 3% отъ получаваната годишна заплата или пенсия, безъ приспадане на необлагаеми суми.

Забележка. Размѣрътъ на военния данѣкъ се опредѣля съобразно размѣра на данѣцитѣ, заплатитѣ и пенсиятѣ, опредѣлени за текущата година, презъ която става облагането. Ако, обаче, нѣкои отъ тѣхъ за текущата година не сѫ още опредѣлени, при изчисляването на военния данѣкъ се взематъ сѣшитѣ въ размѣра, опредѣленъ за предходната година.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 95, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава VII.

Облекчения.

Чл. 96. Сирацитѣ отъ войнитѣ и сирѣцитѣ на инвалидитѣ отъ войнитѣ сѫ изгубена работоспособностъ 50 и повече процента служатъ съкратенъ срокъ военна служба а ако бѣдатъ намѣрени негодни за военна служба, но годни да изкарватъ лично прехраната си, облагатъ се съ 1/2 отъ пълния размѣръ на военния данѣкъ.

Забележка. Установяване качеството на сиракъ или сирѣкъ на военно-инвалидъ става само предъ наборнитѣ комисии и контролнитѣ наборни комисии и то съ официални документи. Неустановилитѣ това си качество предъ горнитѣ комисии губятъ правото на облекчение.“

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 96, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 97. Служатъ съкратенъ срокъ военна служба всички младежи, които установятъ, че сѫ единствени работоспособни членове въ семейството си, ако последното има годишенъ доходъ до 18.000 л. включително. Неустановилитѣ качеството си по този членъ предъ наборнитѣ комисии и контролнитѣ наборни комисии сѫ официални документи губятъ правото на облекчение. При изчисляване дохода на семейството, доходътъ отъ личния трудъ на младежа не се пресмѣта.

Забележка 1. Качествата за единствено работоспособнитѣ и неспособнитѣ членове въ семейството се опредѣлятъ съ правилника за прилагане на часть II отъ този законъ.

Забележка 2. Единствено работоспособнитѣ членове въ семейството сѫ длъжни да представятъ нотариално заверено задължително, че ще издържатъ неспособнитѣ за

работа лица: малолетните — до пълнолетието им, а дѣдо и баба — до смъртта им. За бащата и майката задължително не се иска.

Забележка 3. Нарушилите даденото задължително изпълняват военната служба на общо основание, ако не сѫ навършили 30-годишна възраст включително, а ако сѫ навършили последната — плащат пълния размер военен данък въ продължение на шест години.

Забележка 4. Осиновените младежи се ползват от облекчението по този член, ако осиновяването е извършено преди навършване на седемнадесетгодишната им възраст.

В първия ред на тоя член, след думата „служба“, се поставя двоеточие и на нов ред се отнася нова буква „а“) всички“ и т. н.

Преди забележка 1 се поставя нова буква „б“). Третият брат и останалите братя въ семейство сѫ трима и повече братя.

Председателствувашъ Никола Захариев: Които приемат чл. 97, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Чл. 98. Младешите, които иматъ право да служатъ съкратенъ срокъ военна служба, ако искатъ да служатъ пълния срокъ на службата, подаватъ декларация. Тѣ служатъ въ родъ войска, който се определя отъ началника на военното окръжие.

Отказъ отъ дадена декларация не се допуска.

Председателствувашъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 98, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава VIII.

Освобождавания.

Чл. 99. Освобождаватъ се отъ служба въ мирновременните части и отъ военен данък:

а) войниците, които сѫ станали негодни за служба по поводъ и при изпълнение службата имъ, независимо отъ прослуженото време;

б) служилите въ чужди войски преди да бждатъ български поданици, ако чрезъ документи установятъ, че сѫ изслужили законните срокове, установени въ съответните държави.

Службата на българските поданици въ чуждите войски и легиони не се зачита;

в) приелите до двадесет и седемгодишна възраст свещенически санъ и подстриганите до двадесет и три годишна възраст въ монашески чинъ послушници отъ всички ставропигнални и епархийски манастири;

г) действителните свещенослужители отъ римо-католическо, протестантско, израилтанско и мохамеданско вѣроизповѣдание, ако сѫ се посветили за такива до животъ и служатъ въ царството.

Отъ свещенослужителите отъ мохамеданско вѣроизповѣдание се освобождаватъ само по единъ имамъ и единъ хатибъ за населено мѣсто.

Забележка. Лицата, посочени въ точки „в“ и „г“, ако бждатъ разстригани преди тридесетгодишна възраст включително, се викатъ на военна служба, а ако сѫ навършили тридесетгодишна възраст включително, се облагатъ съ пълненъ размеръ военен данък, който плащатъ въ продължение на шест години.

Въ края на буква г, вмѣсто думите „само по единъ“ и пр. се поставятъ думите „мюфтиите“ за всѣка джамия, въ която се извършва служба: за градовете — само по единъ имамъ, хатибъ и мюезинъ, а за останалите населени мѣста само по единъ имамъ и хатибъ.

Председателствувашъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 99, съ докладваната прибавка, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава IX.

Отлагания.

Чл. 100. Отлагане на младежите отъ служба въ мирновременните части се допуска:

а) до навършване двадесет и четири години — за следващите въ признатите отъ законите срѣдни и приравнени сѫ тѣхъ училища, включително и задължителния стаж;

б) до навършване двадесет и четири години — за следващите въ признатите отъ държавата занаятчийски училища;

в) до навършване двадесет и девет години — за следващите въ признатите отъ държавата висши учебни заведения въ царството и чужбина, включително и задължителния стаж;

г) до навършване тридесет години — за времето, презъ което се изтърпява затворъ по присѣда;

д) до навършване двадесет и три години — за физически недоразвитите младежи. На тая годишна възраст за тия младежи се взема окончателно решение;

е) до навършване двадесет и седем години — за следващите духовни училища въ царството, които сѫ поели задължения да се посветятъ въ духовно звание;

ж) до навършване двадесет и три години — за поелите задължение да се подстрижатъ въ монашески чинъ послушници отъ всички ставропигнални и епархийски манастири.

Лицата, посочени въ точки „е“ и „ж“, ако не се рѣкопложатъ или подстрижатъ до определената възраст, се взиматъ на служба въ войската на общо основание;

з) когато двама братя, било като близнаци, било като настигнали се, подлежатъ едновременно на служба, по-младиятъ братъ, ако пожелае, се отлага до изслужване съответната служба отъ по-стария братъ. По сѣмния начинъ се поставя и когато подлежащите на служба младежъ има братъ на военна служба.

Ако имащите право на отлагане братъ пожелае да служи, подава декларация и служи въ родъ войска, която се определя отъ наборната комисия. Отказъ отъ дадена декларация не се допуска.

и) болните на легло срещу установения въ чл. 66, точка „а“, документъ;

к) лицата, които сѫ глава на отдѣлно семейство, при доходъ до осемнадесет хиляди лева годишно включително, ако въ момента на повикването имъ на служба жените имъ сѫ тежко болни или бременни надъ 5 месеца — срещу установения въ чл. 66, точка „а“, документъ;

л) намѣрените годни за военна служба отъ наборните комисии лица, непоставили въ войската не по тѣхна вина.

Председателствувашъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 100, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Чл. 101. Отлагане на младежите по точки „а“, „б“ и „в“ на предходния членъ става отъ наборните комисии срещу редовно представени удостоверения отъ учебните власти. Удостоверенията се представятъ презъ наборната комисия или предъ контролната наборна комисия.

Следващите въ чужбина младежи представятъ удостоверенията най-късно до петнадесети декемврий на годината до началника на съответното военно окръжие, при преводъ и завѣрка отъ легацията, че учебното заведение е признато отъ Министерството на народното просвѣщение — като срѣдно или висше, което дава право на отлагане.

Тѣзи завѣрки и преводи се правятъ безплатно.

Когато комисията не заседава, отлагането се разрешава отъ началника на дивизионната област.

Председателствувашъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 101, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Чл. 102. Отлагане се прави по за една година.

Председателствувашъ Никола Захариев: Които приематъ чл. 102, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Чл. 103. Младежи, които сѫ осѣдени съ вѣзла въ законна сила присѣда на лишаване отъ права по чл. 30, точки 1-4, отъ наказателния законъ, се облагатъ съ военен данъкъ въ пълненъ размеръ.

Сжщите, ако до навършване тридесетгодишна възраст включително, придобиятъ отнетите имъ сѫ присѣдана права, се взиматъ на служба на общо основание, като следъ изслужване на военната служба внесените отъ тѣхъ военен данъкъ се връща по реда, определенъ въ закона за събиране на прѣките данѣци.

Председателствувашъ Никола Захариев: Има думата народниятъ представител г-нъ Коста Божиловъ.

Коста Божилов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ съм направилъ нѣколко предложения за измѣнение нѣкои текстове отъ закона. Повечето или почти всички отъ тия предложения бѣха правени въ комисията. Нѣкои отъ тѣхъ бѣха възприети отъ г-на министра на войната. Тамъ, както и тукъ, той обясни, че впоследствие съ правилникъ ще се даде надлежното изяснение и тълкуване на текстоветъ, измѣнението на които азъ искахъ тамъ и което предлагамъ сега и тукъ.

Между измѣненята, които азъ предложихъ тамъ, е и това на чл. 103. За измѣнението на тоя членъ азъ съмъ направилъ предложение въ смисълъ, въ края на текста на алинея първа думитъ „въ пленъ размѣръ“ да се заличатъ, вмѣсто които да се поставятъ думитъ „на общо основание“.

Ще видите, че, съгласно тоя членъ на закона, осѣденитъ съ влѣзла въ законна сила присѣда на лишаване отъ права по чл. 30, точки 1-4, отъ наказателния законъ, се облага съ воененъ данѣкъ, но не на общо основание, а безъ евентуалнитъ облекчения, на които би ималъ право осѣденитъ като сиракъ отъ войната, да кажемъ, или като глава на семейството, или по нѣкаква друга причина, предвидена въ закона. Тая причина настоящиятъ законъ съ това си постановление не я защита. Законътъ казва: нѣма да служишъ въ войската, а само ще платишъ данѣка въ пленъ размѣръ, безъ облекчението, на което иначе би ималъ право по сѣния законъ.

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че съ това разпореждане се налага едно допълнително наказание на осѣденото лице, защото, освенъ онова наказание, което му е наложено съ присѣдата, влѣзла въ законна сила — да бѣде лишено отъ права, да изтърпява затворъ, да плаща глоби и пр. — сега му се налага още едно наказание — да плаща данѣка си въ пленъ размѣръ, безъ облекченията, на които би имало право същото лице по закона.

Азъ смѣтамъ, че въ този законъ, който има други цели — не да налага санкции, за неправомерни деяния или за нѣкои нарушения, защото тѣзи неправомерни деяния и нарушения се наказватъ отъ други закони — не може да стои такъвъ текстъ. Ще видите, че въ много свои текстове тоя законъ ни препраща къмъ другитъ закони, които предвиждатъ надлежнитъ наказания за отклоняване, за неизпълнение на нареждания и пр. Смѣтамъ, че тукъ си нѣма мѣстото такава санкция. Тукъ е предвидена една санкция, която не съществува въ други закони. А тоя законъ, както казахъ, има други цели, друго предназначение, другъ смисълъ и затова съ нищо не може да се оправдае такава наказателно разпореждане.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Ясно.

Коста Божиловъ: Смѣтамъ, че е умѣстно да бѣде прието мѣсто предложение.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-не министре! Съгласенъ ли сте съ това предложение?

Министъръ генералъ Теодоси Даскаловъ: Не.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министъръ! не е съгласенъ съ това предложение. Предложението на г-нъ Божиловъ гласи: (Чете) „Въ края на алинея първа на чл. 103 думитъ „въ пленъ размѣръ“, да се замѣнятъ съ думитъ „на общо основание“. Г-нъ министърътъ, както казахъ, не е съгласенъ съ това предложение.

Който приемамъ предложението на г-нъ Божиловъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приемамъ чл. 103, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

Чл. 104. Осѣденитъ съ влѣзла въ законна сила присѣда по закона за защита на държавата младежи, съ изключение на тия по чл. 18, алинея първа, отъ сѣния законъ, не се взематъ на служба въ мирновременнитъ части, но се облагатъ съ воененъ данѣкъ въ пленъ размѣръ, който заплащатъ въ продължение на шестъ години.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Отъ г-нъ Божиловъ има предложение по чл. 104, което гласи: (Чете) „Чл. 104 цѣлитъ да се заличи“.

Има думата г-нъ Божиловъ.

Коста Божиловъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въ мотивитъ на закона четемъ, че той е съобразенъ съ изискванията на новото време. Сигурно съставителитъ на закона сѣ го съобразили съ модернитъ принципи на военната наука. Сигурно сѣ го съобразили съ всестранинитъ поуки отъ теорията и отъ практиката на ми-

налата и на последната война. Сигурно сѣ го съобразили съ най-разнообразнитъ поуки на прилаганата стратегия и тактика въ последнитъ голѣми боеве. Въ туй никой не се съмнява и не е тамъ въпросътъ. Но азъ смѣтамъ, че законитъ не е напълно съобразенъ съ нѣкои специфични моменти и елементи отъ съзнанието на народа, отъ настѣпилитъ отъ известно време насамъ преломъ въ психиката, въ понятията и въ речника на народа, на обществото, на нѣкои слоеве отъ него.

Фактъ е, г-да народни представители, че хора, довчера таксувани като безотечественици, днесъ и у насъ, и въ другитъ страни се явяватъ като доказани, като провѣрени, като истински родолюбци. Фактъ е, че хора, които доскоро сѣ били таксувани като антидържавни и пр. елементи, днесъ се явяватъ предани, искрени и последователни защитници на законния, на конституционния и на всестраниния правовъ редъ. Фактъ е, че действително е настѣпилъ, е налице нѣкакъвъ преломъ въ съзнанието, въ пѣснията на хората. Фактъ е, че се е наложила известна преоценка на ценноститъ. Фактъ е, че онѣзи, които нѣкога отравяха упрѣци къмъ нѣкои обществени слоеве, днесъ не могатъ да отправятъ такива упрѣци. Днесъ може да се твърди съ голѣмо основание, че ролитъ като чели сѣ размѣнили. И затова, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че съществени части на настоящия законъ, както казахъ, не сѣ напълно съобразили съ нѣкои понятия, настроения и схващания. Напротивъ, въ много свои съществени части този законъ е напълно покритъ съ нѣкои отъ основнитъ, отъ генералнитъ линии на вътрешната правителствена политика. Азъ чухъ преди малко нѣщо, което е фактъ действителенъ: че войската е инструментъ, оръдие на политиката. Но вие чухте също така, че армията е оръдие на външната политика, не на вътрешната политика. Затова не само че е отъ жизнена необходимостъ за народа и за страната политически елементи да не се намѣсватъ въ живота на войската, не е наложително и въ организационни закони, въ закони, които организиратъ живота, дейността, развитието на войската, да нѣма политически елементи.

Ние виждаме, обаче, че въ този законопроектъ сѣ налице такива елементи, че въ прочетения чл. 104 има елементи *par excellence* политически — осѣденитъ по закона за защита на държавата се обявяватъ за нѣкаква особена категория лица, за хора недостойни да влѣзатъ въ казармата. И тогава, когато изтърпятъ наказанието си, и тогава, когато имъ бѣдатъ възстановени правата по реабилитация, и тогава, когато сѣ преминали далечъ времената и условията, при които е извършено деянието, за което сѣ осѣдени, тѣ не могатъ, тѣ не сѣ достойни да влѣзатъ въ редоветъ на войската. Съ текста на чл. 103, г-да народни представители, се дава право на лицата, които сѣ осѣдени по другитъ закони — не по закона за защита на държавата — следъ изтърпяване на наказанието и следъ възстановяване на правата имъ, да отбиватъ военната си служба, ако не сѣ надминали 30-годишна възраст. Това ще рече, че единъ младежъ, който е заемалъ нѣкаква служба, комуто е било повѣрено обществено имущество, който е билъ облъченъ съ нѣкакво довѣрие, но който е извършилъ престѣпление по служба съ користна целъ, който е извършилъ убийство, грабежъ, лъжесвидетелствуване, предателство, шпионажъ или друго престѣпление отъ вулгаренъ характеръ, следъ изтърпяване на наказанието си може да бѣде удостоенъ съ честта, съ правото и съ дълга да влѣзе въ редоветъ на войската. Младежитъ, осѣдени по закона за защита на държавата, се обявяватъ за прокажени за презъ цѣлия си животъ. Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че тия присѣди сѣ резултатъ на единъ *par excellence* политически законъ, какъвъ о е законътъ за защита на държавата. Самиятъ законъ бѣше рожба — знаете добре — на изключително време: той се създаде само да преследва онѣзи, които бѣха обявени за врагове на държавата. Вие знаете, че той дойде въ едно време, когато сѣ превзатъ се свали едно правителство и се създаде друго съвсемъ не по ония пѣтици и начини, които конституцията е предвидѣла. Той се създаде не да защищава правовия редъ въ държавата, а онѣзи, които узурпираха властта. Но въ разглеждания законопроектъ тоя законъ не бива да бѣде поменаванъ. Не бива, г-да народни представители, духътъ на единъ мъртъвъ, на единъ излишенъ, на единъ расакционенъ и за времето мракобеснически законъ да намѣра мѣсто въ такъвъ законъ, който организира народнитъ сили, който организира материалнитъ и духовнитъ сили на държавата. Не бива тоя духъ да витае въ текстоветъ на закона за военнитъ сили,....

Ангелъ Сивиновъ: Не бива да се организиратъ хората противъ държавата.

Коста Божиловъ:... защото той не може да не се прояви и тогава, когато най-малко му е времето.

Г-да народни представители! Добре поне, че този чл. 104 е поставен въ оная глава, която урежда службата на младежите. Азъ не зная какво е било въ съзнанието на съставителя на законопроекта и какъ въобще ще бъдатъ третираны другитъ осъдени по закона за защита на държавата, които не сѣ младежи. Азъ чухъ веднажъ тукъ една реплика, отъ която можахъ да разбера, че и между васъ, приобщенитъ, има осъдени по закона за защита на държавата.

Ангелъ Сивиновъ: Нѣма такива.

Коста Божиловъ: Може би има лица, заемащи високи постове въ нашата страна, осъдени по закона за защита на държавата или преследвани по сѣщия законъ.

Г-да народни представители! Затова, че нѣкога нѣкой младежъ или нѣкой гражданинъ билъ съденъ и осъденъ по закона за защита на държавата, не може и не бива да му се отнема, както казахъ азъ, священото право да участвува въ отбраната на своята страна. Ако природата, ако естеството на човѣка е създало мотивъ, правно основание на законодателствата въ цѣлия свѣтъ да признаватъ правото на неизбѣжна самоотбрана, то азъ смѣтамъ, че никой не може да отрече и правото на човѣка да защитава родината си, да защитава страната си, да защитава народа си, да защитава свободата и независимостта на държавата си. А когато сѣ този чл. 104 му кажете: ти, понеже преди 5-10-15 години си осъденъ, нѣмашъ право, ти си прокаженъ, ти не подлежишъ на поправка и въобще не можешъ да бъдешъ достоенъ да защитаваши свободата на родината си, смѣтамъ, г-да народни представители, че съ това се вмѣква единъ елементъ, чуждъ на идеята на закона. И азъ предлагамъ въобще този членъ да бъде заличенъ. Тогава младежитъ, осъдени по закона за защита на държавата, ще попаднатъ подъ режима на чл. 103, тѣхното положение ще се урежда по правилата и процедурата на чл. 103, който урежда положението на осъденитъ по другитъ закони. Не бива да казваме, че тия, които сѣ осъдени по закона за защита на държавата, макаръ и изтърпѣли наказанието си, макаръ и реабилитирани, никога не могатъ да влѣзатъ въ редоветъ на армията.

Смѣтамъ, прочее, че целитъ, духътъ и смисълътъ на закона налагатъ този чл. 104 да бъде премахнатъ. (Ръкоплѣскания отъ нѣкои народни представители).

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ Божиловъ предлага, чл. 104 да се заличи.

Съ това предложение г-нъ министърътъ на войната не е съгласенъ.

Който приемамъ предложението, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto не приема.

Който приемамъ чл. 104, както се прочете отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава X.

Попълване музикантскитъ взводове съ музикантски ученици.

Чл. 105. Музикантскитъ взводове на мирновременнитъ части се попълватъ съ музикантски ученици отъ младежи на възраст отъ петнадесетъ до деветнадесетъ години включително, съ най-малко третокласно образование, следъ състезателенъ изпитъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 105, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 106. Службата на музикантскитъ ученици трае четири години. Презъ това време сѣщитъ се повишаватъ въ чинъ „музикантски ефрейторъ“, следъ прослужване на две години и следъ успѣшно издържанъ изпитъ. Повишението имъ отъ чинъ „музикантски ефрейторъ“ въ чинъ „музикантски кандидатъ-подофицеръ“ става следъ прослужване въ чинъ музикантски ефрейторъ две години и успѣшно издържанъ изпитъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 106, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава XI.

Уреждане службата на незавършилитъ разнитъ военно-учебни учреждения и музикантскитъ ученици.

Чл. 107. Службата на възпитаницитъ на Военното на Негово Величество училище и на Морското на Н. В. училище,

уволнени по каквито и да било причини, преди да завършатъ пълния курсъ на сѣщитъ, се урежда съ правилници.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 107, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 108. Службата на ученицитъ отъ Телеграфопощенското и Желѣзнопѣтното училище, уволнени по каквито и да било причини, преди да завършатъ пълния курсъ на сѣщитъ, се урежда така:

а) ненавършилитъ осемнадесетъ години се уволняватъ, като се счита, че не сѣ служили, и

б) навършилитъ осемнадесетъ години се изпращатъ въ частитъ за изслужване пълния срокъ на службата, като времето, прекарано въ училищата, се зачита наполовина.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 108, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 109. Службата на музикантскитъ ученици, уволнени по каквито и да било причина преди изтичане на четиригодишния срокъ, се урежда по начинъ, изложенъ въ предходния членъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 109, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава XII.

Събиране и заличаване на военния данѣкъ.

Чл. 110. Събирането на военния данѣкъ се извършва отъ държавнитъ данѣчни власти по реда, определенъ отъ закона за събиране на прѣжитъ данѣци.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 110, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 111. Следъ изплащане на военния данѣкъ за прѣвитъ три години, ако настѣпи измѣнение на материалното състояние на заинтересувания, той, ако иска, подава молба за намаление данѣка, придружена съ необходимитъ документи, до контролната наборна комисия. Последната, въз основа на представенитъ документи, може да намали военния данѣкъ. Такова намаление се допуска само веднажъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 111, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 112. Ако нѣкое обложено съ воененъ данѣкъ лице добие физически или умствени недостатѣци, които го правятъ неспособно да изкарва лично прехраната си, то се освобождава отъ воененъ данѣкъ отъ прѣвата контролна наборна комисия, заседаваща следъ получаване на молбата му и то отъ полугодieto, което следва онова, презъ което лицето е придобило недостатѣка.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 112, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 113. Когато обложеното съ воененъ данѣкъ лице умре, данѣктъ се заличава отъ данѣчната власть и то отъ деня на смъртта. Несъбраниятъ воененъ данѣкъ до този день не се събира.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Който приемамъ чл. 113, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 114. Родителитъ и съпругата на обложения съ воененъ данѣкъ младежъ отговарятъ солидарно съ него за изплащането на военния данѣкъ. Ако тѣ се окажатъ неспособни, сѣ тѣхъ се поставя като съ неспособнитъ къмъ държавата данѣкоплатци.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 114, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 115. Неправилно внесените военни данъци се
върща по реда, установен в закона за събиране прѣжитъ
данъци.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 115, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 116. Лица, които в миналото сѣ били освободени
отъ военен данък, като негодни да изкарватъ лично пре-
храната си, ако поради измѣнение физическото имъ съ-
стояние станатъ годни да изкарватъ прехраната си, се об-
лагатъ съ военен данък по чл. 91, който заплащатъ въ
продължение на шестъ години.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 116, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава XIII.

Напускане предѣлитъ на царството.

Чл. 117. Никой български поданикъ отъ седемнадесет-
годишна възраст нагоре не може да бѣде снабденъ съ
паспортъ или други документи за напускане предѣлитъ на
царството, докато не представи удостоверение отъ на-
чальника на военното окръжие или отъ Шаба на войската,
че е уредилъ задълженията си по този законъ или че е
внесълъ опредѣлената му парична или имотна гаранция.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 117, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 118. Лицата, напустили царството преди седемна-
десетгодишна възраст безъ гаранция, сѣ длъжни сѣ на-
вършване на седемнадесетгодишна възраст да поискатъ,
тѣ или родителитъ имъ, да се опредѣли гаранция. Ако не
сторятъ това въ тридесетдневен срокъ, следъ направено
предупреждение, началникътъ на военното окръжие опре-
дѣля гаранция въ двоенъ размѣръ, който събира по реда,
установенъ въ закона за събиране на прѣжитъ данъци. За
плащане на гаранцията оставатъ солидарно отговорни:
младежътъ, съпругата и родителитъ му.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 118, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 119. Гаранцията се опредѣля въ всѣко време на го-
дината отъ съответния началникъ на военното окръжие
въ размѣръ, покриващъ пълния размѣръ на военния дан-
къ за шестъ години, плюсъ една глобална сума отъ
шестъ хиляди лева и се утвърждава отъ началника на ди-
визионната област. Тя не може да бѣде по-малка отъ
дванадесетъ хиляди лева.

Решението на началника на дивизионната област може
да се обжалва въ десетдневен срокъ отъ съобщаването
на заинтересуваната страна чрезъ началника на дивизион-
ната областъ предъ началника на армейската областъ, който
утвърждава решението или намалява размѣра на гаранцията.
Решението на началника на армейската областъ е окон-
чателно.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 119, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 120. Внесената гаранция се конфискува въ полза на
държавното съкровище съ заповѣдъ отъ началника на ди-
визионната областъ, ако:

а) лицето не се завърне въ царството въ опредѣления
въ гаранционното свидетелство срокъ;

б) не представи до петнадесети декемврий на годината
удоводително отъ учебното заведение, че следва;

в) не се яви на прегледъ предъ легационната наборна
комисия, ако нѣма право на отлагане;

г) не се завърне въ царството, за да постѣпи на военна
служба и

д) приеме чуждо поданство.

Следъ конфискуване на гаранцията, лицето остава да
се търси за военна служба.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 120, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава XIV.

Приемане чуждо поданство и изселване.

Чл. 121. Никой български поданикъ не може да приеме
чуждо поданство или да се изсели въ чужбина, преди да
е уредилъ военната си служба.

Който присме чуждо поданство или се изсели преди да
е уредилъ военната си служба, се счита за отклонилъ се
отъ изпълнение на военната служба.

Такова лице, ако не се завърне въ царството до на-
вършване на тридесетгодишна възраст, се преследва по
наказателенъ редъ и се облага съ военен данък въ
двоенъ размѣръ, който се събира по реда, опредѣленъ
въ чл. 114.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 121, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 122. Лицата, които желаятъ да приематъ чуждо
поданство преди да сѣ отслужили военната си служба,
заплащатъ наведнажъ военен данъкъ за шестъ години въ
пълнен размѣръ и глобална сума отъ шестъ хиляди лева.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 122, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 123. Изселванитъ се лица, ако не сѣ изслужили
военната си служба, заплащатъ наведнажъ военен данъкъ
за шестъ години въ размѣръ 1/2 отъ пълния такъвъ и гло-
бална сума отъ три хиляди лева.

Представилитъ удостоверение за бедностъ се освобож-
даватъ отъ военен данъкъ и отъ заплащане на глобал-
ната сума.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 123, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ОТДѢЛЪ III.

ПОПЪЛВАНЕ ВОЕННИТЪ СИЛИ СЪ ПОДОФИЦЕРИ.

Глава I.

**Подофицери за мирновременитъ части отъ действа-
щата войска.**

Чл. 124. Мирновременитъ части на действащата
войска се попълватъ съ подофицери отъ кандидатъ-подо-
фицеритъ, завършили съответната школа.

Приемането на служба на подофицеритъ става съ запо-
вѣдъ отъ командиритъ на полковетъ и приравненитъ
съ тѣхъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 124, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 125. Въ мирно време кандидатъ-подофицеритъ може
да получатъ подофицерски чинъ само на ваканция и то
следъ като издържатъ установения за целта състезате-
ленъ изпитъ, прослужатъ най-малко една година следъ
изслужване на сродната си служба и бѣдатъ надлежно
удостоени. Подофицерски чинъ за възпитаницитъ на Воен-
ното на Негово Величество училище, Морското на Негово
Величество училище и Школата за запасни офицери се
получава по реда, установенъ въ тѣхнитъ правилници.

Подофицерски чинъ се дава отъ командиритъ на полко-
ветъ и приравнени и по-горнитъ началници.

Въ мирно време подофицерски чинъ може да се получи за отличие само отъ Негово Величество Царя."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 126, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 126. Въ военно време подофицерски чинъ може да се получи за отличие."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 126, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 127. Повишението на подофицеритъ въ чинъ фелдфебелъ става на ваканция, по старшинство и следъ прослужване определеното число години по реда, предвиденъ въ правилника."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 127, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 128. Подофицеритъ може да бждатъ уволнявани отъ служба по:

- а) собствено желание;
- б) предълна възраст;
- в) болестъ;
- г) дисциплинаренъ редъ;
- д) смъртъ;
- е) въ интереса на службата и
- ж) навършване 25-годишна служба.

Подофицеритъ се уволняватъ отъ командиритъ на дивизиитъ и приравненитъ и по-горнитъ началници.

Подофицеритъ, уволнени отъ войската, не могатъ да бждатъ приети наново на служба."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 128, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 129. Музикантскитъ подофицери, уволнени по собствено желание, се приематъ наново на служба, ако не сж прекъсвали службата си повече отъ 12 месеца и отговарятъ на условията, предвидени въ правилника."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 129, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 130. Подофицеритъ въ чинъ фелдфебели, които при уволнението иматъ 25-годишна служба въ войската, отъ които двадесетъ години въ строя, може да се произвеждатъ въ първи офицерски чинъ по запаса на войската, ако бждатъ удостоени."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 130, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 131. Музикантскитъ взводове на мирновременнитъ части се попълватъ съ музикантски подофицери отъ музикантскитъ ученици, добили чинъ „музикантски кандидатъ-подофицеръ“, не по-възрастни отъ 25 години, отслужили военната си служба като музикантски ученици и издържали установения изпитъ, или отъ кандидатъ-подофицери, отслужили военната си служба (прекъсвали или не службата си), не по-възрастни отъ 25 години и издържали установения за музикантскитъ ученици изпитъ.

Попълването на Царския воененъ симфониченъ оркестръ съ музиканти се извършва по реда, определенъ въ правилника за този оркестръ."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 131, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава II.

Трудови подофицери за мирновременнитъ части на трудовитъ войски.

Чл. 132. Мирновременнитъ части на трудовитъ войски се попълватъ съ трудови подофицери отъ завършилитъ съответнитъ школи въ войската — при условията и по реда, определенъ за попълване мирновременнитъ части на действаща войска съ подофицери."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 132, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 133. Задълженията и ограничения на правата на трудовитъ подофицери сж сжщитъ, както и на подофицеритъ."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 133, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 134. Трудовитъ подофицери се ползватъ еднакво и напълно съ правата, предвидени за подофицеритъ въ този и други закони, относително:

- а) получаване заплата и други парични възнаграждения — по размъри, определенъ отъ бюджета;
- б) получаване храна, облъкло, държавна квартира и лъкарства;
- в) пътуване по държавнитъ желъзници, пренасяне семействата и покъщнината и възнаграждение при премъстване отъ единъ гарнизонъ въ другъ;
- г) повишаване въ чинъ и длъжностъ и награждаване съ медали и ордени;
- д) лъкуване и отпуски;
- е) получаване премия следъ прослужване двадесетъ и петъ (25) години и повече честна и безукоризнена служба;
- ж) получаване пенсия;
- з) правата, предвидени въ членове: 34, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 62, 64, 67, 68, 69, 70, 71, 72 и 73 на закона за държавнитъ служители, и
- и) освобождаване отъ намаление на заплата, ако не сж женени."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 134, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 135. Назначаването и премъстването на трудовитъ подофицери се извършва при условията и по реда, определенъ за подофицеритъ."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 135, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 136. Трудовитъ подофицери не могатъ да бждатъ приемани на служба като подофицери въ другитъ родове войски."

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 136, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 137. Трудовитъ подофицери може да бждатъ уволнявани по следнитъ причини:

- а) собствено желание;
- б) предълна възраст;
- в) болестъ;
- г) дисциплинаренъ редъ;
- д) смъртъ;
- е) интересъ на службата и
- ж) нареждане."

Заличава се буква „ж“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 137, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 138. Предълната възраст за трудовитъ подофицери е 51 години, а за трудовитъ фелдфебели — 53 години."

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 138, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ОТДЪЛЪ IV.

ПОПЪЛВАНЕ ВЪЗДУШНИТЕ ВОЙСКИ СЪ ЗАМЪСТНИКЪ-ОФИЦЕРИ.

Чл. 139. Мирновременните части на Въздушните войски се попълват съ замъстник-офицери (летци и техници) от младежите, завършили школата за запасни офицери и следъ едногодишен стажъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 139, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 140. Замъстник-офицерите иматъ три класа: III, II и I. Те съ по-старши отъ фелдфебелите и по-младши отъ подпоручиците.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 140, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 141. Повишението на замъстник-офицерите става: въ III класъ — следъ завършване определения стажъ; въ II класъ — следъ прослужване въ III класъ петъ години и въ I класъ — следъ прослужване въ II класъ седемъ години.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 141, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: Чл. 142 добива следната нова редакция. (Чете):

„Чл. 142. Въ военно време замъстник-офицерите получаватъ следните чинове:

замъстник-офицеръ III кл. — чинъ подпоручикъ;
замъстник-офицеръ II кл. — чинъ поручикъ;
замъстник-офицеръ I кл. — чинъ капитанъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 142, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 143. Задълженията и правата на замъстник-официте съ същите, както и тия на офицерите.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 143, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 144. Предълната възраст на замъстник-официте е:

а) за летците — III класъ — 35 години; II класъ — 40 години и I класъ — 45 години и
б) за техниците — III класъ — 40 години; II класъ — 45 години и I класъ — 50 години.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 144, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ОТДЪЛЪ V.

ПОПЪЛВАНЕ ВОЕННИТЕ СИЛИ СЪ ОФИЦЕРИ.

Глава I.

Офицери за мирновременните части на действащата войска.

Чл. 145. Мирновременните части на действащата войска се попълват съ офицери отъ младежи, завършили Военното на Н. В. училище.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 145, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 146. Мирновременните части на действащата войска се попълват съ санитарни (лѣкари, зъболѣкари и аптекари) и ветеринарни офицери отъ младежи българи, които иматъ придобито и признато отъ законите на страната съответно образование и права, не съ по-възрастни отъ 30 години и съ завършили Военното на Негово Величество училище или Школата за запасни офицери, съгласно правилника.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 146, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 147. Повишението на санитарните и ветеринарните офицери отъ единъ чинъ въ другъ се извършва по реда, установенъ за офицерите, и става въ чинъ „санитаренъ или ветеринаренъ подпоручикъ“ при постѣпването имъ на служба. Санитарните и ветеринарните офицери-лѣкари се повишаватъ въ чинъ „санитаренъ или ветеринаренъ поручикъ“ следъ прослужване най-малко 2 години въ чинъ „санитаренъ или ветеринаренъ подпоручикъ“ и санитарните и ветеринарни офицери-лѣкари се повишаватъ въ чинъ „санитаренъ“ или „ветеринаренъ капитанъ“ следъ прослужване най-малко 3 години въ чинъ „санитаренъ“ или „ветеринаренъ поручикъ. Повишението имъ отъ чинъ „санитаренъ или ветеринаренъ капитанъ“ въ чинъ „санитаренъ или ветеринаренъ майоръ“ и нагоре става по общия опредѣленъ за офицерите редъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 147, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 148. При липса на санитарни офицери съ специална подготовка, за ръководене специалните отдѣления въ военните болници може да се приематъ временно на служба въ военните сили и лѣкари като военни чиновници.

Условията за приемането и правата и задълженията на тѣзи лѣкари се опредѣлятъ съ правилника.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 148, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава II.

Трудови офицери за мирновременните части на трудовите войски.

Чл. 149. Мирновременните части на трудовите войски се попълват съ трудови офицери отъ младежите, завършили успешно Школата за запасни офицери и Школата за подготовка на трудови офицери.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 149, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 150. Трудовите офицери иматъ отдѣлно общо старшинство въ трудовите войски.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 150, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 151. Задълженията и ограниченията на правата на трудовите офицери съ същите, както и на офицерите.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приемат чл. 151, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 152. Трудовите офицери се ползватъ еднакво и напълно съ правата, предвидени за офицерите въ този и други закони, относително:

а) получаване заплати и други парични възнаграждения — по размѣри, опредѣлени въ бюджета;
б) получаване храна, облѣкло, държавна квартира и лѣкарства;

в) пътуване по държавните железници; пренасяне семействата и покщичината и възнаграждение при преместване от един гарнизон в друг;

г) повишаване в длъжност и награждаване с медали и ордени;

д) лѣкуване и отпуски;

е) право на женитба;

ж) получаване премия след прослужване двадесет и пет години и повече честна и безукоризнена служба;

з) получаване пенсия;

и) правата, предвидени в членове 34, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 62, 64, 67, 68, 69, 70, 71, 72 и 73 на закона за държавните служители, и

к) освобождаване от намаление на заплатата, ако не сѣ женил.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 152, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 153. Назначението и преместването на трудовите офицери се извършва при условията и по реда, определени за офицерите.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 153, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 154. Повишението на трудовите офицери отъ единъ чинъ въ другъ се извършва при условията, определени за офицерите, и става:

Въ чинъ „трудова подпоручикъ“ — следъ завършване Школата за подготовка на трудови офицери.

Отъ чинъ „трудова подпоручикъ“ въ чинъ „трудова поручикъ“ — по старшинство придобито въ Школата за подготовка на трудови офицери, и следъ прослужване въ чинъ „трудова подпоручикъ“ най-малко четири (4) години.

Отъ чинъ „трудова поручикъ“ въ чинъ „трудова капитанъ“ — следъ завършване Школата за кандидати за командири на трудови роты и приравнени и следъ прослужване въ чинъ „трудова поручикъ“ най-малко шестъ (6) години — по старшинство и на ваканция

Отъ чинъ „трудова капитанъ“ въ чинъ „трудова майоръ“ — следъ завършване Школата за кандидати за командири на трудови дружини и приравнени и следъ прослужване въ чинъ „трудова капитанъ“ най-малко седемъ (7) години — по ново старшинство, определено следъ завършване школата и на ваканция.

Отъ чинъ „трудова майоръ“ въ чинъ „трудова подполковникъ“ — следъ прослужване въ чинъ „трудова майоръ“ най-малко четири (4) години и на ваканция — по изборъ.

Отъ чинъ „трудова подполковникъ“ въ чинъ „трудова полковникъ“ — следъ завършване Школата за кандидати командири на трудови области (полкове) и приравнени и следъ прослужване въ чинъ „трудова подполковникъ“ най-малко четири (4) години и на ваканция — по изборъ.

Отъ чинъ „трудова полковникъ“ въ чинъ „трудова генералъ“ — следъ прослужване въ чинъ „трудова полковникъ“ най-малко петъ (5) години и на ваканция — по изборъ.

Забележка. При повишенията на заварени трудови офицери, които по-рано сѣ служили въ действащата войска, се взематъ подъ внимание и изслужените имъ години като офицери.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 154, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 155. Трудовите офицери не могатъ да бѣдатъ приемани на служба като офицери въ другите родови войски.

Заварените трудови офицери на служба въ другите родови войски при нужда — по нареждане на министра на войната — може да останатъ да заематъ длъжности, съответни на чина имъ, като запазватъ напълно положението си на трудови офицери, но получаватъ заплатата, предвидена за изпълняваната длъжностъ като офицеръ.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 155, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 156. При нужда висшите и областните (полкови) длъжности въ трудовите войски могатъ по нареждане на министра на войната — да се заематъ отъ офицери отъ другите родови войски съответно чина имъ. Презъ това време офицерите запазватъ напълно правата си.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 156, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 157. Трудовите офицери може да бѣдатъ уволнявани отъ служба по следните причини:

а) собствено желание;

б) предѣлна възраст;

в) болестъ;

г) дисциплинаренъ редъ;

д) смѣдъ;

е) интересъ на службата и

ж) нареждане.“

Заключаватъ се буква „ж“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 157, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 158. Предѣлната възраст за трудовите офицери е: трудовъ капитанъ — 52 години, трудовъ майоръ и трудовъ подполковникъ — 54 години, трудовъ полковникъ — 55 години и трудовъ генералъ — 60 години.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 158, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 159. Мирновременните части на трудовите войски се попълватъ съ санитарни и ветеринарни офицери по начина и условията, предвидени за попълване военните сили съ санитарни и ветеринарни офицери.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 159, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 160. Санитарните и ветеринарните офицери въ трудовите войски иматъ общо старшинство и еднакви задължения и права съ санитарните и ветеринарните офицери въ военните сили. При преминаване на службата тѣ може да бѣдатъ размишавани съ последните.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 160, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава III.

Музикантски офицери за музикантските взводове и Царския воененъ симфониченъ оркестъръ.

Чл. 161. Мирновременните части на действащата войска се попълватъ съ музикантски офицери отъ младежите българи, завършили Школата за запасни офицери, не по-възрастни отъ 30 години, които иматъ придобито и призовото отъ законите на страната висше музикално образование, следъ състезателенъ изпитъ и прекарване 3-месеченъ стажъ при музикантски взводъ въ столичния гарнизонъ.

Попълването на Царския воененъ симфониченъ оркестъръ съ музикантски офицери (шефъ-диригентъ и диригентъ) се извършва по реда, предвиденъ въ правилника за този оркестъръ.

Забележка. Лицата, които този законъ заваря на служба, неотговарящи на условията за заеманитѣ длѣжности, могатъ да бѣдатъ оставени на служба отъ министра на войната по мотивирано представление отъ началника на канцеларията на Министерството на войната, направено въ срокъ отъ 6 месеца."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 161, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 162. Музикантскитѣ офицери иматъ отдѣлно общо старшинство."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 162, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 163. Задълженията и ограниченията на правата на музикантскитѣ офицери сѣ сжщитѣ, както на офицеритѣ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 163, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 164. Музикантскитѣ офицери се ползватъ еднакво и напълно съ правата, предвидени за офицеритѣ въ този и други закони, относително:

- а) получаване заплата и други парични възнаграждения — по размѣри, опредѣлени въ бюджета;
- б) получаване храна, облѣкло, държавна квартира и лѣкарства;
- в) пътуване по държавнитѣ желѣзници, пренасяне семействата и покѣщениата и възнаграждение при премѣстване отъ единъ гарнизонъ въ другъ;
- г) повишение въ длѣжностъ и награждаване съ медали и ордени;
- д) лѣкуване и отпуски;
- е) право на женитба;
- ж) получаване премия следъ прослужване двадесетъ и петъ (25) години и повече честна и безукоризнена служба;
- з) получаване пенсия;
- и) правата, предвидени въ членове: 34, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 62, 64, 67, 68, 69, 70, 71, 72 и 73 отъ закона за държавнитѣ служители, и
- к) освобождаване отъ намаление на заплатата, ако сѣ сж женени."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 164, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 165. Назначаването, премѣстването и уволнението отъ служба на музикантскитѣ офицери се извършва при условията и по реда, опредѣленъ за офицеритѣ."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 165, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 166. Повишението на музикантскитѣ офицери отъ единъ чинъ въ другъ се извършва при условията, опредѣлени за офицеритѣ, и става:

Въ чинъ „музикантски подпоручикъ“ — при постѣпването имъ на служба.

Отъ чинъ „музикантски подпоручикъ“ въ чинъ „музикантски поручикъ“ — по старшинство, придобито въ Школата за запасни офицери и следъ прослужване въ чинъ „музикантски подпоручикъ“ 4 години.

Отъ чинъ „музикантски поручикъ“ въ чинъ „музикантски капитанъ“ — по старшинство следъ прослужване въ чинъ „музикантски поручикъ“ 6 години.

Най-голѣмиятъ чинъ, въ който могатъ да бѣдатъ повишени музикантскитѣ офицери, е чинътъ „музикантски капитанъ."

Шефъ диригентътъ на Царския воененъ симфониченъ оркестъръ може да бѣде повишенъ въ чинъ „музикантски майоръ“ и чинъ „музикантски подполковникъ". Повишението му въ тия чинове става по общия опредѣленъ за офицеритѣ редъ."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 166, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 167. Музикантскитѣ офицери не могатъ да бѣдатъ приемани на служба като офицери въ другитѣ родове войски."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 167, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 168. Музикантскитѣ офицери могатъ да бѣдатъ уволнявани отъ служба:

- а) по собствено желание;
- б) по болестъ;
- в) по дисциплинаренъ редъ;
- г) по смѣтъ;
- в) въ интересъ на службата;
- е) по навършване 25-годишна служба;
- ж) по предѣлна възраст."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 168, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 169. По предѣлна възраст музикантскитѣ офицери се уволняватъ, следъ като навършатъ 55-годишна възраст."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 169, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава IV.

Попълване запаса съ офицери.

Чл. 170. Запасътъ се попълва съ офицери, трудови офицери и музикантски офицери:

- а) отъ уволненитѣ отъ служба въ мирновременнитѣ части офицери, трудови офицери и музикантски офицери;
- б) отъ завършилитѣ Школата за запасни офицери и
- в) отъ произведенитѣ при уволнението имъ отъ служба въ първи офицерски чинъ фелдфебели.

Положението на офицеритѣ отъ запаса се урежда съ правилникъ."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 170, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ОТДѢЛЪ V.

ПОПЪЛВАНЕ ВОЕННИТѢ СИЛИ СЪ ВОЕННИ ЧИНОВНИЦИ.

Чл. 171. Военни чиновници сѣ административнитѣ началници, техницитѣ и всички други граждански лица, които служатъ въ военнитѣ сили."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 171, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 172. Попълването на военнитѣ сили съ военни чиновници става споредъ шатоваѣ за мирно време, по реда, опредѣленъ въ закона за държавнитѣ служители."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 172, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

"Чл. 173. Административнитѣ началници и техницитѣ иматъ дисциплинарни и наказателни задължения и права и формено облѣкло."

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 173, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 174. Военните чиновници пътуватъ служебно и не-служебно по българскитъ държавни желѣзници съ билети по половина отъ ценитъ на намалената тарифа въ съответната класа, споредъ длъжността, която заематъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 174, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 175. Приемането на служба, особенитъ задълже-ния, ограничения и права и преминаването на службата на военните чиновници (подѣляне на класове и категории, повишение, предѣлна възраст и пр.) се опредѣля съ правилници.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 175, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ОТДѢЛЪ VI.

ОТЧЕТНОСТЪ И ПРОВѢРКА НА ЗАПАСА И НАРОДНОТО ОПЪЛЧЕНИЕ.

Глава I.

Отчетностъ на запаса и народното опълчение.

Чл. 176. Всички лица, причислени въ запаса на дей-ствуващата войска и въ народното опълчение, се числятъ въ едно отъ военните окръжия.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 176, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Съ-бра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 177. За всѣки родъ войска отъ запаса и народното опълчение се води отчетностъ за офицеритъ, подофице-ритъ и войницитъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 177, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 178. Въ военните окръжия и общинскитъ управле-ния се води отчетностъ за всички офицери, подофицери и войници, които иматъ постоянно мѣстожителство въ рай-она на окръжнето и общината, съгласно правилникъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 178, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 179. При промѣна на гостоянното мѣстожителство, офицеритъ и подофицеритъ сѣ длъжни да уведомятъ писмено началникитъ на старото и новото военни окръ-жия, а войницитъ — управленията на старата и новата община.

Общинскитъ власти уведомяватъ началникитъ на воен-нитъ окръжия за всѣка промѣна на мѣстожителството на своитъ жители запасни офицери, подофицери и войници.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 179, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 180. За лица отъ запаса и народното опълчение, които сѣ приели духовно звание, се съобщава на начал-ника на военното окръжие отъ канцеларията на съответ-нитъ митрополии; за лишениитъ отъ права — отъ надлеж-нитъ военни и граждански прокурори, а за умрѣлитъ — отъ съответнитъ общински управления.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 180, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 181. По водене отчетността на запаса и народното опълчение началникитъ на военните окръжия рѣково-дятъ и контролиратъ общинскитъ управления, а начални-цитъ на дивизионнитъ области иматъ общия надзоръ надъ всички военни окръжия и общини отъ областъта.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 181, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Глава II.

Провѣрка на състоянието на запаса и народното опълчение.

Чл. 182. За да се знае постоянно действителното състо-яние по отчетността на офицеритъ, подофицеритъ и вой-ницитъ отъ запаса и опълчението, по решение на Мини-стерския съветъ, се правятъ периодически лични провѣрки по общини. Такива провѣрки се правятъ и на добитъка, превознитъ срдства и други.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 182, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 183. Начинътъ на извършване провѣрките, съста-вятъ на комисиятъ и мѣстата, гдето ще се извършватъ провѣрките, се опредѣлятъ отъ министра на войната.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 183, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 184. За намѣреното отъ провѣрките въ общинитъ, комисиятъ съставятъ протоколи.

При откриване на нередовности по отчетността на за-паса и опълчението, добитъка, превознитъ срдства и други се съставятъ постановления за привличане винов-нитъ подъ отговорностъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 184, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 185. Чиноветъ отъ запаса и опълчението, които трѣбва да бждатъ подробно изследвани за болести, озна-чени въ установеното за цельта разписане на болеститъ, се изпращатъ на безплатно изследване въ най-близката държавна болница — военна или гражданска, като пъту-ването до тамъ и обратно по държавнитъ превозни срд-ства става безплатно съ удостовѣренче, издадено отъ ко-мисиятъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 185, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 186. Намѣренитъ неспособни за военна служба чи-нове отъ запаса и опълчението се изключватъ: офицеритъ по разпореждане на министра на войната, а подофице-ритъ и войницитъ — по разпореждане на началника на дивизионната областъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 186, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 187. При повикване за провѣрка хората и доби-тъкътъ не получаватъ храна и други възнаграждения.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 187, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчик д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„ОТДЪЛЪ VII.

ПОВИКВАНЕ НА ВРЕМЕННО ОБУЧЕНИЕ.

Чл. 188. За провѣрки и опрѣсняване знанията по военното дѣло, членоветѣ отъ запаса и опълчението се викатъ периодически на временно обучение — по решение на Министерския съветъ.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 188, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 189. Министерскиятъ съветъ опрѣдѣля кои и за какъвъ срокъ се повикватъ на временно обучение.

Повиканитѣ сѣ длѣжни да се явятъ на опрѣделената дата и мѣсто и останатъ тамъ до завършване на обучението.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 189, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 190. Повиканитѣ на временно обучение чинове отъ запаса и опълчението иматъ дисциплинарни и наказателни задължения и права, като чинове на действителна служба.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 190, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 191. Явявилитѣ се на временно обучение безъ законни причини на опрѣделената дата и мѣсто се сѣдятъ и наказватъ за отклонение отъ служба.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 191, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 192. Законни причини за неявяване на временно обучение сѣ:

- а) болестъ на повикания, която му отнема възможността да излѣзе отъ жилището си;
- б) болестъ или смъртъ на бащата, майката, братята, сестрата, жената или детето на повикания;
- в) ненадейно разоряване отъ несчастенъ случай на повикания;
- г) прекъсване на съобщенията, епидемии и други подобни непреодолими прѣчки;
- д) лишаване на повикания отъ свобода;
- е) неполучаване или несвоевременно получаване на съобщението.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 192, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: Чл. 193 добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 193. Повиканитѣ на временно обучение лица презъ време на обучението си получаватъ заплатата и други парични възнаграждения въ размѣръ и видъ, опрѣделенъ сѣ постановление отъ Министерския съветъ.

Тѣзи отъ тѣхъ, които заематъ държавна, държавно-автономна, общинска или общественъ служба или сѣ постоинни надничари, получаватъ заплатата или надницата си, отъ кѣдето служатъ, като презъ време на повикването се считатъ въ отпускъ и запазватъ мѣстата си, които сѣ заемали.

Повиканитѣ пенсионери получаватъ пенсията си.

Повиканитѣ служащи и работници въ частни предприятия получаватъ заплатата и доуги възнаграждения, съгласно наредбата-законъ за уреждане заплатитѣ и осигуровкитѣ на повиканитѣ въ войската запасни служили и неслужили.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: По този членъ има предложение отъ народния представител г-нъ Коста Божиловъ, който предлага да се прибави нова алинея четвърта: „А сѣщо и работничитѣ надничари, ако по време на получаване на повикателната заповѣдъ за вре-

менно обучение сѣ били на работа въ държавно, общинско и автономно или друго общественно учреждение или предприятие, или въ частно такова, запазватъ мѣстата си, като се считатъ въ отпускъ и получаватъ напълно заплатитѣ си.“

Има думата г-нъ Коста Божиловъ.

Коста Божиловъ: (Отъ трибуната) Съ чл. 193 се урежда положението на повиканитѣ на временно обучение граждани. Съ първата и втората алинеи се урежда положението държавна, държавно-автономна или общинска служба. Тѣ се считатъ въ отпускъ и получаватъ напълно възнаграждението си. Въ алинея трета се казва, че, лицата, които не заематъ държавна, държавно-автономна или общинска служба, запазватъ мѣстата си, кѣдето служатъ, и получаватъ презъ това време възнаграждение, съгласно съответния законъ. Досега такъвъ „съответенъ законъ“, по мои сведения, нѣмаме и не съществува. Единствено законътъ за гражданската мобилизация урежда положението на гражданитѣ, повикани въ редоветѣ на войската. Този законъ, обаче, не е туренъ въ действие, защото той ще се постави въ действие само при известни изключителни условия. Следователно, положението на тия хора, които не заематъ държавна, държавно-автономна или общинска служба, не е уредено. Досега то се уреждаше съ отдѣлни административни наредби. Нѣкои отъ работодателитѣ се подчиниха на тия наредби и заплащатъ чатъ отъ следующото се възнаграждение на своитѣ работници, повикани на обучение, други, обаче, не се подчиниха. Затова азъ предлагамъ къмъ този чл. 193 да се прибави следната алинея: „А сѣщо и работничитѣ надничари, ако по време на получаване повикателната заповѣдъ за временно обучение сѣ били на работа въ държавно, общинско, автономно или друго общественно учреждение или предприятие, или въ частно такова, запазватъ мѣстата си, като се считатъ въ отпускъ и получаватъ напълно заплатитѣ си.“ Правя това предложение, защото сѣ предложения отъ вносителъ текстъ се урежда положението само на онѣзи, които сѣ щатни чиновници въ държавни, държавно-автономни или общински учреждения, а не и положението на надничаритѣ, на наемнитѣ работници въ частнитѣ, държавнитѣ, общинскитѣ и други обществени предприятия. Съ предлагания отъ мене текстъ се урежда положението на работничитѣ-надничари, както въ държавнитѣ и общинскитѣ учреждения и предприятия, така и въ частнитѣ предприятия. Сѣтамъ, че това мое предложение е справедливо и навременно.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ не е съгласенъ съ предложението на г-нъ Божиловъ.

Ще поставя на гласуване предложението на г-нъ Коста Божиловъ.

Които приематъ предложението на народния представител г-нъ Коста Божиловъ, да се прибави нова алинея къмъ чл. 193 съ следното съдържание: „А сѣщо и работничитѣ надничари, ако по време на получаването на повикателната заповѣдъ за временно обучение сѣ били на работа въ държавно, общинско и автономно или друго общественно учреждение или предприятие, или въ частно такова, запазватъ мѣстата си, като се считатъ въ отпускъ и получаватъ напълно заплатитѣ си, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събраниято не приема.

Които приематъ чл. 193, както се докладва отъ г-на докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 194. Министерскиятъ съветъ, по докладъ на министъра на войната, предварително решава кои отъ повиканитѣ на временно обучение се освобождаватъ отъ явяване въ частитѣ.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 194, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 195. Пътуването до частитѣ и връщането до постоянно мѣстожителство на повиканитѣ на временно обучение става безплатно съ всички държавни превозни средства, срещу удостоверение, издадено съответно отъ общината и частта.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 195, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Часть III.

Мобилизация и демобилизация.

Чл. 196. Военните сили на царството могат да бъдат въ три положения:

- а) мирновременен положение;
- б) частична мобилизация и
- в) обща мобилизация.

Мирновременното положение на военните сили е нормалното имъ положение.

Частичната мобилизация е, когато се мобилизира частъ отъ военните сили.

Обща мобилизация е, когато се мобилизиратъ всички военни сили.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 196, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 197. Мобилизацията на военните сили се извършва по утвърденъ отъ министра на войната планъ за мобилизацията.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 197, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 198. Обявената мобилизация се съобщава на всички органи на властта и на населението съ най-бързи нареждания.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 198, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 199. Органитъ на изпълнителната властъ сѣ длъжни да взематъ всички мѣрки за временно и успѣшно извършване на мобилизацията, като доведатъ до знание на своитъ подчинени и населението по най-бързъ начинъ и съ срдства, каквито намерятъ за добре, обявяването на мобилизацията и даденитъ за тая целъ нареждания.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 199, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 200. При мобилизация всички лица отъ запаса и народното опълчение сѣ длъжни да се явятъ въ войската. Тѣ се явяватъ въ частта и срока, споредъ даденото имъ мобилизационно съобщение.

Путуване до частитъ се извършва безплатно съ всички държавни превозни срдства.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 200, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 201. Неполучилитъ мобилизационно назначение сѣ длъжни да се явятъ въ съответната община, за да изискатъ мобилизационното си назначение. За тѣхъ кметътъ донася незабавно въ съответното военно окръжие.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 201, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 202. Уволненитъ войници, незачислени още въ запаса и неполучили мобилизационно назначение, при мобилизация се явяватъ въ частитъ, отъ които сѣ уволнени.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 202, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 203. Чиноветъ отъ запаса и опълчението, които се намиратъ вънъ отъ предѣлитъ на царството, сѣ длъжни да се явятъ въ частитъ си: тѣзи, които се намиратъ въ

Европа или на Азиатскитъ и на Африканскитъ брѣгове на Срдиземно море — въ срокъ отъ десетъ денонощия, а тѣзи въ другитъ части на свѣта — въ срокъ отъ тридесетъ денонощия, считано отъ деня на обявяване на мобилизацията.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 203, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 204. Неявилитъ се лица при мобилизация на опредѣлената дата и мѣсто се сждатъ и наказватъ отъ военнитъ сдилища за отклонение отъ служба.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 204, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 205. Законни причини за несвоевременно явяване въ частитъ при мобилизация се считатъ причинитъ, посочени въ чл. 192. При преминаване на горнитъ причини, възпрепятствуванитъ сѣ длъжни да се явятъ незабавно въ частитъ си.

Преминаването на причинитъ, посочени въ точки „б“ и „в“ отъ членъ 192, се счита следъ изгичането на 48 часа.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 205, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 206. Мобилизиранитъ чинове отъ запаса и опълчението иматъ дисциплинарни и наказателни задължения и права, като чинове на действителна служба.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 206, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: (Чете)

„Чл. 207. По решение на Министерския съветъ, може да се освобождаватъ отъ явяване въ частитъ си опредѣлени служебни и частни лица.“

По предложение на г-на министра на войната, къмъ този членъ се прибавя забележка.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министрътъ на войната.

Министръ генералъ Теодоси Даскаловъ: Г-да народни представители! Г-нъ д-ръ Сакаровъ оттегли своето предложение. Въпрѣки това, азъ повтарямъ моята декларация, че Военното министерство никога не е мислило да мобилизира народнитъ представители и затова азъ моля да се впише забележка къмъ чл. 207 въ таквъ смисълъ. Азъ съмъ увѣренъ, че както депутатитъ отъ миналитъ Народни събрания, така и депутатитъ отъ това Народно събрание, ако не всички, то мнозина, ще се явятъ доброволно въ войската. Тѣзи, които искатъ, иматъ пълната свобода всѣкога да се явятъ въ редоветъ на войската доброволно. (Продължителни рѣкоплѣскания)

Смѣтамъ, че съ забележката, която се поставя сега, ще се подчертае още по-добре патриотизмътъ на народнитъ представители. („Браво!“ Рѣкоплѣскания)

Моля да се прибави тая забележка къмъ чл. 207, която ще ви се прочете сега отъ г-на докладчика.

Докладчикъ д-ръ Иванъ Вазовъ: Следъ алния първа на чл. 207 се поставя следната забележка: (Чете) „Народнитъ представители се освобождаватъ отъ явяване въ частитъ си въ случай на обща или частична мобилизация.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Маринъ Тютюнджиевъ.

Маринъ Тютюнджиевъ: Азъ искахъ думата по чл. 206.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Гласува се вече.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Славейко Василевъ.

Славейко Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Г-нъ Никола Мушановъ, нашъ другаръ, постави въпроса за положението на народнитъ представители въ случай на мобилизация. Вие чухте какъ той разви своята мисль. Въ отговоръ на неговото предложение, вие чухте и това, което каза г-нъ министърътъ на войната. Следъ г-нъ Мушановъ взема думата г-нъ д-ръ Сакаровъ и направя предложение въ смисълъ, че народнитъ представители ще бждатъ мобилизирани въ случай на обща или частична мобилизация, обаче презъ време на сесия тѣ ще се освобождаватъ отъ редоветъ на войската. Такова бѣше предложението на г-нъ д-ръ Сакаровъ.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Не е вѣрно това.

Д-ръ Никола Минковъ: Това, което казвате Вие, г-нъ Василевъ, то е предложението на осемтѣ души депутати, които го подписаха.

Славейко Василевъ: Азъ бѣхъ въ числото на тѣзи осемъ души народни представители, които подписаха предложението въ този смисълъ, че народнитъ представители въ време на сесия се освобождаватъ отъ редоветъ на войската. Този текстъ подразбира, че народнитъ представители се мобилизиратъ въ случай на мобилизация на всички български граждани.

Азъ не съмъ напълно съгласенъ съ тази забележка, която г-нъ министърътъ иска да се добави къмъ чл. 207. Може би на нѣкои да направятъ странно впечатление ония мисли, които ще развиа, но ако ги развивамъ, развивамъ ги поради опита, който имамъ въ живота.

Усилията на всички добри българи, на първо мѣсто на ония, които носятъ отговорноститъ на управлението, и следъ това на тия, които сж посочени отъ народа да бждатъ негови избраници и да упражняватъ контролъ върху управлението, т. е. на народнитъ представители, трѣбва да бждатъ дадени за отечеството. Дори за народнитъ представители азъ бихъ желалъ да се направи едно изключение по отношение на възрастта, което вече приехме въ други членове за първото и второто опѣдчения. Народнитъ представители, при мобилизация, трѣбва да бждатъ повикани въ редоветъ на войската, безразлично отъ тѣхната възраст. (Единични ржкоплѣскания) Може да има народни представители и на 80-годишна възраст, но и тѣ сж длъжни да бждатъ въ редоветъ на войската, защото тамъ е народътъ, а тѣ сж народни представители. (Единични ржкоплѣскания)

Въ този пътъ искамъ да развиа и моитѣ мисли. Не е важно какви намѣрения имаме ние като народни представители. Не е важно какви сж нашитѣ помисления, дали сж благородни, дали сж искрени. Важното е какъ тия наши помисления, какъ тѣзи наши мисли се схващатъ долу отъ народа. Преди всичко, ние трѣбва да държимъ точна смѣтка за нашия народъ. Ако всички полагаеме максимални усилия да затвърдяваме духа, да повдигаме духа, да го стабилизираме, за да стане той стоманена скала и да издържи на всички превратности, които може да се явяватъ въ сждбата на българския народъ, този духъ ние трѣбва да го крепимъ съ личенъ примѣръ и този личенъ примѣръ трѣбва да бжде даденъ на първо мѣсто отъ ония, които стоятъ на високитѣ мѣста, включително и отъ народнитъ представители.

Ето защо, безъ много да се мотивирамъ, азъ поддържамъ онова предложение, което направихме ние 8 души — че народнитъ представители при мобилизация ще се явятъ въ редоветъ на войската, като добавямъ сега, независимо отъ възрастта имъ. А въ случай, че тѣ бждатъ повикани на сесия, тогава ще бждатъ на новия вече фронтъ, също държавенъ, също много важенъ, където ще трѣбва да изпълнятъ своя дългъ като народни представители.

Азъ бихъ апелиралъ къмъ г-на министра на войната да не поддържа забележката къмъ чл. 207: „Народнитъ представители се освобождаватъ отъ явяване въ частитѣ си въ случай на обща или частична мобилизация“. Нѣма никакво съмнение, че народнитъ представители сж добри патриоти, нѣма никакво съмнение, че тѣ сж здрави националисти, нѣма никакво съмнение, че въ тая срѣда, която азъ наблюдавамъ тукъ, има десетки, може би и стотици, които ще отидатъ доброволци — въ това не се съмнявамъ — но въпрѣки това, нека да узаконимъ това положение, като не приемемъ подобна забележка — пакъ ще я повтора — че „народнитъ представители се освобождаватъ отъ явяване въ частитѣ си въ случай на обща или частична мобилизация“. Напротивъ, нека да приемемъ, че въ случай на мобилизация и народнитъ представители се мобилизиратъ, както всички граждани, а се освобождаватъ при сесия на Парламента. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представитель г-нъ Христо Статевъ.

Христо Статевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Въпроситѣ, които изникнаха въ връзка съ направеното предложение отъ страна на г-нъ Мушановъ, поддържано отъ г-нъ д-ръ Никола Сакаровъ, иматъ две страни. Едната страна е тази, за която загатна токущо говорившиятъ нашъ другаръ г-нъ Славейко Василевъ, който опредѣля ролята и предназначението на народния представитель въ ония дни на изпитание, когато цѣлнятъ български народъ чрезъ мобилизация бжде повиканъ да разрешава голѣми, важни и съществени задачи. И дума да не става, че въ такива голѣми, страшни дни на изпитание всички трѣбва да изпълнятъ дълга си докрай.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Г-да народни представители! Часътъ е 8. Председателството прави предложение да продължимъ заседанието и следъ 8 ч. Който сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Христо Статевъ: Но, г-да народни представители, азъ смѣтамъ, че този въпросъ има и друга страна. Преди всичко, когато ние го разглеждаме и разрешаваме, трѣбва да изходимъ отъ едно конституционно положение. По силата на нашата конституция, три сж основнитѣ власти въ държавата. Това нѣщо много пъти е повтаряно. Парламентътъ е постоянна конституционна институция за всички времена. Чл. 4 отъ конституцията казва: „Българското царство е монархия наследствена и конституционна, съ народно представителство“. Чл. 86 казва, че Народното събрание се състои отъ представители, избрани направо отъ народа, и че народнитъ представители се избиратъ за четири години.

Народното събрание, следователно, не е фикция, не е абстрактно понятие, не е една сграда. Народното събрание, Парламентътъ, е предвиденъ отъ конституцията за всички времена, докато трае тая конституция и има своето живо съдържание. А това живо съдържание сж самитѣ народни представители. Следователно, въ дни на изпитание, както и въ спокойни дни, въ всички дни, Парламентътъ остава като основна конституционна институция. Другото е противоконституционно, другото е единъ революционенъ актъ. Въ дни тежки за живота на държавата не може изпълнителната властъ да пожелае, било чрезъ мобилизация, било чрезъ подобенъ законъ, да лиши Парламента отъ живата му сила, за да нѣма той онова голѣмо предназначение, което има въ различнитѣ времена по силата на конституцията.

Ето защо, изхождайки само отъ това начало, азъ смѣтамъ, че предложението и на еднитѣ и на другитѣ става съвсемъ безпредметно. Ще ни се смѣтъ, ако видятъ, че ние въ такива моменти замисляме да измѣнимъ конституцията, която е опредѣлила генералното предназначение и роля на Парламента въ всички времена. Ако, обаче, настѣпятъ тѣзи времена и ако всѣки отъ насъ се възпламени отъ съзнанието да отиде да изпълни дълга си, никой не може да го ограничи. Обидно е за насъ чрезъ законъ да ни заставятъ да вървимъ на мобилизация или да отидемъ да изпълнимъ дълга си. (Ржкоплѣскания)

И азъ бихъ помолилъ г-на министра на войната и самото правителство да оттеглятъ това предложение. Съ това обяснение, което се дава, съ декларацията, която прави г-нъ министърътъ, съ туй освѣтление, което ние трѣбва да дадемъ на повдигнатия въпросъ предъ общественото мнение въ страната, предъ съзнанието на българския народъ, ние отстраняваме ония злокачествени агитации, които съ самото поставяне и дебатирание на този въпросъ ще се явятъ, за да отровятъ българската душа. Оттукъ още ще тръгнатъ злокачествени хора да кажатъ: ето ги на, народни представители, следъ като си наредиха положението, обезпечиха се даже и въ време на война!

Таско Стоилковъ: Абсолютно никой не може да каже това.

Христо Статевъ: Този демагогия трѣбва да бжде прекъсната съ едно сериозно становище, което подбавя на българския Парламентъ, съ онова осмисляне, което трѣбва да му дадемъ, изхождайки чисто и просто отъ текста на нашата конституция.

Ако тръгнемъ по логиката на тия разисквания, които станаха досега, ние трѣбва да изредимъ така: освобождаватъ се народнитъ представители, освобождаватъ се ми-

нистритъ презъ време на мобилизация, освобождава се, ако щете, и Държавниятъ глава и пр.! Ами че това сѫ основни конституционни положения! Можемъ ли ние да ги пререшаваме по този начинъ?

Ето защо, азъ бихъ помолить г-на военния министъръ да не се съгласява да приеме поставянето къмъ чл. 207 на каквато и да бѣде забележка, а да остави конституцията да ни покаже утрешната роля, споредъ съзнанието, което имаме за изпълнението на нашитъ задължения. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата и народниятъ представителъ г-нъ Иванъ Петровъ.

Иванъ Петровъ (Отъ трибуната): Г-д. народни представители! Азъ трѣбва да изкажа съжалението си, че следъ декларацията на г-на министра — една декларация, въ която азъ виждамъ здравия разумъ, конституционнитъ начала и сериозното отношение на правителството къмъ този въпросъ, който така инцидентно се постави тукъ предъ народнитъ представители — наши колеги излъзоха съ свое предложение. Въ това азъ виждамъ една добра проява, едно чувство на идеализъмъ, на чистота, но бързамъ веднага да поставя въпроса: давате ли си смѣтка вие, уважаеми колеги, 8 души на брой, които сте подписали това предложение, какъ това ще откликне долу не, но какъ то ще се коментира и какъ ще се злоупотреби народното представителство? Ако е въпросъ за изпълнение на дългъ, азъ мисля, че въ тая Камара голѣмата частъ не сме чакали нареждания да си изпълнимъ дълга, било въ военно време, било въ мирно време. И азъ бихъ желалъ, когато се говори за изпълнение на дългъ и за доблестъ, еднакво да бѣдемъ българи, както въ военно време, така и въ мирно време. Обаче това добро желание, което се манифестира и което искатъ да проявятъ тѣзи 8 души колеги, ще даде поводъ на лоши коментари, че едни въ тая Камера сѫ добри българи и сѫ готови на всѣкакви жертви, а други сѫ обладани отъ подлото чувство — да мислятъ за своя животъ. „Както сега сѫ се понаредили, така и въ военно време искатъ да бѣдятъ нѣкакви далечъ, помислили сѫ за кожата си! Въ тая камара се говори за духъ, а тѣ бързатъ да помислятъ за себе си, въ случай на война!“ — Азъ много съжалявамъ, че този въпросъ така инцидентно се поставя.

Г-да! Моето отношение къмъ този въпросъ е следното: дойде ли моментъ българскитъ народъ да вземе оружие, тогава и тѣзи, които сѫ освободени поради възраст, тѣзи, които чувствуватъ сили въ себе си, тѣзи, които мислятъ, че ще бѣдятъ полезни за отечеството си, безъ да иматъ мобилизационно назначение, трѣбва да предложатъ услугитъ си, силитъ си на държавата. Не прѣчи никому, както каза и преждеговорившиятъ, въ случай на война, ако ще би той да е и депутатъ, да каже: дългътъ ме зове на друго мѣсто.

Но никой не трѣбва да забравя, че българскитъ народъ, българската държава има нужда и въ време на война отъ институцията Народно събрание, отъ народното представителство. Азъ не зная дали ние тукъ, 160-тѣ души депутати, като отидемъ на война, ще разрешимъ въпроситъ тамъ на фронта, и дали ние тамъ, прѣснати навсѣкжде, ще укрепимъ и запазимъ духа и ще поведемъ къмъ шурмъ. Азъ зная едно — че въ мирно време народното представителство дава кредитъ и престижъ на управлението и създава спокойствие долу въ народа. Паралелно съ тѣзи 10 души (Сочи министритъ), които промишляватъ за съдбинитъ на страната, има още 160 съвъсти, които сѫ близу до тѣхъ, следятъ, и сѫ гаранция, че ако се вземе решение отъ тамъ, (Сочи министерската маса) одобрено и отъ тѣхъ, то ще бѣде най-мѣдрото решение. (Ржкоплѣскания) Азъ мисля, че сѣщото това нѣщо ще се наложи съ още по-голяма императивностъ, г-да, въ случай на мобилизация, въ време на война.

Ами да ви соча ли миналото? Да-ви соча ли факти, когато се издевателствуваше отъ изпълнителната властъ върху съвъстѣта на народнитъ представители, за да ги увеличатъ да взематъ решения мимо народната воля? Втората наша национална катастрофа не дойде ли отъ тамъ? И вие сега, нѣколко души колеги, желаете това народно представителство, което синтезира съвъстѣта на българскитъ народъ, неговитъ разбирания, неговитъ настроения, именно въ такива върховни моменти да не бѣде тукъ близу до управлението!

Но тѣ казватъ: народнитъ представители се мобилизиратъ и, като се свика сесията, тѣ се разпуснатъ, за да се явятъ въ Народното събрание. Азъ мисля, че такова нѣщо е несериозно. Най-напредъ ще ви кажа, че, отъ гледна точка на конституцията и отъ гледна точка на техническо

изпълнение, това е невъзможно. Съ факта на мобилизацията, г-да, се обявява и военното положение, и по силата на чл. 73 отъ конституцията въ петдневенъ срокъ се свиква Народното събрание. Е, вие сега какво искате? Получили сте мобилизационно назначение, представителитъ на народа отишли, този надѣналъ ботуши, оня куртка, и следъ това трѣбва да дойдатъ тукъ по силата на конституцията да даватъ зрелища и да одобряватъ акта за обявяване на мобилизация или на военното положение. Прочетете чл. 73 отъ конституцията.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Точно така.

Таско Стоилковъ: Съвършено вѣрно.

Иванъ Петровъ: Заклучавамъ. Азъ схващамъ порива на тия господа, които сѫ подписали това предложение, но мисля, че то не трѣбва да се поднася на гласуване. Напротивъ, трѣбва да се приеме предложението, което направи г-нъ военниятъ министъръ. Нѣщо повече, той направи и декларацията, че не е минавало даже и презъ ума на тѣхъ, на военнитъ, когато сѫ работили законопроекта, че изобщо нѣкой може да мобилизира народното представителство и да лишава страната отъ една отъ основнитъ власти, да лишава народа отъ представителство тогава, когато е най-вече нужно да се взематъ сѣдобоносни решения. При тази декларация азъ мисля, че ние нѣма какво повече да се двоумимъ и да дебатираме. А забележката, която г-нъ министърътъ предлага, трѣбва да фигурира въ законопроекта, защото, ако се не лъжа, въ него трѣбва да има изчерпателна нумерация на онѣзи категории, на ония лица, които се освобождаватъ въ случай на мобилизация. Така че тая забележка трѣбва да съществува.

Азъ вѣрвамъ, че всѣки, който е българинъ, съ българско сърдце и съвъстъ, въ върховния моментъ ще изпълни своя дългъ. Нека тогава всѣки, който така чувствуватъ, да изпълни повелитъ на своята съвъстъ за доброто, за благото на родината. Но нека сѣщо така да лизимъ и ония институти, какъвто е институтътъ народно представителство, защото това е само отъ интересъ за българската държава. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ д-ръ Никола Минковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Малко история. Текстътъ на чл. 207 е следниятъ: „По решение на Министерския съветъ, може да се освобождаватъ отъ явяване въ частитъ си опредѣлени служебни и частни лица“. И толкова. Сега въ Парламента се прави ново предложение. То е първото. Не бива да остава впечатление въ уважаемия колега Иванъ Петровъ, че предложението на 8-тѣ народни представители, между които съмъ и азъ, е първото предложение. То е второ предложение. А това е отъ голѣмо значение. Първото предложение е друго. И то именно стана причина да се появи едно контра-предложение. Първото предложение е следното: „Следъ алинея първа се прибавя забележка съ текстъ: народнитъ представители се освобождаватъ отъ явяване въ частитъ си въ случай на обща или частична мобилизация. Така сѣщо се освобождаватъ народнитъ представители отъ явяване въ частитъ си, докато трае сесията на Камарата и въ случай на повикване на военно обучение“. Именно тази забележка стана поводъ да се направи контра-предложение. Така че, ако ние бѣхме само при стария текстъ на чл. 207, въпросътъ бѣше изчерпанъ, въпросътъ бѣше ясенъ. Тогава можехме да говоримъ за конституция, тогава можехме да говоримъ за рамкитъ на конституцията и какво тълкуване ще трѣбва да дадемъ. Обаче нѣщата се измѣстиха. Сега, въ този именно моментъ, въ днешното заседание се прави предложение, което отчасти се възпроизвежда отъ забележката, която сега се предлага и споредъ която народнитъ представители, не по силата на конституцията и тълкуването, което ние ще дадемъ на тая конституция, но по силата на единъ текстъ, който трѣбва да се гласува отъ XXV-то Народно събрание, се освобождаватъ и отъ задължителна военна служба, и отъ обучение, и отъ участие въ мобилизация и т. н. И ние имаме тогава правото да поставимъ въпроса най-напредъ психологически и следъ това формално: този текстъ, така както се предлага, и това видоизмѣненне, което сега се съдържа въ забележката, първо, полезни ли сѫ; второ, увеличаватъ ли силата и престижа на Парламента и, трето, какво психологическо отражение ще иматъ въ настоящия моментъ?

Г-да народни представители! Изтъкна се вече отъ преждеговорившитъ колеги колко трѣбва да бѣде голѣма нашата грижа за запазване на тази институция, Парламента.

Но Парламентът, правителството, институциите не са нито отвлъчени; те не са само форма, те имат съдържание. Ние ще запазим Парламента не само тогава, когато той съществува като сбор от 160 души, не само когато той съществува както конституционна институция, но само дотолкова, доколкото той ще бъде обкръжен от нравствен ореол, дотолкова, доколкото този Парламент може да запази своята общественно-водаческа позиция. Какъ можем сега да искаме жертви и какъ можем да очакваме жертви, когато в такъв тревожен момент ще гласуваме едно разпореждане, което ни поставя в различно положение от положението, в което са всички останали граждани в тази страна!

Но на мене ми се прави възражение: кой пръчи на родолюбивия гражданин да изпълни своя дълг? Никой не пръчи.

Таско Стоилков: И като депутат може да отиде.

Д-ръ Никола Минков: Да, и такива случаи има много. Уважаемият колега д-ръ Сакаровъ току-що ни каза, че в балканската война Атанасъ Буровъ, като депутат, е бил на фронта; д-ръ Борисъ Вазовъ е бил на фронта; в европейската война също и г-нь Сакаровъ доброволно се е мобилизирал. За това нима спор. Но азъ съмтамъ, че е излишно въобще да поставяме на третиране въпроса на тая плоскост и да казваме, че тези, които поддържат това предложение, имат родолюбиви настроения, а тези пък, които поддържат противното, са с друго настроение. Нито сѣнка от подобна помисъл! Нима спор, че всички в този Парламент са еднакво вдъхновени от най-благородни и родолюбиви помисли. Нима никакъв спор, че и уважаемият д-ръ Сакаровъ, който е автор на това предложение, също така е вдъхновен от най-благородни и най-родолюбиви помисли и най-малко на мене — подчертавамъ това — в този момент ще бъде позволено да чета нотации за патриотизъм предъ хора, гърдите на които са покрити с орден за храброст и които имат задъ себе си бойни подвизи. (Ржкоплъскания) Нима тази дързост, нито имамъ основания да кажа предъ васъ, че вие, които не споделяте моето мнение, сте по-малко родолюбиви от онѣзи, които са съгласни с него.

Но, г-да народни представители, има единъ нравствен елементъ в цѣлия този спор; има единъ личен елементъ — позволете ми да кажа личен елементъ дотолкова, доколкото мене ме засѣга — защото ние сме изложени на обществена преценка, нашите действия са под стѣгленъ похлупакъ (Ржкоплъскания) Утре, когато уважаемият колега народни представители, които са били участници вече в войната, които са носители на бойни подвизи, попаднатъ като всички останали под известни подозрения, те ще иматъ достатъчно сила и достатъчно основание отъ своето минало да бъдатъ неуязвими. Единъ народенъ представителъ запасенъ офицеръ, единъ боецъ, участникъ в балканската и европейската война, не може да бъде поставенъ в неудобно положение. Обаче азъ ви питамъ, г-да народни представители: какъ ще отидемъ всрѣдъ нашите другари ние, които не сме участвували в тия войни и които, по силата на този текстъ, вече никога нима да участвуваме в тяхъ? Не искамъ да манифестирамъ излишно желание за участие в войната. (Глъчка) Г-да народни представители! Азъ моля да не поставяте вашите по-млади колеги в крайно неудобно, в стѣснително положение, защото ми се струва, че подобенъ текстъ означава погребване на престожа поне на частъ отъ хората, които участвуватъ в този Парламентъ.

Таско Стоилковъ: Гледай си работата!

Д-ръ Никола Минковъ: Но, г-да народни представители, прави се позоваване на нашата конституция. Отиваме към формата. Азъ съмъ свикналъ, когато се говори за парламентаризъмъ, за конституция, обикновено да се позоваватъ на примѣритъ в западните страни, откъдето асж ние черпимъ нашия образецъ в това направление. Е добре, в днешния брой на французкия вестникъ „Епокъ“ се съобщава, че е убитъ французкия депутатъ отъ департамента Мадентъ.

Таско Стоилковъ: Доброволецъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Не зная дали е доброволецъ. Но азъ зная друго нѣщо — че когато бѣше започната акцията в Полша, при една реч на Ундеръ в Райхстага, се отладе почитъ на онази частъ отъ народните представители, които са били на фронта. Сега на насъ ни се казва, че имамъ какви конституционни препятствия за приемане

предложението, което така добре обоснова уважаемият колега г-нь Славейко Василевъ.

Г-да народни представители! Най-после трѣбва да свикнемъ с мисълта, че формите се промѣнятъ съ течение на времето, че те получаватъ ново съдържание, за което също трѣбва да държимъ смѣтка. Казахъ преди малко, и пакъ ще подчертая: днесъ ние ще запазимъ Парламента като институция дотолкова, доколкото той самъ се запази. За да съществува Парламентъ, не е достатъчно да кажемъ въ единъ законъ, че той ще съществува, или че онѣзи, които го съставляватъ, са налице, а е необходимо да пазимъ тази институция непокътната въ съзнанието и въ любовта на народа. Това е, което ние не бива да забравяме.

И азъ се питамъ сега: каква конституционна опасност има при положението, което очерта уважаемият колега г-нь Славейко Василевъ? Народните представители са мобилизирани — когато Парламентътъ бъде свиканъ на сесия, те ще дойдатъ тукъ да изпълнятъ своя дългъ.

Екю Клянтевъ: Ами ако ги избиятъ? Отговорете на този въпросъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Ако ги избиятъ! А бе, г-да, ние не сме изправени въ нѣкой правен семинаръ, за да се занимаваме само съ парадоксални и юридически казуси. Има единъ казусъ за французкия парламентаризъмъ: какво ще стане съ французката република, ако въ едно и също време парламентътъ бъде разпуснатъ, правителството бъде упълнено и председателътъ на републиката умре. Този казусъ до днесъ не е намѣрилъ никакво разрешение, но пъкъ и на практика той никой път не се е осъществилъ. Питамъ се: защо сега ще разглеждаме единъ толкова важенъ въпросъ презъ призмата на парадокса: какво ще стане съ България, ако се обяви война и ако народните представители бъдатъ свикани на обучение и бъдатъ избити? Оставете този краенъ и невъзможенъ случай. Азъ ви питамъ: какво ще стане съ България, ако се обяви война, ако цѣлътъ на народа отиде на фронта съ огорчение въ душата си, че онѣзи, които го водятъ, иматъ една привилегия, която те сами са си създали? Това не е отвлъченъ казусъ, а е действителенъ житейски случай, съ който ние трѣбва да се съобразимъ.

Г-да народни представители! Въ заключение ще кажа: нима защо, особено днесъ, да разрешаваме въпроситъ винаги подъ следния критерий: трѣбва да пазимъ Парламента, защото той е изложенъ на посегателството на изпълнителната власт; и понеже изпълнителната властъ дебне Парламента, ние трѣбва да запазимъ Парламента, за да отстоява той като канара. Иначе отечеството е изложено на опасностъ.

Тодоръ Поляковъ: Така е.

Таско Стоилковъ: Точно така е.

Д-ръ Никола Минковъ: Радвамъ се, че тази реплика най-напредъ ми се прави отъ уважаемия колега Поляковъ. Той има право да я прави отъ гледна точка на неговитъ разбирания и отъ гледна точка на неговата позиция, това е така. Обаче отъ наша гледна точка това не е така.

Тодоръ Поляковъ: Вие не щете Парламентъ. Васъ Ви е страхъ отъ Парламента и желаете да водите българския народъ както си искате, а не да има Парламентъ, който да бъде като корективъ на правителството — това, което искаме ние. Това не е демагогия. Демагогия е Вашето, да казвате, че искате да отидете на фронта и да оставите българския народъ безъ Парламентъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Уважаеми колега Поляковъ...

Тодоръ Поляковъ: Азъ Ви поставямъ единъ въпросъ: къде сте служили вие и какво назначение имате?

Д-ръ Никола Минковъ: Уважаеми колега Поляковъ! Преди всичко, азъ не казахъ, че вие правите демагогия и нѣмаше защо да ми отвърщате съ този езикъ. А ако Ви интересува къде съмъ служилъ, ще Ви кажа, че не съмъ служилъ. (Смѣхъ) Азъ изрично казахъ вече това по-рано.

Тодоръ Поляковъ: Ако вие не сте служили, ние сме служили, навремето достойно сме отбили дълга си и пакъ ще отидемъ да го отбиемъ, ако стане нужда. А вие преди малко гласувахте текстъ за една преторианска войска, въ която нѣмало да влизатъ всички — раздѣляте българския народъ на две.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Д-ръ Никола Минковъ: Добре, изказахте ли се? Ако сте се изказали, оставете ме сега на спокойствие да довърша речта си.

Г-да народни представители! Азъ съжалявамъ, че въпросътъ наново се насочва въ лична плоскостъ. Не съмъ казалъ — и наново подчертавамъ това — че тукъ има хора, които сж по-родолюбиви отъ други, нито пъкъ визирамъ въ това направление г-нъ Поляковъ, и нма нужда съ този езикъ, съ това остръвление, съ тѣзи подозрения да разглеждаме единъ въпросъ, който ще трѣбва да разглеждаме по силата на нашитѣ права и задължения. Настрани кой къде е билъ. Азъ даже изрично казахъ, че най-малко на мене се пада въ това направление да държа нотации за патриотизмъ, именно затова, защото ние не сме участвували въ войната поради нашата възраст. Тая моя декларация трѣбваше да задоволи г-нъ Поляковъ, за да нма нужда да ми прави излишни апострофи. Азъ-казвамъ, че репликата на г-нъ Поляковъ, за единъ постояненъ страхъ на Парламента отъ изпълнителната власт, отъ негова гледна точка, е основателна. Споредъ моитѣ разбирания, обаче, изпълнителната и законодателната власти въ новата национална държава сж въ постоянна координация. Дветѣ власти трѣбва да сж обладани отъ единъ и сжщъ стремежъ — този, да действуватъ за непрекъснатия напредѣкъ на държавата. И нма защо да живѣемъ съ постоянната тревога, че изпълнителната власт ни дебне, и да искаме съ ровъ, съ китайска стена да се пазимъ отъ несъществуващи опасности.

Г-да народни представители! Въ заключение пакъ ще кажа: опасността за Парламента — нека не бѣда обвиняванъ, че съмъ антипарламентаристъ, азъ имамъ куража да подчертая тая си мисль — и вчера, и днесъ, и утре, не идватъ толкова отъ изпълнителната власт, не идватъ толкова отъ антипарламентариститѣ, колкото отъ Парламента. Поне до днесъ тѣ сж били раждани въ Парламента. Дайте да създадемъ Парламентъ съ нравствено обаяние, да създадемъ Парламентъ съ престижъ, да създадемъ Парламентъ, който ще бѣде динамо на възторга, на патоса и на обаянието. Тогава нма да има опасности за Парламента. (Възражения. Глъчка)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля ви се, г-да!

Таско Стоилковъ: Може ли да се приказва, че този Парламентъ нма прѣстижъ, че билъ безъ прѣстижъ?

Еню Клянтевъ: Да го затворимъ тогава, да му ударимъ ключа!

Д-ръ Никола Минковъ: Г-да народни представители! Обърнете внимание на политическата страна, обърнете внимание на апострофитѣ, които се правятъ. Парламентътъ билъ избранъ съ насилие, казва г-нъ Поляковъ, който е апологетъ на насилието, който е апостолъ на диктатурата. Ето кой говори за насилие.

Тодоръ Поляковъ: Това не е вѣрно.

Д-ръ Никола Минковъ: Г-нъ Поляковъ, не говорете за насилие, защото, ако разтворятъ страницитѣ на насилието, и Вашитѣ коси ще настрѣхнатъ.

Тодоръ Поляковъ: Тамъ е Вашата стихия. Когато говорите за парламентаризмъ, Вие се прикривате, а цѣль народъ знае, че Вие сте избранъ съ насилие. Азъ ще Ви донеса доказателства.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля, г-нъ Поляковъ.

Д-ръ Никола Минковъ: Ето привърженицитѣ на свободата — г-нъ Поляковъ! Ето борецътъ за парламентаризмъ. Това е той! (Възражения. Глъчка)

Д-ръ Иванъ Бешковъ: Ако ние, членовѣтъ на Парламента, не бѣмъ за неговия прѣстижъ, никой другъ не може да го компрометира повече. Вие трѣбва да държите смѣтка за думитѣ си. Това е голѣмиятъ смисль на нашето стоене тукъ и на този Парламентъ.

Д-ръ Атанасъ Поповъ: (Къмъ д-ръ Иванъ Бешковъ) По този начинъ нма да се създаде авторитетенъ Парламентъ. Разберете това!

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля, г-да народни представители, оставете оратора да привърши.

Д-ръ Иванъ Бешковъ: Нестроеващи не могатъ да даватъ нотации на Парламента. (Смѣхъ и ржкоплѣския) Не може Вие да четете нотации на българския Парламентъ за патриотизмъ. Нека други да излѣзатъ да пледиратъ това. Тукъ има хора, които сж проливали кръвта си по бойнитѣ полета, които носятъ рани по тѣлата си, които иматъ ордени. Тукъ има много такива. Нека тѣ да излѣзатъ, отъ тѣхъ да чуемъ това. На тѣхъ по прилича да го кажатъ.

Тодоръ Поляковъ: (Въ пререкания съ д-ръ Атанасъ Поповъ) Патриотизмътъ не е вашъ патентъ, не е монополъ. (Глъчка)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля тишина, г-да!

Д-ръ Никола Минковъ: Г-да народни представители! Азъ съжалявамъ, безспорно, че моето предложение, което всъщностъ не е нищо друго, освенъ подкрепа на предложението, направено отъ уважаемия колега г-нъ Славейко Василевъ, стана поводъ за толкова пререкания и за толкова разисквания. И ще подчертая наново, че ако внимателно се изслушахме, ако взаимно се уважавахме, всички тѣзи реплики щѣха да бѣдатъ безпредметни. И не въ видъ на извинение, но въ видъ на изяснение наново ще подчертая това, което толкова пъти казахъ и което, за съжаление, не бѣше чуто отъ желание обезателно да се намѣри удобна позиция за атака: не съмъ казалъ и не казвамъ, че този Парламентъ е лошъ; не съмъ казалъ и не казвамъ, че тукъ има депутати, които злепоставятъ престижа на Парламента; не съмъ казалъ и не казвамъ, че предложението, което направилъ г-нъ д-ръ Сакаровъ — това го казахъ още въ началото на речта си — е изразъ на лошо чувство, или изразъ на неродолюбиво чувство.

Д-ръ Иванъ Вазовъ и Еню Клянтевъ: Д-ръ Сакаровъ не е направилъ предложението.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Моля, г-да!

Д-ръ Никола Минковъ: А бѣ, г-да, това предложение сѣ оттегли, но следъ това се възпроизведе. (Тропане по банкитѣ отъ нѣкои народни представители)

Никола Мушановъ: Нма предложение на д-ръ Сакаровъ. Разбрахте ли? Има предложение на г-на министра на войната и Рашето.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Д-ръ Никола Минковъ: Има направено предложение отъ г-нъ Славейко Василевъ, което се прочете, което азъ аргументирамъ сжщо така и което е отговоръ на друго предложение на друга теза — нма значение откъде излиза тя. Следователно, г-да народни представители, въпросътъ ще трѣбва да се постави въ цѣлата тази формална рамка, за която азъ говорихъ. Не да се страхуваме отъ несъществуващи и далечни опасности, а да премахваме опасности, които сж много близки и много непосредствени.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думага народниятъ представителъ г-нъ Еню Клянтевъ.

Еню Клянтевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ако това, което е пропуснато да се пише въ чл. 207 отъ настоящия законопроектъ, бѣше забелязано въ комисията, когато се разглеждаше тамъ законопроектътъ, нмаше да ставатъ сега тукъ, въ пленума на Народното събрание, тѣзи разгорещени спорове. Не зная защо толкова горещо се поддържа предложението да си остане текстътъ на чл. 207 тѣй, както го виждаме въ законопроекта и да не се възприема забележката, която предлага нашиятъ уважаемъ министъръ на войната. Работитѣ у насъ сѣ уреджатъ по законодателенъ редъ, и ако къмъ този членъ отъ законопроекта има тази забележка, която предлага г-нъ военниятъ министъръ, за насъ ще има едно законно положение, че Парламентътъ ще съществува и презъ време на война. Вие помнете, следъ 19 май 1934 г., когато българскиятъ народъ бѣше лишенъ отъ Парламентъ, какъвъ бѣше повикътъ въ цѣлия народъ: дайте Парламентъ! Намѣриха се хора, които да създадатъ Парламента. И днесъ, когато ние сме въ него и въ такива тежки и сложни времена заседаваме и създаваме законодателство въ една предвоенна епоха, което законодателство цели да гарантира свободитѣ, правата и сигурността на цѣлия български народъ, можете ли да възприемете това становище, да лишите българския народъ отъ Парламентъ, който е най-нуженъ въ време на война? Не помнете ли, че въ 1918 г. Парламентъ

тът реши да продължи живота си съ една година, защото бѣше невъзможно да се произведат избори? Та нима не е прѣсно въ паметта ви завчерашното решение на френския Парламент да продължи съществуването си съ две години, понеже Франция е въ война? Та нима ние трѣбва да се самоубиемъ, да убиемъ българския Парламентъ и да лишимъ българското гражданство отъ Парламента въ такива времена и да оставимъ само министритѣ да носятъ голѣмата и тежка отговорностъ? (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители, питамъ азъ: следъ 19 май 1934 г. кой стабилизира положението на тая страна? Кой оформи ония близу 2.000 решения и наредби-закони, издадени отъ Министерския съветъ отъ 19 май 1934 г. до свикването на Камарата? Не бѣше ли XXIV-то Народно събрание, което съ това извърши единъ великъ актъ на справедливостъ и даде миръ, редъ и законностъ въ страната? Та не е ли конституционно-парламентарното управление най-пригодното за нашата страна? И азъ се чудя, че днесъ се намиратъ хора въ нашата срѣда, които да казватъ, че Парламентътъ не трѣбва да съществува.

Г-да народни представители! Азъ напълно поддържамъ парламентаризма, съмъ неговъ привърженикъ, ще си остана такъв и настоявамъ, щото тая забележка, която г-нъ министрътъ на войната ни предложи, да я поддържаме и всички съ аklamация да я гласуваме и приемемъ, за да може презъ време на война да имаме Парламентъ, който да решава смѣнитѣ на българския народъ. (Ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Лазаръ Поповъ.

Лазаръ Поповъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ето единъ въпросъ, който не трѣбваше да се постави на разглеждане и разрешаване отъ XXV-то Народно събрание. На 27 май т. г. вечерта, къмъ 11½ ч., въ сѣщата тази зала единъ нашъ колега, народниятъ представител Дени Костовъ повдигна този въпросъ и направи предложение въ смисълъ, народнитѣ представители да не бждатъ освобождавани отъ военнитѣ си тежоби въ време на война. Точно тогава азъ имахъ случай въ една реплика съ този народенъ представител да му кажа — повтарямъ го и сега: не съ законъ вие ще накарате народното представителство да отбие своитѣ военни повинности и да изпълни дълга си къмъ родината. И народното представителство покри съ ржкоплѣскания тази декларация. Това значи, че въпросътъ бѣше разрешенъ, г-да народни представители, това значи, че нѣмаше нужда да се прави сега предложение нито въ единия, нито въ другия смисълъ. И азъ съмъ напълно съгласенъ съ онова, което г-нъ д-ръ Минковъ каза преди малко. Когато вие тукъ слушате едно предложение, по силата на което народното представителство се освобождава отъ военни повинности, всмѣхност поставяте въ конфликтъ мъдростта срещу чувството, сърдцето срещу разума, и въ този конфликтъ трѣбва да чуете и едната, и другата страна, безъ, обаче, да се сърдите.

Най-напредъ азъ не мога да не поздравя г-на военния министръ за това, че, на първо мѣсто, той изобщо не постави този въпросъ на разглеждане и, на второ мѣсто, че той внесе предложението да не се мобилизиратъ народнитѣ представители въ време на война, съ което военниятъ министръ желае да каже на цѣла България, че народното представителство стои надъ войската, т. е. то е суверенно.

Но, г-да народни представители, това благородно, това красиво желание, напълно, да речемъ, конституционно, възбудя у насъ сѣщо недоволства, и тѣзи недоволства азъ искамъ да изтъкна тукъ. Говоримъ за нова държава, говоримъ за новъ редъ. Хайде да поговоримъ, г-да, за новъ стилъ въ нашитѣ отношения. Стига тълкувания на конституцията, стига съ отживѣлитѣ форми, задъ които често се крие и подлостта и безчестието, стига съ ония врати, изъ които може да избѣгне изпълнението на дълга. И затова азъ казвамъ, ако тукъ би имало предложение, по силата на което ние се освобождаваме отъ своитѣ повинности, веднага ще последва второ предложение, да бждемъ задължени съ тѣхъ. Ние сме народни представители, и не само народни представители, но ние искаме да бждемъ водачи на своя народъ. А водачитѣ иматъ двойни задължения, потекли задължения, задължения въ миръ и война, потекли въ война тукъ и тамъ на фронта. И ако вие искате да бждете истински народни представители, въ такъвъ случай ще поемете върху вашия грѣбъ еднакво изпълнението на вашата велика политическа мисия като народни представители и вашия дългъ като хора, които подлежатъ на военна организация, на мобилизация въ време на война.

Ето защо, г-да народни представители, азъ желая, казвайки всичко това, да се изясни ясно и недвусмислено — не трѣбва да има никакво предложение. Моля г-на военния министръ да оттегли своето предложение.

Обаждаатъ се: А-а-а!

Лазаръ Поповъ: Въ такъвъ случай ние ще оттеглимъ нашето предложение. (Възражения) Моля! И тогава ще остане надъ нашитѣ глави и надъ нашето съзнание само едно задължение: който желае и когато желае, да иде да изпълни своя дългъ. Ето моралътъ. На този моралъ ние трѣбва да се подчинимъ.

Г-да народни представители! Азъ зная, и това ще го кажа тукъ, както го заяви и моя другаръ г-нъ д-ръ Никола Минковъ: не ние ще четемъ лекции за патриотизмъ на когото и да е, защото само оня е истински патриотъ, който е пролѣлъ кръвта си за своето отечество. Ние не можахме да продължимъ кръвта си за своето отечество, защото бѣхме деца, а нашитѣ бащи и братя се биеха на фронта. И когато вие ни правите реплика: „Ама вие не бѣхте на фронта“, азъ ще ви кажа: ние ще бждемъ на фронта и ще бждемъ тогава, когато вие най-малко очаквате. И затова възражението, че ние не трѣбва да правимъ такива декларации, ще го запазите за въ бждеще.

Г-да народни представители! Азъ моля, въ името на единството, въ името на доброто разбирателство, въ името на разума и безъ да засѣгате нашитѣ чувства, да не се прави предложение. Тогава народното представителство, както каза и г-нъ министрътъ на войната, ще бжде свободно да изпълни своя конституционенъ, своя граждански и своя водачески дългъ. (Ржкоплѣскания отъ нѣкои народни представители)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министрътъ на войната.

Министръ генералъ Теодоси Даскаловъ: Уважаеми г-да народни представители! Въ чл. 207 е казано така: (Чете) „По решение на Министерския съветъ, може да се освобождаватъ отъ явяване въ частитѣ си опредѣлени служебни и частни лица“. Мога да ви увѣря, че най-напредъ се е смѣтало да се освободятъ народнитѣ представители.

Стефанъ Караивановъ: Ние не сме служебни лица.

Единъ народенъ представител: Нито частни лица.

Министръ генералъ Теодоси Даскаловъ: Азъ ви моля да ме изслушате.

Етично щѣше да бжде, да не се поставя правителството въ положението да освобождава народнитѣ представители. И тъкмо тукъ е пропускътъ. И тъкмо защото има пропускъ, азъ правя предложение

Обаждаатъ се: Bravo!

Министръ генералъ Теодоси Даскаловъ: Не считамъ, че съ това предложение излагамъ народното представителство, затова защото най-напредъ азъ правя това предложение.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Разбира се.

Министръ генералъ Теодоси Даскаловъ: И още, защото патриотизмътъ нѣма да се прояви тукъ, а после, когато трѣбва да се отиде на фронта. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания)

Азъ вѣрвамъ на патриотизма на народното представителство и затова моля да се приеме чл. 207 съ забележката, която азъ предложихъ. (Ржкоплѣскания)

Д-ръ Иванъ Бешковъ: Следъ обясненията на г-на министра, азъ се отказвамъ да говоря.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Следъ обясненията на г-на министра останалитѣ записани оратори се отказватъ да говорятъ.

Ще гласуваме предложението, което прави г-нъ министрътъ на войната.

Които приематъ предложението на г-на министра на войната, да се постави забележката къмъ чл. 207, както се прочете отъ г-на докладчика, моля да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. (Ржкоплѣскания)

Които приематъ чл. 207, ведно съ гласуваната забележка, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 208. Демобилизацията на военните сили се заключава въ преминаването имъ въ мирновременен положение, съгласно планъ за демобилизацията.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 208, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 209. При демобилизация, мобилизираните лица се освобождаватъ отъ служба по реда, определенъ съ правилникъ.“

Демобилизираните лица пътуватъ до постоянните си мѣстожителства безплатно съ всички държавни превозни срѣдства.“ (Оживление)

Председателстващ Никола Захариевъ: Г-да! Не прилича на Народно събрание. Следъ като се гласува чл. 207, народните представители ставатъ, безъ да е гласуванъ до края цѣлиятъ законъ.

Моля, седнете по мѣстата си!

Обажда въ: Дайте почивка!

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 209, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„ Ч А С Т Ъ І V .

Глава І.

Наказателни разпореждания.

Чл. 210. Членовете на наборните комисии и контролните наборни комисии, кметовѣ, данѣчните органи и другите длѣжностни лица, които не изпълнятъ съвременно, или изпълнятъ ненапълно задълженията си, предвидени въ този законъ, се наказватъ съ глоба отъ 1.000 до 5.000 л.

Глобата се налага съ наказателно постановление отъ председателитѣ на наборните комисии или на контролната наборна комисия, или отъ началника на съответното военно окръжие. Наказателното постановление може да бѣде обжалвано предъ общитѣ сѣдилища по реда, установенъ въ книга шеста, глава V, отъ закона за наказателното сѣдопроизводство.“ (Шумъ)

Председателстващ Никола Захариевъ: Г-да! Говорите за дългъ къмъ държавата. Единъ дългъ имате въ заседателната зала, който ви моля да изпълните. Азъ правя упрекъ на тия, които разговарятъ и излизатъ преди да е гласуванъ законътъ.

Деянъ Деяновъ: Много ни се карате, г-не председателю!

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 210, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 211. Неявилитѣ се при проверката на запаса лица, както и тия, не представили за проверка добитѣка, превозните си срѣдства и др., се наказватъ съ глоба отъ 300 до 1.000 л., наложена съ наказателно постановление отъ началника на дивизионната област. Наказателното постановление може да бѣде обжалвано по реда, установенъ въ книга шеста, глава V, отъ закона за наказателното сѣдопроизводство.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 211, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 212. Офицеритѣ, подофицеритѣ и войницитѣ отъ запаса и народното опълчение, ако промѣнятъ постоянното си мѣстожителство и не поставятъ съгласно съ чл. 179 отъ този законъ, или скриятъ умишлено адреса си, се наказватъ по реда, установенъ въ чл. 210 отъ този законъ, съ глоба отъ 300 до 1.000 л., отъ началника на съответното военно окръжие.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 212, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 213. Младежитѣ, които не сѣ записали въ наборните списъци, и тия, които не сѣ явили безъ законни причини предъ наборните комисии и предъ контролните наборни комисии и не сѣ оправдали неявяването си предъ контролните наборни комисии, се наказватъ отъ околийския сѣдия съ глоба отъ 5.000 до 10.000 л., която, ако не се внесе най-късно три месеца отъ деня на налагането ѝ, се замѣня съ тъмниченъ затворъ отъ 6 месеца до 1 година.“

Законътъ за условното осѣждане не се прилага по отношение на това наказание.

Забележка 1. Ако осѣдениятъ заяви при задържането му за изтѣрпяване тъмничния затворъ, съ който е замѣнена глобата, че е готовъ да заплати и заплати последната, тогава не търпи тъмниченъ затворъ.

Забележка 2. Оправданитѣ младежи, изтѣрпѣлитѣ наказанието или платилитѣ глобата подлежатъ на ново преглеждане отъ следващата наборна комисия.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 213, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 214. Отклонилитѣ се следъ прегледа отъ наборните комисии или презъ време на отбиване военната си служба войници, ако не сѣ завърнали въ частитѣ си до навършване на 30-годишна възраст включително, независимо отъ това, колко време сѣ прослужили, освенъ наказателната имъ отговорност, се облагатъ съ воененъ данѣкъ въ двоенъ размѣръ.“

Всѣка година къмъ 15 януарий командиритѣ на войсковитѣ части изпращатъ на началницитѣ на съответните военни окръжия списъкъ на навършилитѣ 30 години, отклонили се отъ служба лица за облагане и събиране на военния имъ данѣкъ. Отклонилитѣ се отъ служба, взети на служба съ облекчение, губятъ право на облекчение.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 214, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Глава ІІ.“

Последни разпореждания.

„Чл. 215. Считатъ се за освободени отъ служба въ мирновременитѣ части и отъ воененъ данѣкъ:

а) лицата, които на 28 мартъ 1922 г. сѣ навършили 30-годишна възраст включително, и

б) лицата, които, на основание съществуващитѣ закони до влизане въ сила на този законъ, сѣ освободени отъ трудова служба по силата на нѣкои специални закони, или сѣ отслужили или откупили трудовата си служба и сѣ изплатили или продължаватъ да изплащатъ военния си данѣкъ.“

Забележка 1. Невлизашитѣ въ горните категории лица, неотслужили трудовата си служба, но навършили 30-годишна възраст включително, ако не сѣ навършили 47-годишна възраст включително, се викатъ на служба въ трудовитѣ войски за срокъ отъ 8 месеца, следъ изслужване на които се счита, че сѣ изпълнили задълженията си по носене военната служба въ мирновременитѣ части.

Сѣщитѣ могатъ да откупятъ горното си задължение по реда и размѣра, определенъ въ законитѣ, действащи до този законъ.

Забележка 2. Лицата, обложени съ воененъ данѣкъ до влизането въ сила на този законъ, плащатъ данѣка си по определенитѣ вече размѣри.

Забележка 3. По размѣра на чл. 94 се облагатъ съ воененъ данѣкъ и всички лица, които по разни причини не сѣ били обложени досега.“

Председателстващ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 215, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„Чл. 216. Лицата, неуредили задълженията си по този законъ, не могатъ да бѣдатъ назначавани на държавна, автономна, общинска, обществена служба и на служба въ частни предприятия.“

Забележка. За обществени учреждения по този закон се считат всички видове кооперации, търговски дружества като акционерни, командитни, събирателни, с ограничена отговорност и други сдружавания, разни професионални организации, сдружаванията с идеална цел и други.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 216, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Коста Божилов: Искам да направя предложение.

Обажда се: Членът се прие.

Коста Божилов: Г-н министърът даде съгласието си.

Председателстващ Никола Захариев: Г-н Коста Божилов прави предложение, въ чл. 216 да се заличат думите: „и на служба въ частни предприятия.“

Обажда се: Членът се прие.

Коста Божилов: Искам думата.

Председателстващ Никола Захариев: Г-н Божилов! Чл. 216 го гласувахме.

Александър Каранетров: Безпредметно е това предложение. Членът се прие.

Министър генерал Теодоси Даскалов: По искане на г-н Коста Божилов аз направих декларация, която позволява да бъдат приемани на работа всички, с цел да могат да изкарват прехраната си и да плащат данъка си.

Председателстващ Никола Захариев: Вашето искане, г-н Божилов, е прието. Вие нищо ново не внасяте.

Обажда се: Изясни се въпросът. Г-н министърът направи декларация.

Председателстващ Никола Захариев: Продължавайте, г-н докладчик!

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 217. Право да откриват и поддържат открити вече занаятчийски и др. работилници и индустриални предприятия и да упражняват свободни професии имат само тия български поданици, които сж изправни по този закон.“

Нарушителитъ се наказват отъ началника на военното окръжие съ постановление, по реда, установенъ въ чл. 210 на този законъ, съ глоба отъ 1.000 до 5.000 л.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 217, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: (Чете)

„Чл. 218. Неслужилитъ въ мирновременитъ части, но години за военна служба, ненавършили 47-годишна възраст включително, се причисляват въ запаса на действащата войска, или въ народното опълчение, съответно на набора си по установения редъ и могатъ да се викатъ на временно обучение на срокъ, определенъ съ постановление на Министерския съветъ, по цѣли набори.“

Отслужилитъ и тия които ще отслужватъ по този законъ военната си служба въ трудовитъ войски, сжщо така могатъ да се викатъ на временно обучение.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 218, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: Комисията предлага следния новъ

Чл. 219. (Чете) „Времето, изслужено въ военнитъ сили отъ заваренитъ на служба съ този законъ въ тѣзи сили: трудови офицери, трудови подофицери, капелмайстори, шеф-диригента и диригента на Царския воененъ симфониченъ оркестъръ, като такова, служи за попълване броя на действително изслуженитъ години за добиване право за пенсия, както и за увеличение размѣра на пенсията, така и за получаване премия следъ прослужване 25 години и повече честна и безукоризнена служба.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 219, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: Чл. 219 става чл. 220. (Чете)

„Чл. 220. За прилагане на частъ II на този законъ ще се изработи правилникъ, утвърденъ съ указъ.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 220, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Иван Вазов: Чл. 220 става чл. 221. (Чете)

„Чл. 221. Този законъ отмѣнява:

Законъ за устройството на войската и пограничната стража въ българското царство отъ 26 априлъ 1921 г.

Законъ за попълване войската, пограничната стража и жандармерията съ доброволци (войници, граничари и жандарми), подофицери и офицери отъ 16 февруарий 1923 г.

Законъ за военния данък отъ 25 августъ 1937 г.

Постановленията на закона за трудовата повинность отъ 5 юний 1920 г. и измѣнения му, които противоречатъ на този законъ.

И всички постановления въ други закони, наредби и правилници, които противоречатъ на този законъ.“

Въ първата алинея датата „26 априлъ 1921 г.“ става „29 мартъ 1923 г.“ Въ втората алинея датата „16 февруарий 1923 г.“ става „4 априлъ 1923 г.“ Въ четвъртата алинея датата „5 юний 1920 г.“, става „14 юний 1920 г.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 221, съ докладванитъ промѣни, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законътъ за военнитъ сили е приетъ окончателно. (Всички министри и народни представители ставатъ прави и ръкоплѣскатъ)

Министър генерал Теодоси Даскалов: Благодаря още веднажъ, г-да, за изказаната така спонтанно привързаност и любовъ къмъ войската. (Бурни и продължителни ръкоплѣскания и гласове: „Да живѣе армията!“ Викове „Ура!“)

Надѣвамъ се, че войската ще отговори достойно на тая ваша привързаностъ къмъ нея и ще изпълни дълга си при всички обстоятелства. (Ръкоплѣскания)

Председателстващ Никола Захариев: Давамъ половинъ часъ отдихъ.

(Следъ отдиха)

Председателстващ Никола Захариев: (Звъни) Заседанието продължава.

Постѣпили сж:

Отъ Министерството на финанситъ — законопроектъ за извършенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на фонда „Обществени осигуровки“ за 1940 бюджетна година въ размѣръ 30.000.000 л.

Отъ сжщото министерство — предложение за забраняване износа на нѣкон стоки и за разрешаване износа на други такива.

Отъ сжщото министерство — предложение за разрешаване износа на 5.000 тона фий на зърна.

Отъ Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве — предложение за освобождаване отъ отговорностъ и за окончателно отчитане по отчета за 1919/1920 финансова година, за времето отъ 1 февруарий до 31 мартъ 1920 г., бившия бирникъ на Петричката градска община Тома Заховъ.

Отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда — законопроектъ за осигуряване на умствени работници.

Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Моля, ако е възможно, да се разгледатъ всички извънредни бюджети, посочени въ дневния редъ, въ точки 14, 15, 18, 19, 20 и 21, понеже има много бѣрзи въпроси, свързани съ гласуването на тия бюджети.

Значи, да се пререди дневниятъ редъ, като пристѣпимъ къмъ разглеждането на точки 14, 15, 18, 19, 20 и 21.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ това предложение на г-на министра на финанситъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Маринъ Тютюнджиевъ: Ако може, да се разгледа точка 12. За една минута ще мине.

Министъръ Добри Божиловъ: Законопроектътъ за допълнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ?

Маринъ Тютюнджиевъ: Да.

Министъръ Добри Божиловъ: И безъ това ще мине.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Пристъпваме къмъ точка тринадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за трудовия договоръ.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за трудовия договоръ.

Г-да народни представители! При случаитѣ на поставяне страната или частъ отъ нея въ военно положение, както и при извънредни събития, които биха застрашили нормалния стопански животъ, става необходимо известно положение въ закона да се нагодятъ по начинъ, който да дава възможностъ най-бързо да се разрешаватъ възникнали въ момента въпроси въ връзка съ регламентиране заплащането труда на работницитѣ. Съ предлаганото допълнение въ § 1 отъ настоящия законопроектъ се постига това опростяване по отношение процедирането при одобряване тарифата за най-низкитѣ заплати на работницитѣ, като се премахва положението да се изисква предварително мнение отъ съответнитѣ търговско-индустриални камари и отъ заинтересуванитѣ професионални организации, учреждения и лица.

Съ § 2 на проекта се прибавятъ къмъ чл. 70 две нови алинеи. Съ първата отъ тѣхъ се предвижда същиятъ редъ за събиране на глобитѣ, какъвто е установенъ въ другитѣ закони за защита на труда.

За обезпечаване събирането на наложенитѣ глоби при случаитѣ, когато предприятието е дружество, необходимо е да се създаде солидарна отговорностъ по отношение на дружеството и физическото лице, което има качеството на работодателъ въ същото дружество. Това се постига съ втората нова алинея.

Съ предложената забележка къмъ същия членъ се засилватъ наказателнитѣ санкции за нарушенията на закона, извършени въ време на военно положение въ страната. Изключителнитѣ условия, въ които военното положение ще постави страната, налагатъ по-чувствително увеличение на наказателнитѣ санкции, за да може да се постигне по-ефикасно приложението на закона.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за трудовия договоръ.

§ 1. Къмъ чл. 21 се прибавя следната забележка:

При военно положение въ цѣлата страна или въ отдѣлни области, а също и при извънредни събития, които биха застрашили нормалния стопански животъ на страната, министърътъ на търговията, промишлеността и труда може да сезира Министерския съветъ съ докладъ за одобрение тарифа за най-низкитѣ заплати на работницитѣ, безъ да съ взети мненията на посоченитѣ въ чл. 21 мѣста и лица.

§ 2. Къмъ чл. 70 се прибавятъ следнитѣ нови алинеи: Глобитѣ се събиратъ по реда за събиране прѣжитѣ данъци.

Ако предприятието е държавно, задължението за плащане глобитѣ е солидарно по отношение на дружеството и физическото лице, което има качеството на работодателъ въ това дружество.

Къмъ същия членъ се прибавя следната забележка: При военно положение нарушителитѣ се наказватъ за пръвъ пътъ съ глоба до 25.000 л., а при повторение — съ глоба до 50.000 л., като постановленията, съ които се налага глоба до 5.000 л., съ окончателни и не подлежат на обжалване.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за трудовия договоръ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Спешностъ!

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ предложението на г-на министра на финанситѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение наредбата-законъ за трудовия договоръ.

§ 1. Къмъ чл. 21 се прибавя следната забележка:

При военно положение въ цѣлата страна или въ отдѣлни области, а също и при извънредни събития, които биха застрашили нормалния стопански животъ на страната, министърътъ на търговията, промишлеността и труда може да сезира Министерския съветъ съ докладъ за одобрение тарифа за най-низкитѣ заплати на работницитѣ, безъ да съ взети мненията на посоченитѣ въ чл. 21 мѣста и лица.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Къмъ чл. 70 се прибавятъ следнитѣ нови алинеи: Глобитѣ се събиратъ по реда за събиране прѣжитѣ данъци.

Ако предприятието е държавно, задължението за плащане глобитѣ е солидарно по отношение на дружеството и физическото лице, което има качеството на работодателъ въ това дружество.

Къмъ същия членъ се прибавя следната забележка:

При военно положение нарушителитѣ се наказватъ за пръвъ пътъ съ глоба до 25.000 л., а при повторение — съ глоба до 50.000 л., като постановленията, съ които се налага глоба до 5.000 л., съ окончателни и не подлежат на обжалване.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка четиринадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на строежитѣ за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 210.000.000 л.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на строежитѣ за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 210.000.000 л.

Г-да народни представители! Съ заема отъ 210.000.000 л. на Главната дирекция на строежитѣ, който се разреши съ специаленъ законъ, предстои да се извършатъ следнитѣ работи:

1) да се набавятъ необходимитѣ обтѣкло и обща на техническия персоналъ и прислужницитѣ;

2) да се доставятъ резервни части на машинитѣ, съчива, уреди, горивни и смазочни материали, желѣзни варели и др.;

3) купуване, поддържане и осигуровка на превознитѣ сръдства и купуване храна, подковаване и лѣкуване на добитѣка;

4) за направа пътища съ трайна и обикновена настилка, както и за подобрене на старитѣ пътища и тѣхнитѣ съоружения.

Пѣтищата, за които ще бѣдатъ употребени тѣзи кредити, съ изброени въ пѣтната програма, предметъ на чл. 10 отъ наредбата-законъ за пѣтищата, въ връзка съ чл. 9 отъ същия законъ.

Ето защо, за да се извършатъ изложенитѣ по-горе работи, моля ви да разгледате предложението ви законопроектъ и го приемете.

Министъръ на финанситѣ: Добри Божиловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на строежитѣ за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 210.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Главната дирекция на строежитѣ за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 210.000.000 л., който се

разпределя по параграфи, съгласно с приложената подробна таблица.

Чл. 2. Разходите по този извънреден бюджетен кредит да се покрият с постъпленията от заема, сключен от Българската земеделска и кооперативна банка, въз основа на закона, обнародван в „Държавен вестник“, брой . . . , от 1940 г.

ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

по извънредния бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на строежите за 1940 бюджетна година.

§	Наименование на разходите	Искани кредити лева
1.	Облѣкло и обуца на техническия персонал и прислужниците	500.000
2.	Сонди, помпи, инструменти и съчета; машини за изпитване пътни материали, уреди и др.; валяци, камioni, взривни материали; горивни и смазочни материали за машините и др.; специални машини и уреди — купуване, поддържане, превоз; палатки, маси, столове, казани и др. по таблици, одобрени с заповѣд от министра; знакове за платена пътна такса	8.000.000
3.	Превозни средства: купуване, поддържане и осигуровка; добитък — купуване, храна, подковаване и лѣкуване	1.000.000
4.	Направа, поправка и поддържане на пътищата, мостове, кантонерските домове и др. съоръжения; изплащане предприятия с сключени договори през настоящата и минали години.	
A.	За пътищата, изброени в програмата, предмет на чл. 10 от наредбата-закон за пътищата	133.700.000
B.	За останалите пътища, съгласно с чл. 9 от същата наредба-закон	66.800.000
	Всичко	210.000.000

Забележка. За изплащане доставката на бетоново и фасонно жѣлѣзо за строежите в страната може временно да се използват свободните кредити по разните параграфи най-късно до края на 1940 бюджетна година и то до размер на 60.000.000 л.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат на първо четене законопроекта за извънреден бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на строежите за 1940 бюджетна година, в размер на 210.000.000 л., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Добри Божилов: Спешност!

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат предложението на г-на министра на финансите да се даде спешност на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчев: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за извънреден бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на строежите за 1940 бюджетна година, в размер на 210.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на строежите за 1940 бюджетна година, в размер на 210.000.000 л., който се разпределя по параграфи, съгласно с приложената подробна таблица.

ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

по извънредния бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на строежите за 1940 бюджетна година.

§	Наименование на разходите	Искани кредити лева
1.	Облѣкло и обуца на техническия персонал и прислужниците	500.000
2.	Сонди, помпи, инструменти и съчета; машини за изпитване пътни материали, уреди и др.; валяци, камioni, взривни материали; горивни и смазочни материали за машините и др.; специални машини и уреди — купуване, поддържане, превоз; палатки, маси, столове, казани и др. по таблици, одобрени с заповѣд от министра; знакове за платена пътна такса	8.000.000
3.	Превозни средства: купуване, поддържане и осигуровка; добитък — купуване, храна, подковаване и лѣкуване	1.000.000
4.	Направа, поправка и поддържане на пътищата, мостове, кантонерските домове и др. съоръжения; изплащане предприятия с сключени договори през настоящата и минали години.	
A.	За пътищата, изброени в програмата, предмет на чл. 10 от наредбата-закон за пътищата	133.700.000
B.	За останалите пътища, съгласно с чл. 9 от същата наредба-закон	66.800.000
	Всичко	210.000.000

Забележка. За изплащане доставката на бетоново и фасонно жѣлѣзо за строежите в страната може временно да се използват свободните кредити по разните параграфи най-късно до края на 1940 бюджетна година и то до размер на 60.000.000 л.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат заглавие и чл. 1 на законопроекта, заедно с подробната таблица, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчев: (Чете)

Чл. 2. Разходите по този извънреден бюджетен кредит да се покрият с постъпленията от заема, сключен от Българската земеделска и кооперативна банка, въз основа на закона, обнародван в „Държавен вестник“, брой . . . , от 1940 г.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка петнадесета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за разрешаване извънреден бюджетен кредит по бюджета на фонда „Подобрение условията за лѣкуване и работа в клиниките и институтите на медицинския факултет при Софийския университет“ за 1940 бюджетна година.

Докладчикъ Стамо Колчев: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за извънреден бюджетен кредит по бюджета на фонда за „Подобрение условията за лѣкуване и работа в клиниките и институтите на медицинския факултет при Софийския университет“ за 1940 бюджетна година, в размер на 6.500.000 л.

Г-да народни представители! Известни ви са нуждите от помещения за хирургическа пропедевтическа клиника при Александровската болница под ведомството на Министерството на народното просвещение. За задоволяване на тези нужди се гласува специален закон за заем от 21.000.000 л.

Съгласно постановленията на закона за този заем, през настоящата бюджетна година следва да се разходват 6.500.000 л., за която цел въ представям законопроект и ви моля, г-да народни представители, да го гласувате.

Гр. София, май 1940 г.

Министър на финансите: Д. Божилов

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване извънреден бюджетен кредит по бюджета на фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“ за 1940 бюджетна година.

Чл. 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредитъ за 1940 бюджетна година, по бюджета на фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“, въ размѣръ на 6.500.000 л., който ще се използва за постройка на хирургическа пропедевтическа клиника при Александровската болница.

Чл. 2. Разходитѣ по тоя извънреден бюджетен кредитъ да се покриятъ отъ разрешения заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка на фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“, съгласно закона, обнародванъ въ „Държавен вестникъ“, брой 72, отъ 29 мартъ 1940 г., въ форма на авансова лихвена текуща смѣтка въ размѣръ на 21.000.000 л.

ТАБЛИЦА

за извънреден бюджетен кредитъ по фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“ за 1940 бюджетна година.

§	Наименование на приходитѣ	Предвиждатъ се за 1940 б. г. лева
1.	Отъ заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка (подъ формата на авансова текуща лихвена смѣтка) . . .	6.500.000
	Всичко . .	6.500.000

§	Наименование на разходитѣ	Разрешени извънредни кредити за 1940 б. г. лева
2.	За изплащане разходитѣ по постройка на пропедевтическа хирургическа клиника: груби работи, измазване, дърводѣлски работи, електрическа и водопроводна инсталации, канализация и др.	6.500.000
	Всичко . .	6.500.000.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ на първо четене законопроекта за разрешаване извънреден бюджетен кредитъ по бюджета на фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“ за 1940 бюджетна година, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: По спешностъ!

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ предложението на г-на министра за спешностъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрешаване извънреден бюджетен кредитъ по бюджета на фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при „Софийския университетъ“ за 1940 бюджетна година.

Чл. 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредитъ за 1940 бюджетна година, по бюджета на фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“, въ размѣръ на 6.500.000 л., който ще се използва за постройка на хирургическа пропедевтическа клиника при Александровската болница.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Разходитѣ по тоя извънреден бюджетен кредитъ да се покриятъ отъ разрешения заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка на фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“, съгласно закона, обнародванъ въ „Държавен вестникъ“, брой 72, отъ 29 мартъ 1940 г., въ форма на авансова лихвена текуща смѣтка въ размѣръ на 21.000.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

ТАБЛИЦА

за извънреден бюджетен кредитъ по фонда за „Подобрене условията за лѣкуване и работа въ клиникитѣ и институтитѣ на медицинския факултетъ при Софийския университетъ“ за 1940 бюджетна година.

§	Наименование на приходитѣ	Предвиждатъ се за 1940 б. г. лева
1.	Отъ заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка (подъ формата на авансова текуща лихвена смѣтка) . . .	6.500.000
	Всичко . .	6.500.000

§	Наименование на разходитѣ	Разрешени извънредни кредити за 1940 б. г. лева
2.	За изплащане разходитѣ по постройка на пропедевтическа хирургическа клиника: груби работи, измазване, дърводѣлски работи, електрическа и водопроводна инсталации, канализация и др.	6.500.000
	Всичко . .	6.500.000.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ таблицата, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка осемнадесета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за извънреден бюджетен кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 60.000.000 л.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за извънреден бюджетен кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 60.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредитъ по бюджета на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството за 1940 бюджетна година, въ размѣръ на 60.000.000 л., за постройка на сгради за гимназии и други институти, подведомствени на Министерството на народното просвѣщение, а също и за откупване на мѣста, постройка на инсталации и за обзавеждане на поменатитѣ гимназии и институти.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Разходитѣ по тоя извънреден бюджетен кредитъ да се покриятъ съ часть отъ постѣпленията отъ заема 150.000.000 л., сключенъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка и отъ фондъ „Даровити деца и младежи“, за тази цель.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка деветнадесета от дневния редъ.

Второ четене на законопроекта за извънреден бюджетен кредит по бюджета на „Здравния фондъ по членове 243 и 244 отъ закона за народното здраве“ за 1940 бюджетна година, въ размъръ на 15.000.000 л.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за извънреден бюджетен кредит по бюджета на „Здравния фондъ по членове 243 и 244 отъ закона за народното здраве“ за 1940 бюджетна година, въ размъръ на 15.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредит по бюджета на „Здравния фондъ“ за 1940 бюджетна година, въ размъръ на 15.000.000 л., който се разпределя по параграфи, съгласно съ приложената подробна таблица.

ПОДРОБНА ТАБЛИЦА

§	Наименование на разходитъ	Искани кредити за 1940 г. л. в а
1	а) За строеж на общински здравни домове или за подпомагане общинни за построяване общински здравни домове — съгласно закона за разрешаване сключването на заема за здравни нужди („Държавен вестникъ“, брой . . . , отъ . . . 1940 г.).	11.000.000
	б) За извършване оздравителни работи за борба съ маларията, или за подпомагане общини, водни синдикати, както и други държавни служби, които извършватъ подобенъ видъ работи — съгласно закона за разрешаване сключването на заемъ за здравни нужди („Държавен вестникъ“, брой . . . , отъ . . . 1940 г.).	4.000.000
	Всичко . . .	15.000.000

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1, заедно съ подробната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Разходитъ по тоя извънреден бюджетен кредитъ да се покриятъ съ постъпленията отъ заема, сключенъ отъ фонда „Обществени осигуровки“, въ размъръ на 15.000.000 л., възъ основна на закона, обнародванъ въ „Държавен вестникъ“, брой . . . , отъ . . . 1940 г.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Точка двадесета отъ дневния редъ:

Докладъ на бюджетарната комисия по бюджета за проучване на природнитъ богатства.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„БЮДЖЕТОПРОЕКТЪ

за прихода за проучване на подземнитъ богатства.

§	Наименование на приходитъ	Действителни разходи по бюджета за			Предвидени на постъп. презъ 1939 г.	Предвидени на постъп. презъ 1940 г.	Предвидени на постъп. презъ 1940 г. по бюджета на година л. в а
		1936 г.	1937 г.	1938 г.			
1	Вноска отъ държавнитъ мини „Перникъ“ въ специалната смѣтка въ Българската земедѣлска и кооперативна банка, съгласно членове 1 и 3 отъ закона за набавяне срѣдства за проучване природнитъ богатства („Държавен вестникъ“, брой 96, отъ 30 априль 1940 г.) . . .	—	—	—	—	—	17.000.000
	Всичко . . .	—	—	—	—	—	17.000.000

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Разходи.

Дирекция на природнитъ богатства — отдѣление за минни и геоложки проучвания. . .

А. Лични възнаграждения.

§ 1. Заплати за личния съставъ (Вижъ обяснителната таблица) 130.000

ОБЯСНИТЕЛНА ТАБЛИЦА

за разходитъ на личния съставъ за проучване на природнитъ богатства.

§	Брой на служители	Наименование на длѣжноститъ	Месечна заплата едному	Годишна заплата едному	Предвидъ да се кредитъ за всички за 6 месеца
1	1	Домакинъ-касиеръ	2.670		33.120
	2	Прислужници	1.380		33.120
	3	Чистачи	800		38.400
		Всичко			104.640
		А за 8 месеца			69.760
		За повишение			11.520
		За повишение на основнитъ месечни заплати, съгласно чл. 5 отъ закона за бюджета на държавата за 1940 г. . .			2.400
		Всичко			83.680
		12.5% за пенсии			10.460
		7.5% за пенсионния фондъ — чл. 38, буква „и“, отъ закона за пенситъ			6.286
		8% данѣкъ-занятие			6.694
		5% върху данѣкъ-занятие за фонда „Обществени бедствия“			335
		Всичко			108.455
		Намаление, съгласно членове 5 и 6 отъ закона за бюджета за 1935 г.			4.455
		Всичко по § 1			103.000

Въ таблицата комисията направи следнитъ измѣнения:

Месечната заплата на домакинъ-касиера отъ 2.670 л. се увеличава на 3.000 л., годишната — отъ 33.120 л. на 36.000 л. Чистачитъ отъ 3 ставатъ 4. Всичко по § 1 кредитътъ отъ 104.640 л. се увеличава на 107.620 л. Кредитътъ за 8 месеца отъ 69.760 л. се увеличава на 71.680 л. Кредитътъ за повишение отъ 11.520 л. се намалява на 9.600 л.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 1, заедно съ промѣнитъ въ обяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 2. Пътни и дневни за командировки на длѣжностни и частни лица 500.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 3. За медикаменти, лѣкарства, превър-
зочни материали и помощи за лѣкуване
на заболяли работници по проучванията,
както и помощ по членове 70 и 71 отъ
закона за държавните служители 50.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Б. Веществени разходи.

„§ 4. Геоложки, геофизически и монтани-
стически (сондажни и подземни) проуч-
вания на медни, желѣзни, въглищни и
други залежи въ Панагюрско, Ямбол-
ско, Елховско, Бургаско, на концесия
„Спасение“ — Бръзничко, и другаде,
както и за надници на техници, работ-
ници и доставка на материали 4.000.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 5. Геоложки, геофизически и монтани-
стически проучвания за петролъ, солъ и др.
подобни залежи, както и за надници на
техници и работници и доставка на мате-
риали 5.000.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 6. Доставка на машини, сондажни апар-
атури, резервни части, уреди, съоръжения,
борни корони и части за тѣхъ и др. части
за машинитѣ и апаратуритѣ, необходими
за проучванията 4.350.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 7. Постройка за сгради и др. инвестиции
къмъ проучвателнитѣ работи и набавяне
издръжки на превозни сръдства, необ-
ходими за проучванията 250.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 8. Обзавеждане петро-химичната лабора-
тория съ необходими уреди, апарати и
инструменти, необходими необходимитѣ кон-
сумативни материали, химикали и др. за
сѣщата 450.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 9. Набавяне на научно-технически книги,
пособия и подвързия 75.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 10. Уредба на минно-геологически музей . 25.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 11. Издаване годишникъ, хонораръ за на-
учни статии и трудове въ годишника . . 60.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 12. Канцеларски материали: пишущи ма-
шини, амбалажни материали, опаковка и
разходи по експедицията, чертожни мате-
риали, хелиографни копия, пощенски,
телеграфни и телефонни такси. . . . 100.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 13. Мебели и покѣщнина. . . . 50.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 14. За възстановяване кредититѣ, израз-
ходвани по § § 19 и 20 отъ бюджета на
Министерството на търговията, промиш-
леността и труда за 1939 г., за проучва-
нията презъ 1940 бюджетна година до
влизането въ сила на настоящия бюд-
жетъ, както и за изплащане на задълже-
ния — за доставени и неизплатени мате-
риали и изработени надници презъ 1939
г. и 1940 г. . . . 1.787.000 л.“

ТАБЛИЦА

за разпредѣляне кредита по § 14 за изплащане неизплатени
задължения, поети и неизплатени презъ 1939 г.

1. Веществени разходи.	409.884
2. Неизплатени надници	11.732
Всичко	421.116 л. “

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 14, заедно съ таблицата, моля, да вдигнатъ рѣка.
Мнозинство, Събралието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„§ 15. Запазенъ фондъ 200.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Пристъпваме къмъ точка двадесетъ и първа отъ днеш-
ния редъ:

**Второ четене на законопроекта за бюджета за проучване
на природнитѣ богатства за 1940 г.**

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за бюджета за проучване на природнитѣ богатства за
1940 г.

Чл. 1. Разрешава се на министра на търговията, про-
мишлеността и труда, съгласно съ закона за набавяне
сръдства за проучване на природнитѣ богатства („Държа-
венъ вестникъ“, брой 96, отъ 30 априль 1940 г.) да израз-
ходва сумата 17.000.000 л. за проучване на природнитѣ
богатства, съгласно таблицата къмъ настоящия законо-
проектъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнози-
нство, Събралието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. За покриване разходите по чл. 1 отъ настоя-
щия законопроектъ държавнитѣ мини „Перникъ“ да вне-
сатъ 17.000.000 л. по специална сѣтка на името на ми-
нистра на търговията, промишлеността и труда въ Бъл-
гарската земеделска и кооперативна банка (членове 1 и 3
отъ закона за набавяне сръдства за проучване на природ-
нитѣ богатства — „Държавенъ вестникъ“, брой 96, отъ
30 априль 1940 г.)“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-
матъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Които сж съгласни да разгледаме сега точка дванадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ.

Г-да народни представители! Съ алинея първа, буква „в“, на чл. 110 отъ закона за горитѣ се забранява безусловно пашата на всѣкакъвъ добитѣкъ въ издѣнковитѣ насаждения, докато достигнатъ 2½ метра. Казаната норма за височината наистина е необходимо да се спазва, когато въ низкостѣбленитѣ насаждения се пускатъ на паша кози или едъръ добитѣкъ. Обаче тя може да бѣде по-малка — до 1½ метра, когато се отнася за паша на овци или свини. Следователно, съ сегашния текстъ на буква „в“ отъ алинея първа на чл. 110 отъ закона за горитѣ, безъ да е необходимо, се налага значително ограничение на пашата на овцетѣ и свинитѣ. Съ огледъ на поминѣка на населението е желателно това ограничение да се отстрани. Това се постига съ предложеното измѣнение на алинея първа, буква „в“, отъ чл. 110 на закона за горитѣ.

Освенъ това, въ алинея втора на сѣщия членъ отъ закона за горитѣ не сж далени отдѣлни норми за броя на добитѣка, който може да се допуска въ високопланинскитѣ пасища и въ горскитѣ поляни съ площъ надъ 500 декара. Нормитѣ въ сѣщата алинея, предвидени за паша въ горитѣ — за всѣка коза или глава едъръ добитѣкъ най-малко по 10 декара, а за всѣка овца, свиня и други — два декара, за високопланинскитѣ пасища и голѣмитѣ горски поляни могатъ да бѣдатъ значително по-малки, тъй като тревното производство на тѣзи пасища и поляни е по-голѣмо. Независимо отъ това, особено въ високопланинскитѣ пасища, добитѣктѣ остава на паша сравнително късо време. Съ предлаганото допълнение се цели да се постигне намаление на въпроснитѣ площни норми. Това води къмъ безвредно увеличение на броя на добитѣка, който може да се пуска на паша въ високопланинскитѣ пасища и голѣмитѣ горски поляни. По този начинъ сѣщо така ще се постигне известно подобрене на поминѣка на населението.

Какъ ви представямъ приложения законопроектъ за тази целъ, моля ви, г-да народни представители, да го разгледате и приемете.

Гр. София, 15 май 1940 г.

Министъръ на земедѣлието и държавнитѣ имоти:

Ив. Багряновъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ.

Параграфъ единственъ. Въ алинея първа, буква „в“, следъ думитѣ: „височина 2½ м.“ се добавятъ думитѣ: „— за кози и едъръ добитѣкъ и 1½ м. — за овци и свини“.

Алинея втора се допълва както следва: „За високопланинскитѣ пасища и полянитѣ надъ 500 декара се гледа, щото за всѣка коза или глава едъръ добитѣкъ да има най-малко по 2 декара, а за всѣка овца или свиня — по 1½ декара“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Симеонъ Андреевъ.

Симеонъ Андреевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Отправиха ми се упрѣци, че вземамъ думата по този законопроектъ, и, защото нѣмало време, да съмъ се откажелъ. Обаче азъ смѣтамъ, че този законопроектъ е единъ отъ най-важнитѣ за скотовѣдството въ нашата страна, въ която има много скотовѣдни райони, какъвто е и моятъ.

Проектътъ, който ни се предлага за измѣнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ, като начало е много добъръ, защото се намалява височината на издѣнковитѣ насаждения за пашата на овцетѣ и свинетѣ отъ 2½ м. на 1½ м., а за козитѣ остава нормата 2½ м. Обаче азъ констатирамъ, че това желание, което г-нъ министърътъ на земедѣлието е вложилъ въ този законопроектъ, властитѣ не го изпъл-

няватъ и саботиратъ пашата по различни начини. Тѣ намиратъ възможности да не допускатъ пашата не само въ издѣнкови насаждения до 2½ м., а да не я допускатъ дори и въ гори високи по 25 м.

Това тѣ постигатъ по различни начини. Напримѣръ, щомъ като нормата е определена на 2½ м., лесничетѣ чакатъ и най-малкитѣ подрастъци въ пасищата да стигнатъ до 2½ м., за да разрешатъ пашата, а презъ това време другитѣ дървета израстватъ до 5 м., малкитѣ се задущаватъ и не могатъ да израстватъ повече. И сега, когато нормата се намалява на 1½ м., тѣ ще поставятъ по сѣщия начинъ и пакъ нѣма да допускатъ пашата.

Но използватъ се и други начини, за да се прѣчи на пашата, напримѣръ, чрезъ залесяването. Нашитѣ лесничейства, понеже нѣматъ бригади за залесяването, използватъ отпустнатитѣ кредити за залесяване сами, и ако отидете да провѣрите кѣде става залесяването и кѣде се употребяватъ тѣзи кредити, азъ съмъ увѣренъ, че нѣма да намѣрите тѣхната смѣтка. Ето, напримѣръ, какво става въ „Лонгоза“. Въ районитѣ, кѣдето пашата е разрешена и кѣдето има дървета по 5 м., тѣ изсичатъ нѣкоя поляна, следъ това я залесяватъ и казватъ: „Пашата е забранена!“ Или пъкъ, пакъ използвайки този кредитъ, лесничетѣ нареждатъ тукъ да се изкопае една дупка, тамъ да се засади една фиданка и пакъ забраняватъ пашата. Тѣй че, при сегашното положение, пашата фактически не се разрешава.

Съ тия нѣколко думи азъ отправямъ апелъ къмъ г-на министра на земедѣлието да вземе подъ внимание това обстоятелство и да следи, какъ се изразходватъ кредититѣ за залесяване отъ лесничетѣ и кѣде се залесява, дали тамъ, кѣдето трѣбва, или залесяването се използва само, за да се забранява пашата.

Искамъ да се спра и на друго положение. Въ „Лонгоза“ и „Коджа-балканъ“ пашата е забранена и въ най-голѣмитѣ гори, които приличатъ на джунгли, защото тамъ има елени. А Камчия, като придойде, прави голѣми пакости. Особено тази година, когато рѣката придойде, елениѣ излѣзоха отъ гората и нападнаха овошнитѣ градини на мѣстното население, което очаква отъ градинитѣ своята прехрана. Има много оплаквания и протести отъ населението, но, въпрѣки това, досега никой не имъ е обърналъ внимание. И ако отидете при тѣзи хора, тѣ ще ви кажатъ: „Въ тази страна нѣма властъ, нѣма държава, която да разреши този въпросъ“. Отъ тия елени има загуби надъ 3 милиона лева и, въпрѣки това, заради тѣхъ забраняватъ пашата, макаръ че тамъ ръсътъ на дърветата е 10 м. Тѣзи елени се държатъ за красотата. Азъ разбирамъ, че всѣки трѣбва да поддържа красотата, но красотата на гладенъ стомахъ не може да има. Ето по какви начини се забранява пашата. Затова азъ искахъ да взема думата по този законопроектъ и да обърна по-сериозно внимание на г-на министра на земедѣлието.

Освенъ това, моля, това намаление на нормата отъ 2½ м. на 1½ м. да се отнася само за овцетѣ, а за свинетѣ да се премахне това ограничение, тъй като тѣ не сж вредни, а, напротивъ, сж полезни, особено за сѣчищата. Това се отнася особено за шуменската черна свиня. Азъ съмъ говорилъ съ лесничей, които сж били въ странство и които ми казаха, че тамъ хората търсятъ и дори плащатъ да се пускатъ свине въ горитѣ, защото тѣ сж своята паша почистватъ горитѣ и по такъвъ начинъ водата не се изтича. Свинетѣ сж много полезни за тия сѣчища, особено за стрѣмнитѣ мѣста. Ако се разреши така този въпросъ, както азъ предлагамъ, ще има паша за свинетѣ въ много бедни краища, и скотовѣднитѣ ще могатъ по-лесно да развиватъ своето скотовѣдство, за да подпомогнатъ стопанството си.

Тѣзи бѣха главнитѣ въпроси, на които искахъ да се спра. И понеже се бърза и всички искатъ много да не говоримъ, защото времето е кратко, азъ заявявамъ, че ще гласувамъ тоя законопроектъ, като моля г-на министра на земедѣлието да обърне внимание на тия нѣща, за които говорихъ, и по такъвъ начинъ да се подпомогне нашето земедѣлско население. (Рѣжоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Иванъ Багряновъ: Моля, ако е възможно, този законопроектъ да се приеме по спешностъ и на второ четене.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат предложението на г-на министра на земеделието, законопроектът да се гледа по спешност и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 110 отъ закона за горитѣ.

Параграфъ единственъ. Въ алинея първа, буква „в“, следъ думитѣ: „височина 2½ м.“ се добавятъ думитѣ: „— за кози и едъръ добитѣкъ и 1½ м. — за овци и свини“.

Алинея втора се допълва както следва: „За високопланинскитѣ пасища и полянитѣ надъ 500 декара се гледа, щото за всѣка коза или глава едъръ добитѣкъ да има най-малко по 2 декара, а за всѣка овца или свиня — по ½ декаръ“.

Председателстващ Никола Захариев: Има предложение отъ народния представителъ г-нъ Симеонъ Андреевъ, височината 1-50 м. да се отнася само за овцетѣ, а за свинетѣ да не се определя височина.

Министъръ Иванъ Багряновъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателстващ Никола Захариев: Съ това предложение г-нъ министърътъ на земеделието не е съгласенъ.

Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Симеонъ Андреевъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ заглавието и параграфъ единственъ, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които сѣ съгласни да разгледаме сега точка девета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на чл. 93 отъ закона за насърчение земедѣлското производство и упазване полскитѣ имоти, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на чл. 93 отъ закона за подобрене на земедѣлското производство и упазване полскитѣ имоти.

Г-да народни представители! Подведомственитѣ на Министерството на земеделието и държавнитѣ имоти стопанства ежегодно произвеждатъ значителни количества семена отъ разнитѣ по-доброкачествени и по-доходни сортове. Тѣ се раздаватъ на земедѣлскитѣ стопани за замѣняване на мѣстния посѣвнъ материалъ, като по този начинъ се постига чувствително увеличение и качествено подобрене на добива отъ единица площъ.

Съгласно чл. 93 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и упазване на полскитѣ имоти, министерството, както и подведомственитѣ му държавни стопанства могатъ да размѣнятъ срещу равни по стойностъ количества доставенитѣ и произведенитѣ отъ тѣхъ доброкачествени семена за посѣвъ съ други, принадлежащи на отдѣлни земедѣлци или земедѣлски дружества. Отъ досегашното приложение на чл. 93 отъ споменатия законъ, се установява, че сѣщото срѣща редица трудности. Така, напримѣръ, обмѣняването на произведенитѣ отъ държавнитѣ стопанства семена съ тия на земедѣлскитѣ стопани е възможно само за близкитѣ до стопанствата населени мѣста. За по-отдалеченитѣ такива то е свързано съ голѣми разходи по предвижването на обмѣняванитѣ се количества и е най-често невъзможно. За да се избѣгнатъ тия трудности, нужно е да се даде възможностъ, произведенитѣ отъ държавнитѣ стопанства семена да се плациратъ, освенъ чрезъ замѣна, но и по цени, опредѣлени отъ Министерството на земеделието и държавнитѣ имоти. Поради това нужно е чл. 93 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и упазване полскитѣ имоти съответно да се допълни. За тази целъ е изготвенъ законопроектъ, който представямъ на вашето внимание, съ молба да го одобрите чрезъ надлежно гласуване.

Министъръ на земеделието и държавнитѣ имоти:

Ив. Багряновъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на чл. 93 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и упазване полскитѣ имоти.

§ 1. Въ чл. 93, на края на думата „дружества“, точката става запетая и се прибавятъ следнитѣ думи: „или да ги продаватъ по цени, опредѣлени отъ Министерството на земеделието и държавнитѣ имоти“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 93 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и упазване полскитѣ имоти, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Иванъ Багряновъ: Моля, по спешностъ законопроектътъ да се гласува и на второ четене.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ предложението на г-на министра на земеделието, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема. Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за допълнение на чл. 93 отъ закона за подобрене земедѣлското производство и упазване полскитѣ имоти.

§ 1. Въ чл. 93, на края на думата „дружества“, точката става запетая и се прибавятъ следнитѣ думи: „или да ги продаватъ по цени, опредѣлени отъ Министерството на земеделието и държавнитѣ имоти“.

Председателстващ Никола Захариев: Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Съгласно чл. 30 и алинея четвърта на чл. 218 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, моля, въ края на този параграфъ да се прибавятъ думитѣ: „съ предварително съгласие на министра на финанситѣ“, понеже се касае за приходи, които сѣ вече предвидени въ приходния бюджетъ за 1940 бюджетна година.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ заглавието и параграфъ 1, както се докладваха, и сѣ добавката, която направи г-нъ министърътъ на финанситѣ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които сѣ съгласни да разгледаме сега точка седма отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за автомобилнитѣ съобщения, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за автомобилнитѣ съобщения.

Глава I.

Общи положения.

Чл. 1. Подъ автомобилни съобщения, по смисъла на този законъ, се разбира превозътъ на пътници и товари съ моторни коли по пътницата.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ заглавието и чл. 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 2. Съ моторни коли се извършва общественъ и частенъ превозъ на пътници и товари.

Общественъ превозъ е този, който се извършва съ моторна кола срещу заплащане.

Частенъ превозъ е този, при който съ собствена моторна кола се превозватъ хора, или собствени произведения и товари за нуждитѣ на собствени търговски, индустриални и други предприятия, или пъкъ за задоволяване на лични нужди. Превозътъ въ тѣзи случаи се извършва безъ заплащане въ каквато и да е форма.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 3. Автомобилните съобщения за общественъ пре-
возъ на пътници сж редовни и случайни.

Редовно автомобилно съобщение е това, което се из-
вършва, най-малко веднажъ въ седмицата, по установено
разписание между населени мѣста. Редовните автомо-
билни съобщения сж постоянни (за кръгла година) и се-
зонни (за по-малко отъ година).

Случайно автомобилно съобщение за превозъ на път-
ници е това, което се извършва между мѣста, където
нѣма установено редовно автомобилно съобщение, или
ако установеното такова не може да задоволява напълно
нуждите по времето, когато се налага извършването му.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава II.

Организация.

Чл. 4. Уреждането, управлението и надзорътъ на съоб-
щенията съ моторни коли въ страната се възлага на ми-
нистра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустрой-
ството, който провежда тази служба чрезъ отдѣлението за
автомобилните съобщения при министерството.

По тази служба министерството се подпомага отъ след-
ните съветателни органи:

- 1) съветъ за автомобилните съобщения;
- 2) централна автомобилна комисия и
- 3) областни автомобилни комисии.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 4, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 5. Всички въпроси, отнасящи се до правилното раз-
витие на съобщенията съ моторни коли въ страната, съ-
гласуването имъ съ другитѣ съобщения, установяване об-
щата мрежа на пътническите автомобилни линии, основ-
ните положения на тарифитѣ и други такива, се раз-
глеждатъ отъ съвета за автомобилните съобщения.

Съветътъ има съставъ: главниятъ директоръ на обще-
ственитѣ сгради, пътищата и благоустройството, главни-
ятъ директоръ на строежитѣ, главниятъ директоръ на же-
лѣзницитѣ и пристанищата, юриконсултътъ на Министер-
ството на общественитѣ сгради, пътищата и благоустрой-
ството, началникътъ на отдѣлъ „Пътища“ при Главната
дирекция на строежитѣ, началникътъ на отдѣлението за
автомобилните съобщения, по единъ представител на Ми-
нистерството на войната и Министерството на вътреш-
ните работи — Дирекция на полицията, и единъ предста-
витель на Организацията на професионалните автомоби-
листи и шофьори.

Съставътъ на съвета се обявява съ заповѣдъ отъ ми-
нистра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустрой-
ството.

Дневниятъ редъ на съвета се одобрява отъ министъра
на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството.

Съветътъ се свиква на заседание отъ министъра на об-
щественитѣ сгради, пътищата и благоустройството,
по докладъ на главния директоръ на общественитѣ сгради,
пътищата и благоустройството, който го председател-
ства.

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 6. Централната автомобилна комисия се състои отъ
единъ съдия отъ Софийския апелативенъ съдъ, за пред-
седателъ, и членове: юриконсулта на министерството, на-
чалника на отдѣлението за автомобилни съобщения, единъ
инспекторъ-инженеръ отъ отдѣлъ „Пътища“, по единъ
представител на българскитѣ държавни жѣлѣзници, Воен-
ното министерство, Министерството на вътрешните ра-
боти — Дирекция на полицията, и единъ представител
на Организацията на професионалните автомобилисти и
шофьори въ България.

Когато горните членове на централната автомобилна
комисия сж възпрепятствувани, въ заседанията на коми-
сията взематъ участие тѣхните служебни замѣстници.

Комисията взема решенията си съ болшинство на при-
състваващитѣ на заседанието членове. Заседанията на
централната автомобилна комисия сж редовни, когато при-
съствуватъ повече отъ половината ѝ членове. За секре-
таръ на комисията се назначава, съ заповѣдъ на главния
директоръ на общественитѣ сгради, пътищата и благоу-
стройството, единъ отъ служителитѣ на отдѣлението за
автомобилни съобщения“.

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 6, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 7. Областните автомобилни комисии се състоятъ
отъ завеждащия службата „Автомобилни съобщения“ при
областното инженерство, за председателъ, и членове: пред-
ставителъ на областното инженерство, представителъ на
областното полицейско управление, а за Софийска об-
ластъ — представителъ на Дирекцията на полицията, пред-
ставителъ на мѣстния гарнизонъ и представителъ на Орга-
низацията на професионалните автомобилисти и шофьори
въ България. Заседанията на комисията сж редовни, ко-
гато присъствуватъ повече отъ половината членове. Ко-
мисията взема решенията си съ болшинство на присъст-
ваващитѣ на заседанието членове. За секретаръ на ко-
мисията се назначава, съ заповѣдъ на областния инже-
неръ, единъ отъ служителитѣ на инженерството.

Когато областните автомобилни комисии заседаватъ
извънъ седалището си, представителитѣ на областното
инженерство, полицейската властъ, гарнизона и Организа-
цията на професионалните автомобилисти и шофьори въ
България се взематъ отъ най-близкото населено мѣсто.

Районътъ на всѣка областна автомобилна служба се
включва въ границитѣ на района на съответното областно
инженерство.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 7, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 8. Членоветѣ на централната и областните авто-
мобилни комисии се назначаватъ съ заповѣдъ на мини-
стра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустрой-
ството.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 8, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 9. Решенията на Съвета за автомобилните съоб-
щения и на автомобилните комисии иматъ съветателенъ
характеръ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 9, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 10. Централната автомобилна комисия дава мнѣ-
ния:

- 1) по искания за разработване на пътнически автомо-
билни линии;
- 2) по искания за извършване на общественъ или ча-
стенъ превозъ на хора или товари съ моторни коли, из-
вънъ установенитѣ линии;
- 3) по тарифитѣ за превозъ на пътници, багажи, ко-
лети, товари и за даване моторни коли подъ наемъ;
- 4) по тарифитѣ за извършване превоза на пощенскитѣ
пратки отъ узаконенитѣ държавни автомобилни превоз-
вачи;
- 5) по отнемане правото за управление на моторни коли
и разрешения за извършване общественъ превозъ съ мо-
торни коли и
- 6) по всички въпроси, поставени ѝ отъ министъра или
главния директоръ на общественитѣ сгради, пътищата
и благоустройството.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които прие-
матъ чл. 10, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събра-
нието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 11. Областните автомобилни комисии:

1) произвеждатъ изпити за шофьори, при които изпити взема участие представител на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, съ равнен гласъ;

2) извършватъ предварителенъ прегледъ на моторните коли преди пускането имъ въ движение и периодически — на моторните коли въ движение и

3) изпълняватъ всичко, възложено имъ отъ отделието за автомобилните съобщения.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 12. Решенията на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството по въпроситъ, изброени въ членове 5, 10 и 11, не подлежатъ на никакви обжалвания.“

Въ края се прибавя: „освенъ въ случаитъ, предвидени въ т. 5, чл. 10.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 12 съ докладваната прибавка, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава III.

Общественъ превозъ на пътища.

„Чл. 13. Държавата е собственикъ и разпорежда съ всички пътнически автомобилни линии и товаренъ автомобиленъ превозъ въ страната.

Ако тя сама, или въ участие съ други предприятия, не се заеме съ експлоатацията имъ, отдава ги подъ наемъ.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 14. Установенитъ отъ министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството пътнически автомобилни линии се разгласяватъ чрезъ „Държавенъ вестникъ“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 14, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 15. Експлоатацията на дадена пътническа автомобилна линия се отдава подъ наемъ чрезъ търгъ, съ тайна конкуренция, по реда на закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Поемнитъ условия се утвърждаватъ отъ министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството и, между другото, трѣбва да съдържатъ:

1) точно обозначение на началнитъ, междинни и крайни станции на линията;

2) тарифитъ и разписанието на линията;

3) минималния брой на моторните коли съ обозначение на вида имъ, и

4) минималния брой на лицата, отъ които трѣбва да се състои предприятието, когато, по преценка на министърството, линията трѣбва да се отдаде на повече отъ едно лице.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 15, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: Чл. 16 е измѣненъ и добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 16. Допускатъ се на състезание за пътнически автомобилни линии само конкуренти — професионални автомобилисти, шофьори и юридически лица, които отговарятъ на следнитъ условия:

1) да сѫ българи и български поданици, или съставени отъ такива, неосѣждани за предателство и по закона за защита на държавата;

2) да сѫ членове на Организацията на професионалните автомобилисти и шофьори, а при юридически лица такива да сѫ поне 3/5 отъ състава имъ;

3) да сѫ вписали фирмата си въ търговския регистъръ на сѣда, и

4) да представятъ редовенъ документъ отъ посочена въ закона за бюджета, отчетността и предприятията банка, за внесенъ залогъ.

Забележка. Лицата (физически или юридически), получили разрешение за единъ видъ общественъ превозъ, не могатъ да получатъ разрешение за другъ видъ превозъ, нито да упражняватъ друга професия.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Никола Сакаровъ.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Г-да народни представители! Тукъ има едно измѣнение свършено съществено. Употрѣбенъ е изразътъ „българи и български поданици“. Тогазъ можемъ да разберемъ, че се отнематъ правата на българските поданици евреи, арменци, гърци, турци и др.? Какъ е възможно това по нашата конституция и принципа на равноправието?

Второ, казано е „неосѣждани за предателство и по закона за защита на държавата“. Ами, ако тѣзи хора сѫ амнистирани, пакъ ли нѣматъ право да се явяватъ на състезания по чл. 16? Това не е пояснено. Какъ е възможно да се приеме такова постановление? Какъ е възможно да се приеме такова ограничение въ тази областъ? Дайте обяснения, г-нъ докладчикъ, или Вие, г-не министре. Нашата конституция не допуска такова безправие.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Дончо Узуновъ.

Дончо Узуновъ: Г-да народни представители! Колегата Сакаровъ повдига много правилно единъ въпросъ, който обрѣна вниманието на всички членове, които присѣствуватъ въ комисията по Министерството на благоустройството и които взеха участие при разглеждането на законопроекта на второ четене. Смѣта се, че следъ като веднажъ е дадена амнистия на единъ гражданинъ, не може да му се даде право да участвува въ състезание и да вземе едно автомобилно предприятие, но не и да не бѣде шофьоръ. Той може да бѣде шофьоръ. Въпросътъ е, че той не може да бѣде допустнатъ до състезание за наемане на автомобилна линия. Защото, ако самата амнистия е едно опрощаване на престѣплението,...

Д-ръ Никола Сакаровъ: Заличаване.

Дончо Узуновъ: ... заличаване, това, обаче, съвсемъ не значи поправяне на този, на когото е заличено деянието.

Д-ръ Никола Сакаровъ: Амнистиранъ гражданинъ става министъръ на страната, бе!

Дончо Узуновъ: Добре, съгласенъ съмъ, но директорътъ на полицията не е съгласенъ съ тази работа и казва така. (Глътка)

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Дончо Узуновъ: Ние твърде много спорихме по този въпросъ и се съгласихме най-подире, че единъ амнистиранъ по закона за защита на държавата гражданинъ не може да вземе едно автомобилно предприятие.

Нѣкой отъ народнитъ представители: Решението е, че може.

Христо Статевъ: Амнистираниятъ може. Възвръщатъ му се пълнитъ права.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: Може, разбира се.

Дончо Узуновъ: Става въпросъ, значи, за тѣзи шофьори, които сѫ български поданици, а не сѫ българи. На тѣхъ не имъ се отнематъ правата да работятъ като шофьори, но не могатъ да взематъ автомобилно предприятие, съгласно съ закона.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ.

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: (Отъ трибуната) Уважаеми г-да народни представители! Днешниятъ день мина подъ знака на една голяма реакция — това трѣбва да подчертаемъ.

Отъ народните представители: А-а-а!

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Азъ не мога да позволя това! Не Ви позволявамъ да говорите!

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Никои не може да ми отеме правото да говоря.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Слѣзте отъ трибуната! Не Ви позволявамъ да говорите.

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Защо?

Председателстващъ Никола Захариевъ: Защото Вие вземахте думата да говорите по единъ членъ на второ четене и да направите предложение, а не да държите нотация, че това било реакция! Вие обиждате Парламента.

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ. Азъ ще се обясня, г-да народни представители. Азъ не държа нотация, но мога да направя констатация ... (Възречения)

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Моля Ви се, г-нъ Дюгмеджиевъ, слѣзте отъ трибуната! Не Ви позволявамъ да говорите!

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Азъ нѣма да слѣза отъ трибуната. Да дойде квесторътъ да ме изхвърли. Азъ не съмъ оскърбилъ никого.

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Продължително звъни) Нѣма да Ви позволя да говорите!

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Азъ правя само една констатация.

Христо Станчевъ: Г-нъ Дюгмеджиевъ! Шомъ казахте, че не сте искали да оскърбите никого, редно е — Вие разбирате тия нѣща — да оттеглите думитъ си и да продължите.

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Азъ ще се обясня.

Председателстващъ Никола Захариевъ: (Продължително звъни)

Сирко Станчевъ: На какво прилича това? Какъ може такава нѣщо! Председателътъ не му дава думата, а той продължава да говори!

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Азъ искамъ да се обясня.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Тази мѣрка къмъ Васъ е наказание, защото Вие имавте единъ невздржанъ езикъ — да наречете Парламента, че въ своитъ деяния днесъ е упражнилъ реакция.

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Днешниятъ день мина подъ знака на реакцията.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Слѣзте отъ трибуната!

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Азъ ще се обясня.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Слѣзте отъ трибуната!

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: Нѣма да слѣза. Да дойдатъ квесторитъ да ме изхвърлятъ.

Сирко Станчевъ: Какъ може такава нѣщо!

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-да народни представители! Понеже г-нъ Дюгмеджиевъ, въпрѣки тукратното ми предупреждение, заяви, че нѣма да се подчини на разпорежданията на председателството, азъ предлагамъ да бѣде изключенъ за едно заседание.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Д-ръ Любенъ Дюгмеджиевъ: И това е едно реакционно действие. (Слизайки отъ трибуната) И тукъ има 50 души минали презъ бившитъ комунистически клубове и тѣ търпятъ всичко това! (Възречения)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Моля ви се, тишина, г-да!

Които приематъ чл. 16, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 17. При равни условия предпочитание се дава на конкуренти — професионални шофьори, които сами ще работятъ по линията, безъ право да използватъ наемнъ шофьорски трудъ. Въ такива случаи търгътъ се възлага върху тѣзи конкуренти и тогава, когато тѣ предложатъ цена до 10% по-малка отъ най-изгодната, получена на търга“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 18. За вземане участие въ търгове за пѣтнически автомобилни линии конкурентитъ внасятъ залогъ въ размѣръ 30% отъ годишния наемъ, посоченъ въ поемнитъ условия.“

Наемътъ се внася месечно, въ предплата, въ приходъ на фондъ „Пѣтища“.

Неизплащането на две последователни наемни месечни вноски влѣче, по право, унищожаването на договора съ всички законни последици“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 19. Освенъ наема за експлоатация на пѣтнически автомобилни линии, предприемачитъ заплащатъ, въ полза на фондъ „Пѣтища“, при покупката на билетитъ отъ Българската народна банка, още 10% такса върху стойността на билетитъ.“

Тази такса се заплаща и отъ всички, които извършватъ общественъ или частенъ превозъ на пѣтници съ моторни коли, получили разрешение безъ търгъ. Начинътъ за плащане на таксата при частния превозъ се определя отъ министъра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Народниятъ представителъ г-нъ Илия Славковъ предлага по чл. 19, алинея първа, цифрата „10%“ да се измѣни на „5%“.

Има думата г-нъ Илия Славковъ.

Илия Славковъ: Г-да народни представители! Шофьорското съсловие, въ лицето на своята организация, може единствено да се явява и да взема участие въ търговетъ по експлоатацията на пѣтнически автомобилни линии. Шофьорската организация е въ зачатѣка на своето развитие. Много отъ шофьоритъ иматъ задължения. А, смѣтамъ, че ги обременяваме съ единъ високъ процентъ — 10% — и тѣ едва ли биха могли да закрепнатъ. По този начинъ ще се увеличатъ тарифитъ, което пакъ, естествено, ще падне върху гърба на онѣзи, които ще се ползватъ отъ автомобилния превозъ; ще бѣде пакъ за смѣтка на населението. Съ редица закони ние създадохме доста отегчено положение за данъкоплатцитъ. Тогава, кои сѣ тѣзи, които ще се возятъ на автомобилъ? Азъ моля г-на министъра на финанситъ и г-на министъра на благоустройството да се съгласятъ този процентъ да се намали отъ 10 на 5%.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ не е съгласенъ съ това предложение

Които приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Илия Славковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, не се приема.

Които приематъ чл. 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 20. На едно предприятие не може да се възлага експлоатацията на повече отъ една линия, или една група линии, освенъ ако въ предприятието влѣзатъ толкова нови лица, отговарящи на условията на закона, както сѣ опредѣлени въ поемнитъ условия за новата линия, или група линии.“

Въ случай че за една линия, или група линии, не се явят конкуренти, допуска се, по изключение, отдаването експлоатацията на такава линия, или група линии, на предприятие, което има експлоатацията на други линии“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 21. Отдадени въ експлоатация пътнически автомобилни линии не могатъ да бѣдатъ прехвърляни, изцѣло, или отчасти, на трети лица, безъ разрешение на министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството.“

Не може сѣщо, безъ разрешение на министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството, да се прави промѣна въ личния съставъ и въ размѣра на участието на предприятията“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 22. Пътническитѣ автомобилни линии се отдаватъ въ експлоатация за срокъ до 6 години.“

Разрешенията за случайни съобщения, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, и за автобуси за групови пътувания се даватъ за срокъ до 3 години, а за разработване на пътнически автомобилни линии и за отдаване моторни коли подъ наемъ — до една година.

Въ алинея втора, срокътъ, вмѣсто „до 3 години“, става „до 6 години“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 22 съ докладваното измѣнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 23. Пътническитѣ автомобилни линии за разработване се обявяватъ въ „Държавенъ вестникъ“.

Желаещитѣ да получатъ разрешение за такава линия трѣбва да отговарятъ на условията, предвидени въ точки 1 и 2 на чл. 16 отъ настоящия законъ. Тѣ подаватъ нотариално завѣрено заявление до министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството, въ което излагатъ:

1) коя автомобилна линия желаятъ да разработватъ;

2) проекторазписанието;

3) че ще впишатъ, въ едномесеченъ срокъ следъ получаване на разрешението, фирмата си въ търговския регистъръ на сѣда и

4) заявлението трѣбва да бѣде подписано отъ всички евентуални съдружници, въ което обявяватъ дѣловия капиталъ, отъ който ще се образува дружеството неговото разпредѣление между съдружницитѣ, бѣженето управление и изричната декларация, че договорътъ между тѣхъ, ако имъ се възложи линията, ще бѣде сключенъ при условията на това нотариално завѣрено заявление. Ако предприятието е кооперация, представя се уставътъ ѝ.

Ако желаещиятъ е едно лице, подава обикновено заявление, въ което посочва сведения по точки 1, 2 и 3.

Просителътъ трѣбва да заяви въ заявлението си, че ще спазва всички условия, при които се отдава линията.

Възлагането на такава линия става отъ министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 23, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 24. Ако за една пътническа автомобилна линия за разработване се явятъ повече отъ единъ кандидатъ, линията се отдава чрезъ търгъ, по реда на членове 15-19.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 25. Предприятията, получили разрешение за разработване на пътнически автомобилни линии, внасятъ гаранция въ банково удостовѣрение, въ размѣръ до 20.000 л., опредѣлена отъ министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 26. За пускане въ движение на моторни коли за случайни съобщения, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, такива за даване подъ наемъ и автобуси за групови пътувания, се иска разрешение, като въ молбата се указва:

1) фабричната марка, видътъ, за какъвъ превозъ и колко мѣстна е моторната кола и

2) въ кое населено мѣсто ще бѣде изходната станция на моторната кола.

Броятъ на тѣзи моторни коли, за всѣко населено мѣсто, се опредѣля отъ министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството, по мнение на централната автомобилна комисия.

Лицата, получили разрешения за горнитѣ видове превози, образуватъ общи предприятия по населени мѣста, или автомобилни станции (пияци), по начинъ и въ срокъ, опредѣлени въ правилника.“

Къмъ този членъ се добавя следната забележка: „Разрешения за извършване превози, упоменати въ членове 26 и 32, се даватъ на професионални автомобилисти и шофьори, членове на Организацията на професионалнитѣ автомобилисти и шофьори въ България“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 26 съ забележката, която се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 27. Предприятията за разработване на пътнически автомобилни линии, автобуси за групови пътувания и моторни коли за случайни съобщения, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, когато излизатъ извънъ чертитѣ на населенитѣ мѣста издаватъ пътнически билети и заплащатъ таксата по чл. 20.“

Въ този членъ се заличаватъ думитѣ: „съ или безъ таксиметровъ апаратъ“, а въ края „чл. 20“ става „чл. 19“.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Не така е решението на комисията. Решението на комисията е: (Чете) „Чл. 27. Предприятията за разработване на пътнически автомобилни линии и автобуси за групови пътувания издаватъ пътнически билети и заплащатъ таксата по чл. 19. Отъ такава се освобождаватъ моторнитѣ коли за случайни съобщения.“

Дончо Узуновъ: Не чухъ какво прочетохте, г-не министри.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: То е сѣщото.

Дончо Узуновъ: Какво е?

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: Само таксиметровитѣ коли се освобождаватъ отъ издаването на билети.

Дончо Узуновъ: Така.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 27 въ тая редакция, която г-нъ министърътъ прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Дончо Узуновъ: Значи, таксиметритѣ не плащатъ.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: Да. (Чете)

„Чл. 28. Заваренитѣ автомобилни предприятия заплащатъ експлоатацията на отдадени имъ, преди влизането въ сила на този законъ, пътнически автомобилни линии до изтичане на срока, за който сѣ отдадени, следъ което сключитѣ линии се отдаватъ на търгъ.“

Заваренитѣ автомобилни предприятия, до изтичането на срока имъ, плащатъ сѣщо предвидената въ чл. 20 такса и наемъ, опредѣленъ отъ министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството, при условие, да имъ се заплати печалба до 20% върху brutния доходъ. Щатътъ и заплатитѣ на персонала имъ се одобрява отъ главния директоръ на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството.“

Въ този членъ „чл. 20“ се поправя на „чл. 19“ и следъ думитѣ „до 20% върху brutния доходъ“ се прибавятъ думитѣ: „Наемътъ се внася въ фонда „Пътница“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 28, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 29. Разрешенията за извършване на обществен или частен превоз, които по този закон не се отдават чрез търг, се издават от министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството, или от упълномощеното от него длъжностно лице.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 30. Предприятията, на които е разрешено да експлоатират пътнически автомобилни линии, са длъжни да превозват пощата, по условия, определени от министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството, въ съгласие с министъра на железниците, пощите и телеграфите.“

Определяното възнаграждение се изплаща на превозвача, който съ получава на сумата внася 50% въ приход на фондъ „Пътища“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 31. Общините имат изключително право да уреждат, въ границите на своите земища, съ свои средства или посредством частни предприятия, автомобилни съобщения за обществен превоз на пътища съ моторни коли, съ повече от 7 мѣста, включително това за шофьора, като се снабдяват съ разрешения, съгласно съ чл. 29. Въ такъв случай общините внасят въ приход на фондъ „Пътища“ 5% отъ brutния приход.“

Забележка. Разрешения за извършване превози, упоменати въ членове 23 и 26, се дават на професионални автомобилисти и шофьори, членове на Организацията на професионалните автомобилисти и шофьори въ България.“

Въ този членъ „5%“ се замѣня съ „3%“ и забележката добива следната редакция: (Чете) „При липса на конкуренти общините могат направо или чрез образуване от тях стопански предприятия да наемат експлоатацията на пътнически линии, които имат началото и края на автомобилните линии въ землището на заинтересуваните общини“.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 31 съ забележката, която се прочете, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава IV.

Обществен превоз на товари.

Чл. 32. Право за извършване на обществен или частен превоз на товари имат само лицата, получили разрешение отъ министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 33. Лицата, получили разрешение за извършване на обществен превоз на товари, образуват задължително общи предприятия (клонове), по населени мѣста.

Тѣзи предприятия (клонове) образуват за цѣлата страна стопански съюзъ, който носи името. Съюзъ за товарен обществен превозъ.

Организацията на съюза и клоновете, правата и задълженията на членовете, условията за членуване, напускане и изключване отъ съюза се определят въ правилника.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 34. Съюзът за товарния обществен превоз се управлява отъ съветъ, въ составъ: главния директоръ на

обществените сгради, пътищата и благоустройството, за председателъ, и членове: началника на отдѣлението за автомобилни съобщения, представителя на Главната дирекция на железниците и пристанищата, представителя на Министерството на войната, председателя на организацията на професионалните автомобилисти и шофьори въ България и двама представители на клоновете на съюза. Клоновете се управляват отъ съветъ, въ който участвува представителъ на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.“

Председателстващ Никола Захариев: Има думата народният представител г-нъ д-ръ Петъръ Шишковъ.

Д-ръ Петъръ Шишковъ: Г-да народни представители! Вчера имахъ случай да се изкажа по-подробно върху конкуренцията между автомобилните съобщения у насъ и железниците. Основната ми мисль бѣше, че тази конкуренция трѣбва да се избѣгне и замѣни съ координиране на работата и специално на тарифите на тия две предприятия. Българските държавни железници трѣбва да се компенсиратъ съ въвеждането на такси върху готовите пътища, които автомобилите използватъ. Сега автомобилните предприятия не калкулиратъ въ цените на превоза необходимите такси за поддържането на пътищата. Автомобилите се возятъ по българските пътища, за които държавата харчи милиарди, безъ да плащатъ специална такса за това. Туй имъ дава възможност да превозватъ на по-низки цени ония стоки, за превоза на които нашите железници взематъ по-скѣпо, за да могатъ да компенсиратъ загубата, която тѣ реализиратъ отъ превоза съ по-евтина тарифа на произведенията на земеделското и занаятчийското производство. Вчерта азъ се аргументирахъ много подробно по това и сега нѣма да се повтарямъ.

За да могатъ нашите железници да взематъ участие при определяне тарифите за автомобилния превозъ, било желателно да иматъ и въ съвета при Съюза за товарния обществен превозъ, и въ централната автомобилна комисиия, и другде свои представители. Обаче това се остави на личното усмотрение на г-на министъра, който направи декларация, че ще следи за тая работа и че има присърдце принципа за координиране действията на тѣзи два вида превозни средства. Азъ мисля, че въ този съветъ при Съюза за товарния обществен превозъ, където ще се разглеждатъ и тарифите, трѣбва да се засили участието на българските държавни железници, като, за да има по-голъмо равновесие, вмѣсто единъ представителъ на Главната дирекция на железниците, се предвидятъ трима.

Прочее, моето предложение е, въ чл. 34, вмѣсто „представителъ на Главната дирекция на железниците и пристанищата“, да се каже: „трима представители на българските държавни железници.“

Председателстващ Никола Захариев: Г-да народни представители! Г-нъ Шишковъ прави предложение, въ чл. 34, вмѣсто „представителъ на Главната дирекция на железниците и пристанищата“, да се каже: „трима представители на българските държавни железници“.

Дончо Узуновъ: Не иска ли да бѣдатъ петъ?

Председателстващ Никола Захариев: Г-не министре! Съгласни ли сте съ това предложение?

Министъръ Димитъръ Василевъ: Да си остане текстътъ така, както е.

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ предложението на г-нъ Шишковъ, моля, да вдигнатъ ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 34, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 35. Съюзътъ на товарния обществен превозъ се намира подъ надзора на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Решенията на съюзния съветъ влизатъ въ сила следъ утвърдението имъ отъ министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 35, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 36. Съюзътъ за товарния общественъ превозъ е юридическа личностъ. Той се представлява предъ всички лица и мѣста отъ управителния съветъ, или отъ упълномощени отъ него лица. Искове отъ и противъ съюза и клоновѣ му се водятъ въ лицето на управителния съветъ на съюза, или отъ упълномощени отъ него лица, или клонове.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 37. Съюзътъ на товарния общественъ превозъ:

- 1) организира обществения товаренъ превозъ въ страната;
- 2) пресмѣта, получава и изплаща на превозвачитѣ сумитѣ за извършенитѣ отъ тѣхъ превози;
- 3) следи за изпълнение условията за извършване на превозитѣ, спазване тарифитѣ и задълженията по другитѣ закони;
- 4) следи за изравняване, по стойностъ, километража на моторнитѣ коли за всѣки клонъ;
- 5) урежда товарни влагалница, работилници и гаражи, които се използватъ отъ всички членове на съюза, и
- 6) следи за поддържане застраховката на приетитѣ за превозъ товари, съгласно съ закона за застраховкитѣ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 38. Членовѣ на клоновѣ запазватъ собственоста на моторнитѣ си коли.

Къмъ обща собственостъ на моторни коли по клонове, или за цѣлата страна, може да се премине по решение на Съюза за товарния общественъ превозъ, одобрено отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.“

Въ този членъ, следъ думитѣ „по решение“, се прибавятъ думитѣ „въ първия случай на съответния клонъ, а въ втория случай.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 38, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава V.

Частенъ превозъ.

Чл. 39. Лицата, желаещи да получатъ разрешение за частенъ превозъ на хора или товари, подаватъ заявление до Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, въ което излагатъ вида и характера на предприятието си, какъвъ превозъ ще извършватъ (хора или товари и какви) и въ какъвъ районъ ще се извършва този превозъ.

Просителтъ трѣбва да заяви въ заявлението си, че ще изпълнява всички условия, вписани въ даденото му разрешение.

Разрешенията се даватъ за срокъ до 6 години.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 40. Освобождаватъ се отъ искане разрешение собственицитѣ на моторни коли, използвани за лични нужди.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава VI.

Тарифи и разписания.

Чл. 41. Опредѣленитѣ отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството тарифи и измѣнения имъ влизатъ въ сила следъ обнародването имъ въ „Държавенъ вестникъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 42. Тарифитѣ за превозъ на пѣтници и товари се опредѣлятъ въз основа на приходитѣ и рационалния разходъ на предприятието, като се смѣта печалба до 20% върху brutния приходъ, при амортизационенъ срокъ на колитѣ 6 години.

Щатътъ и заплатитѣ на персонала се одобряватъ отъ главния директоръ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Тарифитѣ за превозъ на пѣтници се опредѣлятъ за мѣсто/км., а за товаритѣ — за тонъ/км.

Тарифитѣ за превозъ съ моторни коли за случайни съобщения, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, както и за превозъ съ автобуси за групови пѣтувания, се опредѣлятъ за кола/км., смѣтано за отиване и връщане, а за превоза съ моторни коли за даване подъ наемъ — за кола/км. и частъ времетраене на ползуването.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 43. Внасятъ се въ приходъ на фондъ „Пѣтища“ 10% отъ навлото за извършения общественъ и частенъ превозъ на товаритѣ, по начинъ, опредѣленъ въ правилника.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 44. Обществениятъ и частенъ превозъ на товари се установява съ товарителници, по образци на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, подпечатани съ сухъ печатъ отъ същото. Тѣзи товарителници, по отношение на обгербването, се приравняватъ съ жельзнопѣтнитѣ товарителници.

Употрѣбенитѣ товарителници се пазятъ въ продължение на 15 години отъ превозвача. Същото задължение иматъ изпращачтъ и получателтъ, ако съ търговски фирми.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 44, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 45. По искане на една отъ странитѣ, може да се извърши ревизия на тарифитѣ, когато стойността на факторитѣ, опредѣлящи цената на превоза, се е измѣнила до степенъ, да увеличи или намали, съ най-малко 10%, установената тарифа.

Ако при ревизията се установи, че следва да се намали тарифата, министъртъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството може да нареди продължаване на превоза по старата тарифа, като разликата се внася въ приходъ на фондъ „Пѣтища“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 45, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 46. За установяване факторитѣ, въз основа на които ще се опредѣлятъ тарифитѣ, предприятията водятъ търговски и други книги, които ще се опредѣлятъ въ правилника.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 47. Предприятията, получили разрешение за общественъ превозъ на пѣтници и товари, даватъ на областнитѣ автомобилни служби тримесечни сведения за извършенитѣ превози, направенитѣ разходи и полученитѣ приходи по месеци.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 48. Разписанията се съставятъ по начинъ, установяващъ връзка съ влаковете, параходите и пощенските писалища, въ непосредствено съседни на автомобилните линии желѣзнопътни станции и пристанища. Тѣ се одобряватъ отъ министра на обществените сгради, пътищата и благоустройството и безъ негово съгласие не могатъ да бъдатъ измѣнявани.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава VII.

Контроль, прегледи, изпити и организиране на шофьоритѣ.

1. Контроль.

Чл. 49. Моторните коли и шофьоритѣ имъ подлежатъ на контроль по реда на правилника за движението на моторните коли, закона за пътищата и всички други правилници и наредби, издадени отъ Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, въ връзка съ приложението на този законъ.“

Въ края на този членъ се добавятъ думитѣ „и всички правилници и наредби, издадени отъ Дирекцията на полицията, въ връзка съ запазване общественя редъ и правилното движение“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 49, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 50. Предприятията, експлоатиращи пѣтически автомобилни линии, товарни моторни коли, моторни коли за случайни съобщения, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, автобуси за групови пътувания и моторни коли за даване подъ наемъ, подлежатъ въ всѣко време и мѣсто на провѣрка, освенъ по чл. 49, още и относително:

1) изпълнение задълженията, поети въ връзка съ експлоатацията на моторни коли за общественъ пѣтически и товаренъ превозъ, спазване на тарифитѣ и разписанията;

2) спазване правилницитѣ по приложението на този законъ;

3) спазване закона за застраховкитѣ и

4) спазване закона за взаимноосигурителната и спомагателна каси на професионалните автомобилисти и шофьори въ България“.

Въ края на точка втора се прибавятъ думитѣ: „и всички правилници и наредби, издадени отъ Дирекцията на полицията, въ връзка съ запазване общественя редъ и правилното движение“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 50, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 51. Министърътъ на обществените сгради, пътищата и благоустройството може да упълномощава лица отъ организациятѣ по членове 68 и 71 за извършване провѣрки на автомобилните и мотоциклетни съобщения, които при установяване на нарушение могатъ да съставятъ актове.

Резултатитѣ отъ извършенитѣ провѣрки на автомобилните предприятия се вписватъ въ ревизионнитѣ имъ книги.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 52. При извършване на контроль лицата, натоварени съ сѣщия, иматъ право на безплатно пътуване съ моторните коли за общественъ превозъ.

Контрольоритѣ — длѣжностни лица отъ отдѣлението за автомобилни съобщения, иматъ право да извършватъ провѣрки изъ цѣлата страна, а контрольоритѣ отъ другитѣ ведомства и организации — само въ районитѣ имъ, опредѣлени отъ главния директоръ на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Въ една моторна кола може да пътува най-много единъ контрольоръ, чието име се вписва въ пѣтния листъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 53. Шофьорътъ на всѣка моторна кола, влѣкачъ и други трѣбва да носи при пътуване и да държи на разположение на контролните органи следнитѣ документи:

- 1) свидетелство за правоуправление;
- 2) служебна книжка на моторната кола, влѣкача и др.;
- 3) свидетелство за провѣренъ таксиметровъ апаратъ за моторните коли, снабдени съ такъвъ;
- 4) книжка за правопущане въ движение на моторната кола, влѣкача и др. и
- 5) пѣтенъ листъ за моторните коли, съ които се извършва превозъ на пѣтници, и товарителница — за превозъ на товари.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 54. Когато при извършване на внезапна провѣрка се установи, че моторната кола има повреда, която застрашава сигурността на движението, последната се спира отъ движение и се постѣпва съгласно съ чл. 61.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„2. Прегледи на моторните коли.

Чл. 55. Моторните коли, влѣкачитѣ, ремаркетата, мотоциклетитѣ и мотореткитѣ, преди да бъдатъ пуснати въ движение, се подлагатъ на първоначаленъ прегледъ отъ областната автомобилна комисия, съ чийто районъ ще работятъ. При този прегледъ се опредѣля броятъ на мѣстата и полезния товаръ. Сѣщитѣ ще се пускатъ въ движение, ако отговорятъ на нормитѣ и условията, установени въ правилника за приложението на този законъ и на закона за пътищата. Тѣ се регистриратъ въ областната автомобилна служба, която ги снабдява съ служебна книжка и свидетелство за правопускане въ движение, следъ което сѣщата уведомява областния полицейски началникъ, а въ София — Дирекцията на полицията, които ги снабдяватъ съ контролни номера.“

На четвъртия редъ въ този членъ думата „съ“ се поправя на „въ“.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 55, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 56. Всѣки фабрикатъ и типъ (модель) моторни коли, влѣкачи и други, произведени или внасяни въ страната, се регистриратъ, преди пускането имъ въ продажба, при отдѣлението за автомобилни съобщения.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 57. За да се регистрира даденъ типъ моторна кола, влѣкачъ и др., производителътъ или представителътъ на сѣщитѣ подава заявление до Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, придружено съ чертежи, изчисления и други документи, предвидени въ правилника.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 57, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 58. На внесенитѣ моторни коли, влѣкачи и други, не може да бъде призната по-голяма товароспособностъ отъ опредѣлената за съответния типъ въ държавата, където се произвеждатъ.“

Данните на сжститъ, опредѣлени отъ отдѣлението за автомобилни съобщения, се обнародватъ въ „Държавен вестникъ“ за смѣтка на заявителя.“

Въ края на първата алинея на този членъ се прибавятъ думитъ: „Въ изключителни случаи допуска се претоварване до 10%; претоварване на пътнически коли въ изходнитъ станции не се допуска.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 58, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 59. Повреди на регистриранъ типъ моторни коли, влѣкачи и други трѣбва да се отстраняватъ по начинъ, щото съ извършване на поправката да се възстанови първоначалното положение, безъ да се правятъ промѣни въ конструкцията имъ.“

Не се допускатъ преустройства на регистриранъ типъ моторни коли, влѣкачи и други, съ целъ да се увеличи товароспособността.

Забележка. Пътническитъ коли, заварени отъ настоящия законъ, запазватъ броя на построенитъ въ круцеритъ имъ мѣста до тѣхното износване, безъ право на замѣняване.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 59, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 60. Представителитъ на моторни коли, влѣкачи и други трѣбва да иматъ постоянно на складъ резервни части по видъ и количество, установени отъ министра на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството, осигуряващи поддържането на внесенитъ моторни коли, влѣкачи и други най-малко за две години.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Дончо Узуновъ.

Дончо Узуновъ: Г-да народни представители! Въ връзка съ постановлението на този чл. 60, азъ моля г-на министра на благоустройството да направи декларация, че той ще съдействува предъ Българската народна банка да се отпуснатъ отъ последната на вносителитъ на моторни коли, които задължаваме да доставятъ и съответнитъ за тѣзи коли резервни части, опредѣлени по правилника девизи, защото безъ девизи не биха могли да сторятъ туй.

Министъръ Димитъръ Василевъ: Щомъ въпросътъ е само до съдействие, декларирамъ, че ще правя това съ най-голямо удоволствие.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 60, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 61. Моторнитъ коли, влѣкачи и други подлежатъ на:

- 1) първоначаленъ прегледъ;
- 2) периодически прегледи, които могатъ да се извършватъ два пъти презъ годината, и
- 3) внезапни прегледи.

Прегледитъ се извършватъ отъ областнитъ автомобилни служби, където сж регистрирани моторнитъ коли, влѣкачи и други, и отъ нарочно натоварени за целта лица. Ако при прегледа се установи повреда, застрашаваща сигурността на движението, контролнитъ номера и свидетелства за правопускане въ движение се изземватъ и задържатъ до отстраняване на повредата.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 61, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

3. Изпити.

Чл. 62. Шофьори по професия могатъ да бждатъ само лица, завършили автомобилното училище.

Съ отдѣленъ законъ и правилникъ ще се учредятъ организацията, програмата и пр. на автомобилното училище.

До излизане на първия випускъ на това училище, на изпитъ за професионални шофьори се допускатъ лица, за-

вършили най-малко практическо механо-техническо училище, или такива съ най-малко петокласно образование и отбили военната си служба въ военна автомобилна частъ. съ звание „воененъ шофьоръ“. Тѣзи кандидати трѣбва да отговарятъ още на условията, изброени въ правилника за приложение на този законъ.“

Накрая на този членъ се прибавя следната нова алинея: „Заваренитъ отъ настоящия законъ шофьори запазватъ правата си“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 62, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 63. Издържалитъ изпитъ получаватъ свидетелство за правоуправление на моторни коли до седемъ мѣста, включително това за шофьора, и съ полезенъ товаръ до 3 тона.

Право за управление на моторни коли надъ седемъ мѣста, включително това за шофьора, и съ полезенъ товаръ надъ три тона, добиватъ шофьори-професионалисти съ най-малко тригодишна практика, следъ полагане на допълнителенъ изпитъ, съгласно съ правилника за приложението на този законъ.“

Свидетелствата за правоуправление на моторни коли, влѣкачи и други подлежатъ на еднократно безплатно регистриране при съответното областно полицейско управление, а за Софийската областъ и столица София — при Дирекцията на полицията.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 63, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 64. Шофьори-любители и мотоциклетисти могатъ да бждатъ лица, издържали изпитъ, съгласно съ правилника за приложението на този законъ.“

Накрая на тоя текстъ се поставятъ следнитъ думи:

„Като заваренитъ отъ последния запазватъ правата си.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 64, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 65. Курсове за подготовка на любители-шофьори и мотоциклетисти могатъ да уреждатъ лица, получили разрешение отъ Главната дирекция на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството. Рѣководителитъ на такъва курсове могатъ да бждатъ само машинни инженери

Рѣководителитъ на автомобилни курсове полагатъ изпитъ, по програма и редъ, опредѣлени въ правилника за приложението на този законъ.“

Забележка. Заваренитъ отъ този законъ лица съ разрешение за рѣководство на шофьорски курсове, издадени отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда, или отъ Министерството на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството, запазватъ правата си и занаяредъ.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 65, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 66. Свидетелствата за правоуправление на моторни коли, влѣкачи и др. се завѣрватъ всѣка година отъ съответнитъ областни автомобилни служби.

Лицата, които не сж завѣрили петъ години по редъ свидетелствата си, се подлагатъ на провѣроченъ изпитъ.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 66, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 67. Шофьоритъ — професионалисти и любители, придобили тежка тѣлесна повреда, душевно разстройство, или цвѣтна слѣпота (далтонизъмъ), губятъ придобититъ права за правоуправление на моторни коли, влѣкачи и др.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 67, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„4. Организиране на шофьоритѣ.

Чл. 68. Професионалнитѣ шофьори и автомобилнисти членуватъ задължително въ Организацията на професионалнитѣ автомобилнисти и шофьори въ България.

Спороветѣ по членуването въ организацията се решаватъ окончателно отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Организацията на професионалнитѣ автомобилнисти и шофьори въ България замѣства професионалнитѣ организации, предвидени по специалнитѣ закони.

Професионалнитѣ интереси на наемнитѣ шофьори, що се отнася до условията на труда и тѣхнитѣ трудово-договорни отношения съ работодателитѣ имъ, се представляватъ, по искане на съответната задруга, отъ Общия съюзъ на българскитѣ работници и неговитѣ поддѣления, а професионалнитѣ интереси на работодателитѣ — собственици на моторни коли, що се отнася до сѣщитѣ условия и отношения, се представляватъ отъ Общия съюзъ на българскитѣ търговци и неговитѣ поддѣления. При установяване на тѣзи условия и уреждане на тѣзи отношения се прилагатъ съответнитѣ закони за закрила на труда и, по-специално, наредбата-законъ за трудовия договоръ и наредбата-законъ за колективнитѣ трудови договори и уреждане на трудови конфликти.

Членоветѣ на организацията на професионалнитѣ автомобилнисти и шофьори плащатъ задължително годишна вноска само въ Организацията на професионалнитѣ автомобилнисти и шофьори въ България.

Забележка. Професионални автомобилнисти сѣ лица, собственици на моторни коли за общественъ превозъ на пѣтници или товари, които, безъ да сѣ професионални шофьори, се занимаватъ съ експлоатацията на тѣзи моторни коли и отъ това единствено изкарватъ препитанието си.

Четвъртата алинея на този членъ добива следния текстъ: „Централната автомобилна комисия, подсилена съ представители на задругата на наемнитѣ шофьори, задругата на собственицитѣ на автобуси и узаконени държавни автомобилни превозвачи за пѣтнически превозъ, задругата на собственицитѣ на леки моторни коли, задругата на собственицитѣ на моторни коли за товаренъ превозъ при централното управление на Организацията на професионалнитѣ автомобилнисти и шофьори въ България, на Българския автомобиленъ „Турингъ клубъ“ и на Дирекцията на труда има право да издава наредби, съ които да опредѣля минималната надница на професионалнитѣ шофьори, ангажирани въ различнитѣ превозни предприятия, условията на труда, начина на тѣхното назначаване чрезъ организацията, длъжното предупреждение, допълнителното възнаграждение при сезонно ангажиранитѣ шофьори и други, които наредби, следъ утвърждаването имъ отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, уреждатъ трудовитѣ условия на наемнитѣ шофьори въ автомобилния превозъ изобщо и иматъ сила на колективенъ трудъ договоръ.

Съответнитѣ закони за закрилата на труда, доколкото не противоречатъ на настоящия членъ, оставатъ въ сила по уреждането на трудовитѣ условия.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 68, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 69. Организацията на професионалнитѣ автомобилнисти и шофьори въ България се състои отъ:

- 1) задруга на наемни шофьори;
- 2) задруга на собственици на автобуси и узаконени държавни автомобилни превозвачи, за пѣтнически превозъ;
- 3) задруга на собственици на леки моторни коли за случайни съобщения, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, моторни коли за даване подъ наемъ и автобуси за групови пѣтувания;
- 4) задруга на собственици на моторни коли за общественъ превозъ на товари и
- 5) задруга на шофьори — монтьори.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 69, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 70. Организацията на професионалнитѣ автомобилнисти и шофьори въ България и учреденитѣ къмъ нея

задруги се управляватъ по уставъ, одобренъ отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 70, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 71. Подъ контрола на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството се поставятъ:

- 1) Българскиятъ автомобиленъ и „Турингъ клубъ“, въ който задължително членуватъ любителитѣ-шофьори, и
- 2) Българскиятъ мотоциклетенъ клубъ, въ който задължително членуватъ лицата, които притежаватъ свидетелство за правоуправление на мотоциклети.

Уставитѣ и размѣрътъ на членския вносъ, който ще се заплаща отъ членоветѣ на горнитѣ организации, се одобряватъ отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Забележка. Любителитѣ-шофьори, които притежаватъ и свидетелство за правоуправление на мотоциклети, членуватъ по изборъ въ една отъ горнитѣ две организации.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 71, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава VIII.

Съгласуване действията на държавнитѣ ведомства.

Чл. 72. Областнитѣ автомобилни комисии, попълнени съ представители на мѣстната община, опредѣлятъ, въ чертитѣ на населенитѣ мѣста, мѣстонахождението на станциитѣ и спиркитѣ поотдѣлно за всѣка излизаща отъ населеното мѣсто пѣтническа автомобилна линия и реда за движението на колитѣ до излизане на линиитѣ отъ чертитѣ на населенитѣ мѣста.

При спорове между полицейскитѣ или други власти и областнитѣ автомобилни комисии, относно мѣстонахождението на станциитѣ или спиркитѣ въ населенитѣ мѣста, въпросътъ се разрешава окончателно отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 72, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 73. На органитѣ на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве се възлага:

- 1) да опредѣлятъ реда и посоката на движението на моторнитѣ коли въ населенитѣ мѣста;
- 2) да контролиратъ движението на моторнитѣ коли по пѣтищата;
- 3) да следятъ за спазване превозната и служебна дисциплина отъ страна на шофьоритѣ и
- 4) да опредѣлятъ мѣстонахождението на автомобилнитѣ станции за моторни коли до седемъ мѣста, включително това за шофьора, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, въ населенитѣ мѣста и числото на колитѣ за всѣка автомобилна станция поотдѣлно.

Забележка. Опредѣляне мѣстонахождението на автомобилнитѣ станции и броя на колитѣ за всѣка станция става въ съгласие съ общинската управа. При несъгласие спорътъ се разрешава отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Въ тоя членъ преди забележката се добавя нова алинея съ следния текстъ:

„За уреждане на всичко това директорътъ на полицията и областнитѣ полицейски началници издаватъ съответнитѣ наредби и заповѣди.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 73, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 74. На органитѣ на Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ се възлага упражняване контролъ по спазване реда за пренасяне на пощата съ моторни коли и съхраняване на последната, съгласно съ закона за пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 74, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава IX.

Такси, глоби и др.

Чл. 75. Органитъ на отдѣлението за автомобилни съобщения събиратъ, въ полза на фонда „Пѣтица“, следнитъ приходи:

1. Такса за:
 - а) изпити за любители и професионални шофьори и мотоциклетисти;
 - б) регистриране на фабрични марки и типове (модел) моторни коли, влѣкачи и др.;
 - в) първоначален прегледъ на моторни коли, влѣкачи и др.;
 - г) периодични прегледи на моторни коли, влѣкачи и др.;
 - д) промѣна собственицитъ на моторни коли, влѣкачи и др.;
 - е) издаване разрешение за експлоатация на моторни коли за общественъ превозъ и
 - ж) издаване преписи отъ разрешения, протоколи и други документи.

2. Отъ продажба на: формуляри, книга, образци и др.

3. Отъ глоби, налагани за нарушение по този законъ.

Размѣрътъ на горнитъ такси и берии се опредѣля съ правилникъ за такситъ.

Въ първата алинея на този членъ думитъ „отдѣлението за автомобилни съобщения“ се замѣнятъ съ думитъ „Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството“.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 75, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

Глава X.

Наказателни разпоредби.

Чл. 76. Наказва се съ глоба отъ 500 до 10.000 л.:

- 1) който пусне въ движение моторна кола, безъ да притежава свидетелство за правоуправление въ движение на същата, или който кара такава кола;
 - 2) който използва моторна кола, снабдена съ пробни номера, извънъ условията, при които сѣ дадени същитъ;
 - 3) който кара моторна кола, неснабдена съ контролни номера, или пъкъ снабдена съ нередовни такива;
 - 4) който кара моторна кола, безъ да притежава свидетелство за правоуправление на такава;
 - 5) който продаде моторна кола отъ фабрична марка или моделъ, нерегистрирана при отдѣлението за автомобилни съобщения, или не държи на складъ упоменатитъ въ чл. 60 резервни части;
 - 6) който извършва съ моторна кола, безъ разрешение, общественъ превозъ на пѣтници или товари, или пъкъ съ разрешение за частенъ превозъ извършва общественъ превозъ;
 - 7) шофьоръ или кондукторъ, който превозва съ моторна кола, предназначена за общественъ превозъ, пѣтници, неснабдени съ билети;
 - 8) кондукторъ или шофьоръ, който допустне да се превозватъ пѣтници съ употребявани билети, или снабдява пѣтници съ такива билети, независимо отъ отговорността по наказателния законъ;
 - 9) шофьоръ, който не се подчини на даденъ знакъ за спиране отъ контролнитъ органи, или не съдействува за извършване внезапна провѣрка на моторната кола;
 - 10) който кара товарна моторна кола, непридружена отъ дубликата на осигурителната полица;
 - 11) който не облепва никакъ, или въ пълния размѣръ товарителницитъ за общественъ превозъ на товари съ марки отъ взаимноосигурителната и спомагателна каса на професионалнитъ автомобилисти и шофьори въ България;
 - 12) който извършва общественъ или частенъ превозъ на товари въ по-голямо количество отъ опредѣленото въ служебната книжка и свидетелството за правоуправление въ движение на моторната кола и
 - 13) който употребява товарителници, неподпечатани съ сухъ печатъ отъ Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, или впише невѣрни или неточни данни въ товарителницата.
- Този членъ съдържа първитъ шестъ точки и осмата точка, а точка 7 и останалитъ точки отъ 9 до 13 преминаватъ къмъ чл. 77, началото, съ съответно измѣнение на нумерацията имъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 76, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: Въ чл. 77 като първи точки се поставятъ точкитъ, които преминаватъ отъ чл. 76. (Чете)

„Чл. 77. Наказва се съ глоба отъ 200 до 5.000 л.:

- 1) който не обяви или не спазва въ станциитъ или спиркитъ установеното разписание по разрешената му пѣтническа автомобилна линия;
- 2) който не обяви въ станциитъ си ценитъ за превозъ на пѣтници и багажи до всички станции и спирки по разрешената му линия;
- 3) който издаде билетъ или багажна разписка за превозъ на пѣтници или багажъ по цени по-високи или по-низки отъ опредѣленитъ, или който извършва превозъ съ такива билети и багажни разписки, а така-сѣщо и който извършва таквъ на багажъ безъ багажна разписка.
- 4) който не вписва въ пѣтния листъ на моторната кола номерата на билетитъ, товарителницитъ и багажнитъ разписки;
- 5) който употребява багажни разписки, неподпечатани съ сухъ печатъ на Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, или впише невѣрни или неточни данни въ багажнитъ разписки, или не попълва правилно същитъ;
- 6) който извършва съ моторна кола общественъ превозъ на пѣтници въ по-голямъ брой отъ опредѣления въ служебната книжка и свидетелството за правоуправление въ движение;
- 7) който кара моторна кола отъ категория, за каквато нѣма свидетелство за правоуправление, както и собственикъ на такава кола;
- 8) автомобилно предприятие или служащъ при такова, които отказватъ безплатенъ превозъ на контролнитъ органи, имащи право на таквъ;
- 9) автомобилно предприятие, извършващо общественъ превозъ съ моторни коли, което не представи тримесечнитъ и други сведения или представи невѣрни такива;
- 10) който извади изъ употреблението моторната си кола и въ месеченъ срокъ не уведоми съответната областна автомобилна служба или не върне на същата контролнитъ номера и документитъ на колата;
- 11) собственикъ на моторна кола, съ таксиметровъ апаратъ или за случайни съобщения, който не съобщи въ месеченъ срокъ на съответната областна автомобилна служба, че е продалъ или извадилъ изъ употреблението колата си, безъ да я замѣни въ горния срокъ съ друга;
- 12) който кара моторна кола, непредставена на първоначаленъ или периодиченъ прегледъ;
- 13) който не представи въ опредѣления срокъ моторната си кола на периодиченъ или внезапенъ прегледъ;
- 14) изпращачъ или получателъ, ако има регистрирана търговска фирма, а така-сѣщо и превозвачъ, който въ продължение на 15 години не съхранява товарителницитъ на превозенитъ стоки, и
- 15) изпращачъ на стока, превозвана по тарифа по-низка отъ опредѣлената.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 77, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 78. Наказва се съ глоба отъ 100 до 3.000 л.:

- 1) който не постави на видно мѣсто въ моторната си кола табела за броя на пѣтницитъ или за товароспособността, както е установено въ служебната книжка и въ свидетелството за правоуправление;
- 2) който отстрани, повреди или подправи табелкитъ за броя на пѣтницитъ или товароспособността, независимо отъ наказанието по наказателния законъ;
- 3) който приеме за общественъ превозъ съ моторна кола пѣтници, товари или багажи не по реда на представянето имъ въ автомобилната станция, съ изключение на стокитъ, подлежащи на бързо разваляне;
- 4) който продава билети на пѣтници извънъ станцията или привлича такива чрезъ викане, приканване и други подобни действия;
- 5) който извършва съ моторна кола частенъ или личенъ превозъ на хора въ по-голямъ брой отъ опредѣления въ служебната книжка и въ свидетелството за правоуправление въ движение;
- 6) шофьоръ и собственикъ на моторна кола за случайни съобщения, съ или безъ таксиметровъ апаратъ, или на автобусъ за групово пътуване, който при пътуване попълва изъ пѣтя свободнитъ мѣста съ пѣтници;

7) работодател, който приеме на служба професионален шофьор или уволни такъв, без да донесе в месечен срок в областната автомобилна служба за това;

8) шофьор, който пуши или води разговори, когато управлява моторна кола;

9) който кара в чертит на населените места моторна кола, влѣкач и др. без звукооглушително гърне;

10) шофьор на моторна кола, чийто таксиметров апарат не се осветлява нощем с специална електрическа лампа, поставена на самия таксиметров апарат;

11) шофьор на моторна кола с таксиметров апарат, който чака пътници на автомобилна пияца или предъ железнопътна гара с пустнат в движение таксиметров апарат, преди още да е ангажирана колата;

12) кондуктор или шофьор, който допустне да се превозват пътници с билети, неунищожени по начина, определен в правилника за службата по експлоатацията на пътническите автомобилни линии;

13) който кара моторна кола с незавърено свидетелство за правопускане същата в движение;

14) който кара моторна кола с незавърено свидетелство за правоуправление на такава;

15) шофьор, който кара в населени места моторни кола с скорост, неотговаряща на определената в правилника за движението на моторните коли, и

16) който кара моторна кола с неизправен, непровѣрен или непломбиран таксиметров апарат, като, независимо от наложената глоба, моторната кола се спира от движение до отстраняване установените нередовности."

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 78, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 79. Наказва се с глоба от 50 до 500 л.:

1) който не представи в определения срок свидетелството си за правоуправление на моторна кола и други на завѣрка от органите на отделеието за автомобилни съобщения;

2) който кара моторна кола, влѣкач и др. с неизправни спирачки или уреди за управление, като, независимо от наложената глоба, моторната кола се спира от движение до отстраняване установените нередовности;

3) шофьор на моторна кола за обществен превоз, който тръгне на път без да е взел необходимото гориво, с което да стигне до първата снабдителна станция;

4) който при среща или разминаване с друга моторна кола не смѣни дългитѣ свѣтлини, или се движи в населено място с такива свѣтлини;

5) който кара моторна кола, снабдена с нечетливи контролни номера;

6) който не поставя или не поддържа в изправност пожарогасителя въ автобуса си и

7) за липсваща резервна гума или брезентъ за багажа, или за неизправни такива на моторни коли за обществен превоз."

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 79, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 80. Наказват се с глоба от 25 до 250 л.:

1) пътник, който пуши въ автобуса;

2) служащитѣ от автомобилните предприятия за обществен превоз, ако през време на изпълнение на службата си не носят установеното формено облѣкло;

3) който не притежава изправни, съгласно правилника за движението на моторните коли, резервни части и уреди;

4) който нѣма комплектна аптека;

5) за неизправни фарове или контролна лампа за дълги свѣтлини;

6) за неизправно осветление за задния контролен номеръ или недействаща сигнална лампа, свързана с спирачката;

7) за липса на тромба или клаксонъ, или за неизправно действие на същитѣ;

8) за неизправно действие на звукооглушителното гърне;

9) за липсващо или пробито стъкло, скъсани пердета, тапицировка или подова мушам, неподдржане чистота въ моторната кола или въ автомобилната станция;

10) за липсващо или негодно наблюдателно огледало или микрофонна инсталация за автобуситѣ;

11) за непломбирани контролни номера и

12) който не постави на моторната си кола за обществено или частен превоз на товари надписъ, определящ характера на превоза."

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 80, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 81. Шофьор, който при упражняване на своето занятие употребява спиртни питиета, се лишава с заповѣд отъ министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството отъ право за управление на моторна кола:

1) за първи път — до три месеца;

2) за втори път — до шест месеца, и

3) за трети път — завинаги."

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 81, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 82. За неспазване на тарифитѣ, определени за обществен превоз на товари, или за неиздаване на товарителници, нарушителитѣ се наказват за първо нарушение — с глоба от 1.000 до 10.000 л.; при второ по редъ нарушение — с глоба от 5.000 до 15.000 л. и тъмничен затворъ от 1 до 3 месеца, и при трето по редъ нарушение — с глоба от 15.000 до 20.000 л. и тъмничен затворъ от 3 до 6 месеца, с лишаване на нарушителя завинаги отъ право да експлоатира моторни коли за обществен превоз."

Наказанието за деяния, за които се предвижда глоба и затворъ, се налага отъ съответния околийски съдъ."

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 82, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 83. Всички нарушения на този законъ и правилницитѣ за приложението му, за които не е предвидено наказание се преследват, съгласно чл. 475 отъ наказателния законъ."

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 83, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 84. Министърът на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството отнема правото за управление на моторна кола, влѣкач и др.:

1) за три по редъ нарушения, въ продължение на една календарна година, на закона за автомобилните съобщения, за които сж издадени и влѣзли въ законна сила наказателни постановления — за срокъ до 1 месецъ;

2) за неморални или противозаконни деяния, извършени отъ шофьора въ време на работа с моторна кола — за срокъ от 3 до 6 месеца;

3) за допускане използване моторна кола и др., за неморални или противозаконни деяния — за срокъ от 3 до 6 месеца;

4) за престѣпления по закона за защита на държавата, за което има влѣзла въ законна сила присѣда — завинаги, и

5) въ случаитѣ, упоменати въ правилника за движението на моторните коли."

Накрая на тоя членъ, следъ точка 5, на новъ редъ се прибавя следниятъ текстъ:

„Въ случаитѣ, поменати въ точки 2, 3 и 5 на този членъ, директорът на полицията сжщо може да отнема правото за управление на моторна кола, влѣкач и др."

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 84, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 85. Министърът на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството може да отнеме по реда на чл. 29 разрешение за експлоатация на моторни коли въ следнитѣ случаи:

1) за прехвърляне на трети лица експлоатацията, макаръ и частично, безъ знанието и съгласието на министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството;

2) за неподдржане на застраховкитѣ и

3) за нарушение условията, при които е дадено разрешението."

Въ първата алинея на този членъ има две печатни грѣшки. На втория редъ, следъ думата „отнеме“, да се прибави думата „даденитѣ“ и на третия редъ думата „разрешение“ се поправя на „разрешения."

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 85, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 86. Предвиденитъ нарушения по този законъ се констатираватъ съ актъ, съставенъ отъ контролнитъ органи на отдѣлението за автомобилни съобщения, държавната полиция и други лица, натоварени съ заповѣдъ отъ министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Актоветъ се съставятъ въ присѣствитието най-малко на единъ свидетелъ и се подписватъ отъ съставителя, свидетеля и нарушителя. Отказътъ на нарушителя да подпише акта се отбелязва преди подписа на свидетеля.

Редовно съставенитъ актове иматъ доказателствена сила до доказване на противното.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 86, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 87. Възъ основа на редовно съставенитъ актове, министърътъ на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството или упълномощени отъ него длъжностни лица, издаватъ наказателни постановления за глобяване на нарушителитъ.

Въ постановленията се опредѣлятъ замѣняването на глобата съ запиране, ако тя не се заплати, като за всѣки 25 л. се смѣта единъ день запиране.“

Председателстваващ Никола Захариев: По този членъ народниятъ представителъ г-нъ Стефанъ Багриловъ прави следното предложение: (Чете)

„На третия редъ отъ първата алинея, следъ думитъ „длъжностни лица“, да се прибави следниятъ текстъ: „както и директорътъ на полицията за нарушения, констатиращи отъ полицейскитъ органи.“

Съ това предложение е съгласенъ г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 87, заедно съ току-що приетото допълнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 88. Наказателнитъ постановления, издадени за нарушения по този законъ, подлежатъ на обжалване по реда на книга шеста, глава пета, отъ закона за наказателното съдопроизводство.

Наказателнитъ постановления за глоба до 1.000 л. не подлежатъ на обжалване.“

Цифрата 1.000 н. предпоследния редъ се замѣнява съ 500.

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 88, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 89. Нарушения, за които по този законъ може да се издаде наказателно постановление за глобяване съ 100 л., глобата може да се събере веднага отъ констатиращия нарушението органъ, срещу кочанентъ купонъ. Тѣзи кочани се издаватъ отъ Министерството на финанситъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 89, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 90. Наложенитъ глоби за нарушение по този законъ се събиратъ по реда, указанъ въ закона за събиране на прѣжитъ данѣци.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 90, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 91. Събранитъ по реда на чл. 89 глоби се отчитатъ предъ касиеритъ на областнитъ или околийскитъ инженерства.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 91, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 92. Длъжностни лица на държавна или общинска служба, които не изпълняватъ задълженията си по този законъ, се наказватъ съ глоба отъ 200 до 2.000 л., съ заповѣдъ на министра на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството или упълномощено отъ него длъжностно лице, и дисциплинарно, съгласно закона за държавнитъ служители.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 92, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Глава XI.

Общи разпоредби.

Чл. 93. Въ случай на прекъсване пѣтнитъ съобщения поради засиѣжаване, наводнение, срутване върху пѣтищата и пр., жителитъ на населеното мѣсто, въ чието землище се намира прѣчката по пѣтя, отстраняватъ последната. Кметътъ на съответната община или неговитъ технически органи, до пристигане на околийския инженеръ, или неговитъ органи, организиратъ извършването на работата. Последната се води безъ прекъсване, на смѣни, до пълното отстраняване на прѣчката, прекъсваща съобщението.

Извършената работа отъ населението се зачита като съответно отработване на временна трудова повинност, или на натурална пѣтна тегоба.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 93, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 94. При обществени бедствия и за държавни нужди министърътъ на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, по решение на Министерския съветъ, нарежда, срещу заплащане на действително направенитъ разходи, съсрѣдоточаване на мѣстото на бедствието или държавната нужда моторнитъ коли на автомобилнитъ предприятия за улесняване органитъ на властта.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 94, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 95. Специални правилници, утвърдени съ царски указъ и обнародвани въ „Държавенъ вестникъ“, уреждатъ:

- 1) приложението на този законъ;
- 2) движението на моторнитъ коли;
- 3) службата по експлоатацията на пѣтническитъ автомобилни линии;
- 4) експлоатацията на моторни коли за случайни съобщения;
- 5) службата по общественя товаренъ превозъ;
- 6) акситъ;
- 7) форменото облѣкло на шофьоритъ и
- 8) за регламентирането на наемния шофьорски трудъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 95, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Спасъ Мариновъ: (Чете)

„Чл. 96. Този законъ отмѣнява закона за автомобилнитъ съобщения отъ 21 май 1935 г. съ измѣненята му, както и всички закони и правилници, които му противоречатъ.“

Председателстваващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 96, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ за автомобилни съобщения е приетъ окончателно.

Г-да народни представители! Ще вдигнемъ заседанието. Съ съгласие на правителството, председателството предлага следния дневенъ редъ за утрешното заседание.

Одобрене предложението:

1. За одобрение подписанитъ на 24 май 1940 г. въ София стопански споразумения между България и Германия.
2. За забраняване износа на нѣкои стоки и за разрешаване износа на други такива.
3. За разрешаване износа на 5.000 тона фий на зърна.

4. За освобождаване от отговорност и за окончателно отчитане по отчета за 1919/1920 финансова година, за времето от 1 февруарий до 31 март 1920 г., бившия бирник на Петричката градска община Тома Заховъ.

Първо четене на законопроектите:

5. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на войната за 1940 бюджетна година, въ размър на 28.000.000 л.

6. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на фонда „Обществени осигуровки“ за 1940 бюджетна година, въ размър на 30.000.000 л.

Второ четене на законопроектите:

7. За изменение и допълнение наредбата-законъ за временно уреждане на наемните отношения.

8. За изменение, допълнение и отмяне на някои членове от закона за народното просвещение, на някои забележки към бюджета на Министерството на народното просвещение за 1938 бюджетна година, добили сила на законъ, и пр.

Първо четене на законопроектите:

9. За напояване и отводняване на земи.

10. За сключване на заемъ от Министерството на земеделието и държавните имоти при Българската земеделска и кооперативна банка, въ размър на 250.000.000 л.

11. За изменение на закона за сключване на заемъ от Главната дирекция на българските държавни жетизници и пристанища при Българската земеделска и кооперативна банка, въ размър на 170.000.000 л.

12. За изменение и допълнение на членове 13, буква „з“, 34 и 40, букви „а“ и „з“, от закона за експлоатация на държавните мини.

13. За изменение и допълнение наредбата-законъ за одобрение на общия градоустройствен планъ на Софийската голъма община (Голъма София)

14. За изменение и допълнение наредбата-законъ за уреждане на заемите, отпущнати по закона за заселване бълганците и обезпечаване поминъка имъ и по закона за допълнението му.

15. За изменение и допълнение на закона за ликвидация на заемите, отпущнати по закона за напояване икономически къщи и за насърчение на жилищния строеж.

16. За взаимноспомогателна каса на служителите при Министерството на народното просвещение.

17. За допълнение наредбата-законъ за основаване на нова банка „Български кредит“.

18. За разрешаване на Св. Рилска обителъ да отпущне безплатно общо 200 куб. метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти.

19. За изменение и допълнение на наредбата-законъ за закупуване и износъ на зърнени храни.

20. За уреждане собствеността върху държавни и общински имоти, дадени или завзети за нуждите на бълганци.

21. За отпущане народни пенсии на заслужили къмъ страната лица.

22. За изменение и допълнение на чл. 5, букви „б“ и „д“, забележката къмъ чл. 11 и чл. 12, буква „б“, отъ закона за пенсията за изслужено време.

23. За непочтената конкуренция.

24. За изменение и допълнение на закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица.

25. За изменение и допълнение на наредбата-законъ за колективния трудовъ договоръ и уреждане трудови конфликти.

26. За изменение и допълнение на закона за хигиената и безопасността на труда.

27. За изплащане заплатите на учителите при отделение за търговско и промишлено образование, на директорите и учителите-инженери при промишлените училища за 1939 финансова година.

28. За отмяне на алинея последна отъ чл. 43 на наредбата-законъ за облекчение на длъжниците и задръжаване на кредита.

29. За взаимноспомогателна и посмъртна каса при Министерството на външните работи и на изповяданията.

30. За осигуряване на умствените работници.

31. Одобрение решенията на прошетарната комисия.

Тодоръ Поляковъ: Г-не председателю! Искамъ думата по дневния редъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Имате думата.

Тодоръ Поляковъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Има нещо, което ми тежи и което искамъ да сподѣля съ цѣлото народно представителство. А това е, че не може така да се законодателствува. Ние законодателствуваме въ карьеръ.

Петко Стайновъ: Това е право.

Тодоръ Поляковъ: Този дневенъ редъ, който ни се предлага за утре, е толкова голъмъ, колкото всички дневни редове, които ние минахме досега. Вие виждате, че качествено работата е извънредно лоша. Ние отиваме къмъ инфлация на законодателство. (Силни възражения)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни)

Дончо Узуновъ: Какво разправяте, че работата е лоша? Цѣлъ день сме работили. Трѣбва да се работи 8 часа. Може ли така да се говори?

Тодоръ Поляковъ: Така не може да се продължава. (Възраженията продължаватъ. Шумъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Силно звъни) По дневния редъ трѣбва да говорите

Петко Стайновъ: Има право да говори.

Тодоръ Поляковъ: Протестирамъ, г-не председателю! Азъ говоря по дневния редъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Имате право само предложение да направите.

Тодоръ Поляковъ: Ще направя предложение.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Направете предложението.

Тодоръ Поляковъ: Г-да народни представители! Прави предложение да се престане съ такива дълги дневни редове. За дневенъ редъ за утре да се избера само няколко точки. (Възраженията продължаватъ)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Нѣмате думата, г-нъ Поляковъ.

Които приематъ предложението дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 24 ч. и 4 м.)

Подпредседателъ: **НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ**

Секретари: { **АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ**
ГЕОРГИ МИХАЙЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВЪ**